

کد کنترل

321

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۱/۰۵

گروه آموزشی ماز

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۸

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۵۵ سؤال ۶۰ دقیقه	۲۳ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۹ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۵۵	۴۶	۱۰	روان‌شناسی	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

۱- در تابع $f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x > 0 \\ x^2+3 & x \leq 0 \end{cases}$ حاصل $f(1)+f(-1)$ کدام است؟

- ۳ (۱)   ۷ (۲)   ۱۱ (۳)   ۱۲ (۴)

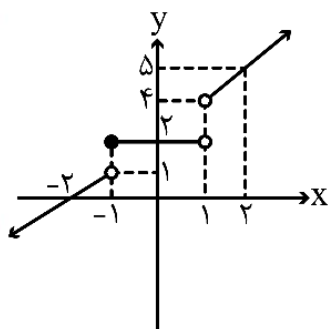
۲- کدام یک از توصیف‌های زیر مربوط به یک تابع چندضابطه‌ای است؟

- (۱) به مناسبت روز درختکاری، هر دانش‌آموز یک نهال می‌کارد.
 (۲) هزینه یک لیتر بنزین عادی در هر ساعت از شبانه‌روز ۳۰۰۰ تومان است.
 (۳) بلیت یک سینما در سه سانس اول ۲۰۰۰ تومان، در چهار سانس بعدی ۳۰۰۰ تومان و در دو سانس آخر ۱۰۰۰ تومان است.
 (۴) شیر آبی که خراب است و در هر یک ساعت یک لیوان آب از آن چکه می‌کند.

۳- هزینه توقف ماشین ($C(x)$ برحسب هزار تومان) در یک پارکینگ برحسب مدت زمان توقف (x برحسب ساعت) به صورت تابع زیر تعریف شده است. سعید ماشین خود را یک شبانه‌روز کامل در این پارکینگ پارک کرده و مبلغ ۹۸ هزار تومان پرداخت کرده است. اگر در سه روز مختلف به ترتیب ۳۰ دقیقه و یک ساعت و ۳۰ دقیقه و ۵ ساعت ماشین خود را در این پارکینگ پارک کرده باشد، به طور متوسط به ازای هر ساعت چند هزار تومان پرداخت کرده است؟

$$C(x) = \begin{cases} a & 0 \leq x < 1 \\ 2x+1 & 1 \leq x < 3 \\ 3x & 3 \leq x < 10 \\ 4x+a & 10 \leq x \leq 24 \end{cases}$$

- ۷ (۴)   ۲۱ (۳)   ۳ (۲)   ۱۱ (۱)

۴- شکل زیر مربوط به تابع f است. ضابطه آن در کدام گزینه به درستی آمده است؟

$$f(x) = \begin{cases} x+4 & x > 1 \\ 2 & -1 \leq x < 1 \\ x+2 & x < -1 \\ x+4 & x \geq 1 \end{cases} \quad (1) \quad f(x) = \begin{cases} x+3 & x > 1 \\ 2 & -1 \leq x < 1 \\ x+2 & x < -1 \\ x+3 & x \geq 1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} 2 & -1 < x < 1 \\ x+2 & x \leq -1 \end{cases} \quad (2) \quad f(x) = \begin{cases} 2 & -1 < x < 1 \\ x+2 & x \leq -1 \end{cases} \quad (3)$$

۵- اگر تابع $f = \{(3, a+2), (4a, b-1), (a+2b, c+1)\}$ یک تابع همانی باشد، حاصل $a+b-c$ کدام است؟

- ۱۱ (۴)   ۱۶ (۳)   -۶ (۲)   -۴ (۱)

۶- اگر نقاط $A(a^2, 1)$ و $B(b^2-3, -2b)$ و $C(a+b, k)$ روی نیمساز ناحیه اول و سوم و نقطه C در ناحیه سوم باشد، k چند مقدار مختلف می‌تواند داشته باشد؟

- ۳ (۴)   ۲ (۳)   ۱ (۲)   ۴ (۱)

محل انجام محاسبات

۷- تابع $f(x) = (a-1)x + 2b$ همانی است. مقدار $f(a+b)$ کدام است؟

- ۴ (۱)   ۱ (۲)   ۲ (۳)   ۳ (۴)

۸- تابع f ثابت و تابع g همانی است. اگر $\frac{f(-3) \times g(-2)}{(g(3) \times f(1)) + 1} = \frac{-1}{3}$ باشد، حاصل $3f(1) - g(1)$ کدام است؟

- صفر (۱)   -۱ (۲)   ۱ (۳)   ۹ (۴)

۹- نقطه‌ای روی نمودار تابع همانی فرض کنید. مقدار تفاضل «دو برابر طول آن، منهای یک» از «سه برابر عرض آن، به علاوه ۲» برابر ۶ است. مجموع طول و عرض نقطه مفروض کدام است؟

- ۹ (۱)   ۶ (۲)   ۳ (۳)   ۱۱ (۴)

۱۰- تابع پلکانی نوع خاصی از کدام یک از توابع زیر است؟

- (۱) ثابت   (۲) همانی   (۳) خطی   (۴) چند ضابطه‌ای

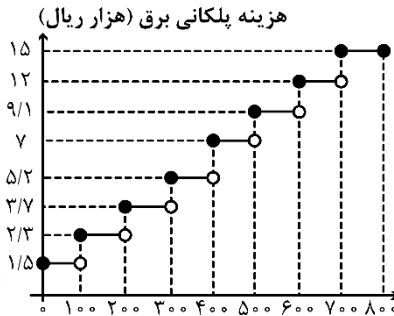
۱۱- تابع زیر پلکانی است. $f(a-b)$ کدام است؟

$$f(x) = \begin{cases} (a-1)x + 2a - 1 & x > 0 \\ (2b-6)x^2 + (k+2)x - k & x < 0 \end{cases}$$

- ۱ (۱)   ۱ (۲)   -۲ (۳)   ۲ (۴)

۱۲- نمودار زیر هزینه پلکانی برق (هزار ریال) را برحسب میزان مصرف ماهیانه (کیلووات ساعت) نشان می‌دهد. هزینه مصرف برق هر مشترک به ازای مصرف ۳۵۰ کیلووات ساعت برق چند هزار ریال است؟

www.biomaze.ir

- ۹۸۰ (۱)
۷۳۰ (۲)
۱۸۲۰ (۳)
۱۰۱۰ (۴)

۱۳- مقدار $A = \frac{2\text{sign}(-2) + 3\text{sign}(1)}{11\text{sign}(+) - \text{sign}(-)}$ کدام است؟

- صفر (۱)   -۱ (۲)   ۳ (۳)   ۱ (۴)

۱۴- معادله $\text{sign}(x^2 - 4x + 4) = 0$ چند ریشه متمایز دارد؟

- صفر (۱)   ۱ (۲)   ۲ (۳)   (۴) نمی‌توان تعیین کرد.

۱۵- تعداد نقاط مشترک توابع $f(x) = \text{sign}(x)$ و $g(x) = x$ و $h(x) = \begin{cases} 3x-2, & x \geq 1 \\ 2x+1, & x < 1 \end{cases}$ کدام است؟

- صفر (۱)   ۱ (۲)   ۲ (۳)   ۳ (۴)

محل انجام محاسبات

۱۶- از دیدگاه «تاریخ ادبیات»، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سیطرهٔ درازمدت مغولان و تیموریان بر سرزمین ایران و ویرانی‌ها و خرابی‌هایی که در همهٔ ابعاد و زمینه‌ها به بار آوردند، دانش، فرهنگ و ادبیات را تحت‌الشعاع خود قرار داد.
- ۲) در قرن دهم، حکومت در دست جانشینان تیمور بود؛ به گونه‌ای که در هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد. اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در این دوره به‌طور کلی و وضع ادبیات نیز، به‌تبع آن آشفته شده بود.
- ۳) بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ در دورهٔ عراقی، به‌دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.
- ۴) در قرن دهم، دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به‌طور طبیعی و به‌شیوهٔ کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود. دیگری مکتب وقوع که نتیجهٔ چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و باباغانی شیرازی از نمایندگان آن است.

۱۷- توضیحات زیر معرف کیست؟

- «در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف و بژه‌ای بخشیده است. ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است.»
- ۱) بیدل دهلوی   ۲) صائب تبریزی   ۳) کلیم کاشانی   ۴) محتشم کاشانی

۱۸- کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

- «حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به‌وجودآمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود؛ از این‌رو شاعران با استفاده از موضوعات و تمثیلات کهن به جای مضامین تازه،
- سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی همراه کردند.»
- ۱) یک   ۲) دو   ۳) سه   ۴) چهار

۱۹- چه عاملی سبب شد تا در دورهٔ صفویه، طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند؟

- ۱) شاعران نوازی و ادب‌گرایی شاهان صفوی
- ۲) وابسته‌نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقهٔ مدیحه‌سرایان درباری
- ۳) علاقه‌مندی بیش از حد شاهان صفوی در ترویج و گسترش زبان فارسی
- ۴) آشنایی ایرانیان با اروپا و نیز تاثیرپذیری آن‌ها از غرب سبب گسترش شعر در بین عموم مردم گشت.

۲۰- هر یک از توضیحات زیر، به ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

- الف: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
 ب: واقع‌گرایی شاخصهٔ اصلی شعری او است.
 ج: برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.
 د: در سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کار بردن مضمون‌های بدیع مهارت دارد.
- ۱) کلیم کاشانی - وحشی بافقی - بیدل دهلوی - صائب تبریزی
 ۲) محتشم کاشانی - باباغانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی
 ۳) باباغانی شیرازی - وحشی بافقی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی
 ۴) کلیم کاشانی - باباغانی - صائب تبریزی - محتشم کاشانی

۲۱- کدام یک از گزاره‌های زیر کاملاً درست است؟

- الف: همزمان با رشد ادبیات در هند، اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا بود، از دیدگاه ادبی توسعه یافت.
 ب: شاهان گورکانی همگی به فارسی سخن می‌گفتند و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند زبان رسمی آن دیار فارسی بود.
 ج: آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم و بیش در تغییر سبک دخیل بود.
 د: پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی از جمله عواملی است که قالب غزل را برای شاعران محبوب‌تر ساخت.
 هـ: بها ندادن به شعر اندرزی در ایران، موجب شد که شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شوند.
 و: بهزاد در دورهٔ شاه عباس و رضا عباسی در دورهٔ شاه اسماعیل از مفاخر هنرند.

- ۱) «الف»، «ه»، «و»   ۲) «ب»، «ج»، «الف»   ۳) «د»، «ج»، «الف»   ۴) «و»، «ه»، «د»

۲۲- کدام یک از شاعران زیر با سایر شعرا در یک قرن زندگی نمی‌کرد؟

- (۱) کلیم کاشانی (۲) محتشم کاشانی (۳) بابافغانی (۴) وحشی بافقی

۲۳- با توجه به ویژگی‌های عمده شعر بیدل، کدام گزینه می‌تواند از این شاعر باشد؟

- (۱) من بیدل کجا پنهان کنم دل
(۲) ای که منعم کنی از عشق که فردایی هست
(۳) جفای دشمن و جور رقیب و طعنه خلق
(۴) لاله و گل زخمی خمیازه‌اند
- که آن ایمن ز یغمای تو باشد
من بر آنم که شب عشق مرا فردا نیست
خوش است بر دل اگر دوست را وفا باشد
عیش این گلشن خماری بیش نیست

۲۴- در کدام بیت واژه «جام» در معنای مجازی خود به کار نرفته است؟

- (۱) ساقی امشب سر آن جام لبالب دارم
(۲) بنوش جام صبوحی به ناله دف و چنگ
(۳) شراب وصل تو در کام جان من ازلیست
(۴) تنک میوش که اندام‌های سیمینت
- کاخر اندوه مرا نیز سرانجامی هست
ببوس غنغب ساقی به نغمه نی و عود
هنوز مستم از آن جام آشنایی باز
درون جامه پدید است چون گلاب از جام

۲۵- در کدام گزینه، واژه درون کمانک «مجاز» محسوب نمی‌گردد؟

- (۱) راست می‌خواهی به چشم خارپشت
(۲) روی محمود و خاک پای ایاز
(۳) گلبرگ را ز سنبل مشکین نقاب کن
(۴) گل در بر و می در کف و معشوق به کام است
- خارپشتی خوشتر است از قاقمی (چشم)
هیچ بلبل نداند این دستان (خاک)
یعنی که رخ بیوش و جهانی خراب کن (جهان)
سلطان جهانم به چنین روز غلام است (می)

۲۶- در همه گزینه‌ها، «مجاز» یافت می‌شود، به جز:

- (۱) ملک گفتش ای نازنین یار من
(۲) میان گریه می‌خندم که چون شمع اندرین مجلس
(۳) همه را دیده به رویت نگران است ولیکن
(۴) تشبیه روی تو نکنم من به آفتاب
- چنین سیر گشتی ز دیدار من
زبان آتشینم هست لیکن در نمی‌گیرد
خودپرستان ز حقیقت نشناسند هوا را
کاین مدح آفتاب نه تعظیم شان توست

۲۷- کدام گزینه در قالب «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

- (۱) باز دست از جان فشانان برفشاندی
(۲) بر تو گفתי سوره‌ای خوانم چو میری
(۳) شاد آن صوفی که رزقش کم شود
(۴) دیدم آن جا پادشاهی خسروی جان‌پروری

۲۸- همه واژه‌های کدام گروه «پایه‌های آوایی» یکسان دارند؟

- (۱) بادبادک - سایه‌پرور - سیل‌گستر
(۲) ماه‌رویوان - می‌نشینم - شاهنامه
(۳) سماواتی - سحرگاهی - نشستگاه
(۴) سیاست - اسلامی - آرایش

۲۹- «پایه‌های آوایی» بیت زیر کدام است؟

- «جان ز من خواسته‌ای بر تو فشانم»
(۱) - - U U - - U U - - U -
(۲) - U U - - U U - - U U -
(۳) - - U - - - U - - - U -
(۴) چون ترا چشم بر این مختصر افتد»

۳۰- در کدام گزینه، ردیف به تنهایی یک پایه آوایی محسوب نمی‌گردد؟

- (۱) وفا در نیکوان چندان نباشد
(۲) گذرد مهی و یک شب به منت گذر نباشد
(۳) دلم بی روی تو خرم نباشد
(۴) تو را کز نیکوان یاری نباشد
- تو را خود هیچ بویی زان نباشد
برود شبی و ما را خبر از سحر نباشد
چو دلبر نیست دل بی‌غم نباشد
مرا نزد تو مقدری نباشد

۳۱- مفهوم کدام بیت با سایر گزینه‌ها یکسان نیست؟

- ۱) جان شاخه‌ای است، میوه آن علم و فضل و رای
- ۲) پایه نظم بلند از علم کمتر چون بود؟
- ۳) درخت تو گر بار دانش بگیری
- ۴) نگه کن به جایی که دانش بود

۳۲- کدام بیت به مفهوم بیت «سر آن ندارد امشب که بر آید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی» نزدیک‌تر است؟

- ۱) خواب و خورت ز مرتبه خویشت دور کرد
- ۲) عافیت خواهی نظر در منظر خوبان مکن
- ۳) به خواب درنبرد چشم بخت من همه عمر
- ۴) مجال خواب نمی‌باشم ز دست خیال

۳۳- مفهوم نوشته شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) بیدل، این کم‌همت‌ان بر عز و جاه
- ۲) ای شرر از هم‌رهان غافل مباش
- ۳) می‌رود صبح و اشکارت می‌کند
- ۴) تا به کی نازی به حسن عاریت

۳۴- همه ابیات با «ریشه نخل کهن سال از جوان افزون تر است / بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را» تناسب مفهومی دارند، به جز:

- ۱) آرزو در طبع پیران از جوانان است بیش
- ۲) پیر را طول امل بیش از جوان پیچد به هم
- ۳) سرآمد چون جوانی مدت پیری به غفلت هم
- ۴) حرص مردم در کهن‌سالی دوبا می‌شود

۳۵- تصویر «شمع» در کدام گزینه همانند تصویر آن در بیت زیر است؟

- تا به همسایه نگوید که تو در خانه مایی»
با همه آتش‌زبانی در تو گیراییم نیست
شمع می‌بینم که اشکش می‌رود بر روی زرد
چاره همین بیش نیست سوختن و ساختن
که شمع، هستی خود در سر زبانه کند
- ۱) سعدی آتش‌زبانم در غمت سوزان چو شمع
  - ۲) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت
  - ۳) یا بگدازم چو شمع یا بکشندم به صبح
  - ۴) زبان ز گفتن و ناگفتنی نگه می‌دار

۳۶- به ترتیب علت «نامتعادل شدن مبادلات تجاری در سطح جهان»، «گرفته شدن چانه زنی در اقتصاد جهانی از کشورهای استعمارزده» و «مخدوش کردن استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف توسط کانون‌های قدرت و ثروت» کدام است؟
 (۱) وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده - حفظ منافع خود
 (۲) تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - برداشتن موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی
 (۳) وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - حفظ منافع خود
 (۴) تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده - برداشتن مانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی

۳۷- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، با کدام موارد در ارتباط هستند؟
 - سوق داده شدن کشورهای تحت نفوذ به طرف اقتصاد تک‌محصولی
 - بازار مصرف کالاهای تولید شده کشورهای غربی

- دلیل انتقال برخی صنایع وابسته به کشورهای استعمارزده توسط کشورهای غربی

(۱) تأمین نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی - اقتصاد کشورهای استعمارگر - منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر
 (۲) محدود شدن صادرات به یک ماده خام - اقتصاد کشورهای استعمارگر - استقلال کشورهای استعمارزده و تعدیل جهانی ثروت
 (۳) تأمین نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی - اقتصاد کشورهای استعمار شده و تحت نفوذ - استقلال کشورهای استعمارزده و تعدیل جهانی ثروت
 (۴) محدود شدن صادرات به یک ماده خام - اقتصاد کشورهای استعمار شده و تحت نفوذ - منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر

۳۸- در ارتباط با دولت - ملت‌ها در نظام جهانی جدید، به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟
 الف: نخستین بار در کجا پدید آمدند؟

ب: هویت آن‌ها اغلب چگونه بود؟

ج: هم‌زمان با رخ دادن کدام حادثه به وجود آمدند؟

د: چگونه حاکمیت‌هایی بودند؟

(۱) اروپای غربی - ناسیونالیستی - افول قدرت کلیسا - سیاسی و اقتصادی
 (۲) آمریکای شمالی - قومی - رنسانس - اجتماعی و فرهنگی
 (۳) اروپای غربی - سکولار - فروپاشی عثمانی - سیاسی و نظامی
 (۴) آمریکای شمالی - دینی - استعمار - اقتصادی و فرهنگی

۳۹- درست یا نادرست بودن عبارات‌های زیر به ترتیب، در کدام گزینه بیان شده است؟

- اقتصاد سرمایه محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی به تدریج، انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چند ملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، به اهمیت مرزهای سیاسی افزود.
 - با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود شد. آن‌ها با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.
 - عواملی که سبب پیدایش دولت - ملت‌ها در تاریخ معاصر بشری شدند در سده اخیر تغییر یافته‌اند و به دنبال آن، نقش کشورها و دولت‌های آن‌ها در جهان تغییر کرده است که برخی از این فرایندها جدید با عنوان جهانی شدن یاد می‌کنند.
 - برخی معتقدند جهانی شدن، فرایندی است که هیچ‌اکنونی به مرزهای ملی ندارد و در حال ایجاد نظم نوین است که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند. این دیدگاه مخالفانی نیز دارد که معتقدند جهانی شدن نظم نوین را در سطح جهانی به دنبال می‌آورد.

(۱) نادرست - درست - نادرست - نادرست
 (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۳) نادرست - نادرست - درست - نادرست
 (۴) درست - نادرست - درست - نادرست

۴۰- نتیجه هریک از موارد زیر به ترتیب کدام است؟

- قرار گرفتن جوامع غیر غربی در موضع ضعف از نظر اقتصادی و سیاسی با برخورد استعماری غرب
- از دست رفتن حالت فعال و خلاق جامعه در گزینش عناصر فرهنگی دیگر
- توسعه صنعت ارتباطات

- (۱) خودباختگی حقیقی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر به گونه‌ای تقلیدی - کوچک شدن جهان
- (۲) از خودبیگانگی فرهنگی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر با تحقیق و گزینش - کوتاه شدن فاصله‌های مکانی
- (۳) از خودبیگانگی حقیقی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر به گونه‌ای تقلیدی - کوتاه شدن فاصله‌های زمانی
- (۴) خودباختگی فرهنگی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر بدون تحقیق و گزینش - درآمدن جهان به صورت دهکده‌ای واحد

۴۱- به ترتیب «ریشه چالش‌های ذاتی»، «رویکرد لیبرالیسم اولیه» و «اساس اقتصاد قرون وسطی» کدام است؟

- (۱) عوامل خارجی - اجتماعی و سیاسی - روابط اجتماعی ارباب رعیتی
- (۲) عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی - فردی و اقتصادی - روابط اجتماعی ارباب رعیتی
- (۳) عوامل خارجی - فردی و اقتصادی - کشاورزی
- (۴) عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی - اجتماعی و سیاسی - کشاورزی

۴۲- هریک از نظریات زیر به ترتیب مربوط به چه کسی است؟

- کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.
- افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان موجب افزایش تولید نسل آنها و پیدایش مشکلات بعدی است.
- حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل است.

- (۱) مالتوس - راسل - ماکس وبر
- (۲) راسل - ریکاردو - ماکس وبر
- (۳) مالتوس - ریکاردو - مارکس
- (۴) راسل - مالتوس - مارکس

۴۳- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف: خودداری جوامع غربی از آموزش دانش‌های راهبردی به کشورهای در حال توسعه، مربوط به کدام یک از شیوه‌های تربیت نخبگان غیر غربی است؟

ب: لیبرالیسم اولیه با تکیه بر کدام شعار، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت؟

ج: بعد از انقلاب فرانسه طرفداران کدام نظریه‌ها در طرف راست مجلس فرانسه قرار گرفتند؟

- (۱) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - برابری اقتصادی - سوسیالیستی
- (۲) تثبیت مرجعیت علمی غرب - آزادی اقتصادی - سوسیالیستی
- (۳) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - آزادی اقتصادی - لیبرالیستی
- (۴) تثبیت مرجعیت علمی غرب - برابری اقتصادی - لیبرالیستی

۴۴- درباره شکل‌گیری بلوک شرق و غرب کدام مورد درست است؟

- (۱) تشکیل بلوک شرق و غرب توسط مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیست و یکم - بلوک شرق شامل شوروی سابق، کشورهای اروپای شرقی و چین
- (۲) انتقاد از لیبرالیسم اولیه توسط جوامع سوسیالیستی - بلوک غرب شامل آمریکا و اروپای غربی
- (۳) شعار جوامع لیبرالیستی، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت - تداوم چالش بلوک شرق و غرب تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱م
- (۴) به دست گرفتن قدرت در روسیه توسط حزب کمونیست شوروی با انقلاب ۱۹۱۷م - تشکیل احزاب لیبرالیستی و کمونیستی توسط جریان چپ یا مخالفان سرمایه‌داری

۴۵- کدام عبارت‌ها درست هستند؟

الف: چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که بین فرهنگ‌های مختلف پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که درون یک فرهنگ و تمدن شکل می‌گیرد.

ب: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند.

ج: رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت.

د: تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غربی را متزلزل می‌گرداند، بلکه آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هست.

- (۱) «الف» و «ج»   (۲) «ب» و «د»   (۳) «د» و «الف»   (۴) «ج» و «ب»

۴۶- هریک از افراد زیر تحت تأثیر کدام یک از عوامل مؤثر بر فراموشی هستند؟

الف: علی از دوستش پرسید: «لباست چند دکمه دارد؟» او پاسخ داد: «نمی‌دانم؛ دقت نکرده بودم.»

ب: معلم کیانا او را به دلیل ننوشتن تمرین‌های ریاضی تنبیه کرد؛ کیانا احساس می‌کند از آن روز به بعد در ریاضی افت تحصیلی داشته است.

ج: آيسان احساس می‌کند درس را در کلاس متوجه شده است اما زمانی که به خانه می‌آید، بخش‌هایی را به خاطر نمی‌آورد.

(۱) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - تداخل اطلاعات - عدم رمزگردانی

(۲) عدم رمزگردانی - تداخل اطلاعات - گذشت زمان

(۳) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عوامل عاطفی - عدم رمزگردانی

(۴) عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی - گذشت زمان

۴۷- پاسخگویی به کدام یک از سوالات زیر ساده‌تر است؟

(۱) نامی پسرانه که با حرف «پ» شروع می‌شود؟

(۲) نام درختی که فقط در اطراف خط استوا می‌روید؟

(۳) نام میوه‌ای زمستانی که هم‌نام یک کشور نیز هست؟

(۴) نام وسیله‌ای که با آن محاسبات نقشه‌کشی انجام می‌شود؟

۴۸- هریک از افراد از چه راهی برای بهبود حافظه خود استفاده کرده‌اند؟

- معلم روان‌شناسی قبل از شروع تدریس، یک نمودار از سرفصل‌های درس را روی تخته رسم می‌کند.

- سیما بعد از مطالعه درس برای خود خلاصه‌نویسی انجام می‌دهد.

- کیانوش سال تولدش را به عنوان رمز تلفن همراه خود انتخاب کرده است.

(۱) ساماندهی مطالب - استفاده از چند روش حرکتی - استفاده از رمزگردانی معنادار

(۲) تمایزبخشی - مطالعه چندحسی - استفاده از رمزگردانی معنادار

(۳) بیان اهمیت مطلب - استفاده از چند روش حرکتی - بسط معنایی

(۴) ساماندهی مطالب - مطالعه چندحسی - بسط معنایی

۴۹- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب به‌درستی یا نادرستی عبارتهای زیر اشاره دارد؟

الف: تفکر در نقش فراهم‌سازی داده‌های خام برای مهارت‌های مهم‌تری مانند حافظه است.

ب: برای کنترل اثر گذشت زمان نباید فاصله مرور مطالب بیش از شش یا هفت روز باشد.

ج: حاصل توجه ناقص، شکل‌گیری حافظه‌های ضعیف از موضوع‌های مختلف است.

د: مرور کارآمد به معنای یافتن مفاهیم جدید است، نه تکرار صرف مطالب.

(۱) درست - نادرست - نادرست - درست

(۲) نادرست - نادرست - درست - درست

(۳) نادرست - درست - درست - نادرست

(۴) درست - درست - نادرست - نادرست

۵۰- کدام یک از افراد زیر عملکرد حافظه ضعیف‌تری خواهد داشت؟

(۱) سودابه ابتدا مطالب را پیش‌خوانی کرده و از خود سؤال می‌پرسد، سپس مطالب را مطالعه می‌کند.

(۲) سعید می‌گوید: «مطالعه کتاب درسی روان‌شناسی، باعث می‌شود خود و عملکرد حافظه‌ام را بهتر بشناسم.»

(۳) مهسا سعی می‌کند تک‌تک کلمه‌های کتاب درسی را به همان ترتیب نوشته شده در کتاب حفظ کند.

(۴) متین برای یادگیری املاهای صحیح کلمات نمازگزار و قانون‌گذار سعی می‌کند، تفاوت معنایی آن‌ها را پیدا کند.

۵۱- هریک از افراد زیر در شناخت کدام یک از ویژگی‌های مسئله با مشکل روبه‌رو هستند؟

- الف: آقای مسعودی به دنبال مهاجرت به یک کشور خارجی است اما هنوز مقصدش را معین نکرده؛ به همین دلیل در کلاس‌های انگلیسی، فرانسه و آلمانی ثبت نام کرده است.
- ب: دانش‌آموزی اعتقاد دارد که بسیار باهوش است و این‌گونه برنامه‌ریزی کرده است که در ماه پایانی مانده به کنکور تمام درس‌هایش را مطالعه کند.

ج: مادر مریم می‌گوید که او با استعداد است و مدرسه تیزهوشان باید او را بدون آزمون ورودی ثبت نام کند.

- ۱) هدفمندی - محدودیت در توانمندی‌ها - معین بودن مبدأ
 ۲) تحت کنترل بودن - محدودیت در توانمندی‌ها - هدفمندی
 ۳) هدفمندی - تحت کنترل بودن - محدودیت در توانمندی‌ها
 ۴) تحت کنترل بودن - هدفمندی - معین بودن مبدأ

۵۲- نوع کدام یک از مسائل زیر با یکدیگر مشابه است؟

الف: ثبت نام الکترونیکی کنکور سراسری

ب: توصیف رفتارهای شخص دروغگو

ج: تعمیر لوازم خانگی

د: تعریف آزادی و عدالت

- ۱) «ب» - «د»   ۲) «ج» - «ب»   ۳) «الف» - «ب»   ۴) «د» - «الف»

۵۳- کدام گزینه در ارتباط با مراحل حل مسئله نادرست است؟

- ۱) دانش‌آموز باید نمره‌های درسی خود را قبل و بعد از اجرای روش مطالعه جدید مقایسه کند: مرحله سوم
 ۲) کسی که با به‌کارگیری روش خاص نتوانست در درس پیشرفت کند، باید به راه‌حل‌های جایگزین فکر کند: مرحله پنجم
 ۳) دانش‌آموزی که در یادگیری درس مشکل دارد باید راه‌حل مناسبی را در پیش بگیرد: مرحله دوم
 ۴) دانش‌آموز ممکن است به این نتیجه برسد که دلیل عدم پیشرفت او، ندانستن پیش نیازهای درس است: مرحله چهارم

۵۴- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از عوامل مؤثر در حل مسئله است؟

- حسین که مدیر منابع انسانی یک شرکت بزرگ است بعد از استعفا از شرکت، به عنوان مدیر عامل، شرکت خود را افتتاح و به سرعت پیشرفت کرد.

- میثم در آزمون‌های آزمایشی سؤالاتی که پاسخ آن‌ها را نمی‌داند رها کرده تا در آخر جلسه مجدداً به آن‌ها رجوع کند.
 - یک روان‌شناس برای ارائه مشاوره بهتر به مددجوی خود، در تلاش است تا خود را در شرایط زندگی او تصور کند.

- ۱) تجربه گذشته - نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص - اثر نهفتگی
 ۲) نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال - نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص
 ۳) اثر انتقال - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله
 ۴) اثر نهفتگی - تجربه گذشته - اثر انتقال

۵۵- کدام گزینه در پاسخ به سؤالات زیر آمده است؟

- برتری یادگیری حاصل از حل مسئله نسبت به سایر یادگیری‌ها چیست؟
 - تعریف حل مسئله کدام است؟

- علت تلقی منفی برخی افراد از واژه مسئله چیست؟

- ۱) قابل تعمیم بودن - یافتن بهترین راه‌حل با توجه به شرایط موجود - ندانستن راه‌حل
 ۲) ماندگار بودن - عدم دستیابی فوری به هدف به دلیل موانع موجود - ندانستن راه‌حل
 ۳) قابل تعمیم بودن - فرایند یافتن راه‌حل مشکل - شکست‌های مکرر
 ۴) ماندگار بودن - معین نمودن موقعیت فعلی و رسیدن به موقعیت مطلوب - شکست‌های مکرر

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۱/۰۵

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۸

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۴۵ سؤال ۴۲ دقیقه	۱۵ دقیقه	۷۰	۵۶	۱۵	زبان عربی	۱
	۱۲ دقیقه	۷۸	۷۱	۸	تاریخ	۲
		۸۵	۷۹	۷	جغرافیا	۳
		۱۰۰	۸۶	۱۵	فلسفه	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیر قانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۵۶ - ۶۰)

۵۶- ﴿وَأرسلنا إلى فرعون رسولا فَعَصَى فرعونُ الرّسولَ﴾:

- ۱) و به سوی فرعون پیامبرمان را فرستادیم، پس فرعون بر پیامبر عصیان کرد!
- ۲) و به سمت فرعون فرستاده‌ای را ارسال کردیم، پس فرعون از آن فرستاده نافرمانی کرده بود!
- ۳) و آن پیامبر را به سمت فرعون ارسال کردیم، پس پیامبر از فرعون فرمان‌برداری نمود!
- ۴) و به سوی فرعون رسولی فرستادیم، پس فرعون از آن رسول نافرمانی کرد!

۵۷- «اشترك اليوم خمسة و سبعون طالبا في جلسة واحدة حول تأثير اللّغة العربيّة على لغات أخرى و بيّن أحد أساتذتنا لنا مفاهيم جديدة لم يكن يعرفها بعض الطلاب!»:

- ۱) امروز هفتاد و پنج دانش‌آموز در جلسه‌ای پیرامون تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کردند و یکی از استادانمان مفاهیمی جدید را برایمان بیان کرد که بعضی از دانش‌آموزان آن را نشناختند!
- ۲) امروز هفتاد و پنج دانشجو در یک جلسه درباره تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کردند و یکی از استادها ما مفاهیم جدیدی را برای ما روشن کرد که برخی از دانشجویان آن را نمی‌دانستند!
- ۳) امروز پنجاه و هفت دانشجو در یک جلسه درباره تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کرده بودند و یکی از استادها ما مفاهیم تازه را برای ما آشکار کرد که بعضی از دانشجویان نمی‌دانستند!
- ۴) امروز پنجاه و هفت دانش‌آموز در جلسه‌ای پیرامون تأثیر زبان عربی بر دیگر زبان‌ها شرکت کردند و یکی از استادانمان نیز مفاهیم تازه‌ای را برایمان آشکار کرد که برخی از دانش‌آموزان آن را نفهمیدند!

۵۸- «المؤلّفون المسلمون قد ألفوا كتباً عديدةً في كثير من المجالات العلميّة باللّغة العربيّة حتّى يُعرّفوا النّاسَ على أبعادها الجميلة!»:

- ۱) نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی متعدد در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کرده‌اند تا مردم را با ابعاد زیبایی آن آشنا کنند!
- ۲) نویسندگان مسلمانان کتاب‌های فراوانی در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کردند تا مردم با بعدها زیبایی آشنا شوند!
- ۳) نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی فراوان در زمینه‌های علمی بسیاری به زبان عربی تألیف کرده‌اند تا مردم به زیبایی با ابعاد آن آشنا شوند!
- ۴) نویسندگان مسلمانان کتاب‌های متعددی در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کردند تا مردم را با بعدها زیبایی آشنا کنند!

۵۹- عین الصّحيح:

- ۱) قد يحدث في عصرنا الحاضر تبادل المفردات بين البلدان المختلفة و هذا أمر طبيعي: تبادل واژگان در عصر کنونی ما، گاهی بین دو کشور مختلف اتفاق می‌افتد و این امر، طبیعی است!
- ۲) لن تتلوا ما تريدون في الحياة بدون المحاولة فهذا الموضوع لا يتغيّر أبداً: هرگز بدون تلاش به آنچه در زندگی می‌خواهید، دست نخواهید یافت؛ پس این موضوع هرگز تغییر نمی‌کند!
- ۳) كان للعلماء الإيرانيين دور مهم في ازدياد المفردات الفارسيّة في اللّغة العربيّة: دانشمندان ایران نقشی مهم در افزایش واژگان فارسی در زبان عربی دارند!
- ۴) عليكم ألاّ تسمّحوا للمستكبرين أن يتدخّلوا في أموركم و يحكموا بينكم: به مستکبرین اجازه ندهید که در کارهایتان دخالت کنند و میان شما داوری کنند!

۶۰- «معلّم مهربانمان موافقت کرد که به تمام دانش‌آموزان کلاس کمک کند و امتحان را به مدت سه روز به تأخیر بیندازد تا همه بتوانند نمراتی بالا به دست آورند!»:

- ۱) وافق معلّمنا الحنون أن ينصر جميع طّلاب الصّف و يؤخّر امتحان لمدّة ثلاثة يوم حتّى يستطيع الجميع أن يكتسبوا درجات عالية!
- ۲) وافقت معلّمتنا الحنون أن تساعد جميع تلاميذ الصّف و تؤخّر الامتحان لمدّة ثلاثة أيام حتّى يقدر الجميع أن يكتسبوا درجات عالية!
- ۳) قد وافق معلّمنا الحنون أن يساعد كلّ التلاميذ الصّف و يؤجّل الامتحان لمدّة ثلاثة يوم حتّى يقدر الجميع أن يحصلوا على درجات عالية!
- ۴) قد وافقت معلّمتنا الحنون أن تنصر كلّ الطّلاب الصّف و تؤجّل الامتحان لمدّة ثلاثة أيام حتّى يستطيع الجميع أن يحصلوا على درجة عالية!

■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (٦١ - ٦٤) بما يناسب النص:

تبادل المفردات بين جميع اللغات في العالم أمر طبيعي. نجد كثيراً من المفردات العربية في اللغة الفارسية ونجد المفردات الفارسية الكثيرة في اللغة العربية أيضاً. علينا أن نعلم أن هذا التبادل بدأ من العصر الجاهلي وازداد في العصر العباسي. مما جدير بالذكر هو اشتقاق الكلمات الأخرى من الكلمة المعربة. مثلاً العرب بدّلوا كلمة «گنج» الفارسية إلى «کنز» و اشتقوا من «کنز»، «کنوز» و «گنر یگنر». هذا يعني توجد في العربية أفعال و جموع لها أصل فارسي. وهذا ما يجعل اللغة غنية في الأسلوب و البيان.

٦١- عین الصحیح:

- ١) يقع تبادل المفردات بين بعض اللغات في العالم.
- ٢) لا يمكن اشتقاق كلمات أخرى من الكلمات المعربة.
- ٣) تبادل المفردات يجعل اللغة غنية في الأسلوب و البيان.
- ٤) العرب بدّلوا كلمة «کنز» الفارسية إلى «گنج».

٦٢- عین الخطأ:

- ١) تبادل المفردات بين لغتي العربية و الفارسية بدأ من العصر العباسي.
- ٢) العرب اشتقوا من كلمة «کنز» فعلاً و جمعاً مكسراً.
- ٣) في العصر الجاهلي نرى بداية النقل من الفارسية إلى العربية و بالعكس.
- ٤) مفردات لغتي الفارسية و العربية موجودة في كلا اللغتين.

■ عین الصحیح في الإعراب و التحليل الصرفي (٦٣ و ٦٤)

٦٣- عین الصحیح عن «أَنْ نَعْلَمَ» في النَّص:

- ١) للمتکلم مع الغير - فعل مضارع - لازم - يترجم مضارعاً التزامياً
- ٢) فعل مضارع - ليس له حرف زائد - متعدّد - يترجم مضارعاً التزامياً في الفارسية
- ٣) من الأفعال التي لها حرف زائد - مضارع - لازم - منصوب بـ«أَنْ» من الحروف الناصبة
- ٤) للجمع المتکلم - فعل مضارع - مصدره «تعليم» - متعدّد

٦٤- عین الخطأ عن «المفردات» في النَّص:

- ١) اسم - جمع سالم - مؤنث - معرفه / مجرور بحرف الجرّ
- ٢) اسم مفعول من مزيد ثلاثي - جمع مؤنث - معرف بأل / موصوف و صفته «العربية»
- ٣) اسم - حروفه الأصلية «ف ر د» - جمع - من باب «إفعال» - معرفة / مجرور بحرف الجرّ و موصوف
- ٤) اسم فاعل - جمع سالم للمؤنث - معرف بأل / مجرور بحرف الجرّ و «من المفردات»: جارّ و مجرور

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٥ - ٧٠)

٦٥- عین الصحیح في ضبط حركات الحروف:

- ١) إِنَّ تَبَادَلَ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!
- ٢) مُخْتَبِرِ الْمَدْرَسَةِ مَمْلُوءٌ بِالْأَدْوَاتِ الْكِيمِيَاوِيَّةِ!
- ٣) أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ عَلِيٌّ بِأُيُوبِهَا وَ مَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ مِنْ بَابِهِ!
- ٤) أَيُّ شَيْءٍ يُجْعَلُ اللُّغَةَ غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ الْبَيَانِ؟

٦٦- في أيّ عبارة نجد المفردات المتضادة؟

- ١) لهذا العالم معجم يضمّ المفردات المعربة و أيضاً يشتمل مفردات لا نعلم معناها!
- ٢) من صفات الجاهل القبيحة المعارضة قبل أن يفهم و الإجابة قبل أن يسمع!
- ٣) ﴿أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَ لَا حُلَّةٌ﴾
- ٤) ﴿وَ عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَ عَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَ هُوَ شَرٌّ لَكُمْ﴾

۶۷- عین حرف «ال» معناه اسم الإشارة:

- ۱) في يوم من الايام أَلَفَ الدَّكْتُورُ التَّونِجِي كِتَابًا يَضُمُّ المَفْرَدَات!
- ۲) كَلَّ فَرَقَةٌ يَحِبُّ إِمَامًا فِي دُنْيَاهُمْ وَ الإِمَامَ أَمَامَهُمْ فِي القِيَامَةِ!
- ۳) رَأَيْتُ الأَفْرَاسَ فِي الحَدِيقَةِ وَ هِيَ أَجْمَلُ الأَفْرَاسِ الَّتِي شَاهَدْتُهَا!
- ۴) اشْتَرَيْتُ المِصْبَاحَ لِعُرْفَتِي وَ مِصْبَاحًا لَصَفِّ المَدْرَسَةِ!

۶۸- عین اسماً نكرةً يترجم المعرفة:

- ۱) الموعظة الحسنه من المعلم قیمةً لتلاميذه!
- ۲) ذلك الفلاح يغرّس غرساً لياكل منه مساكين!
- ۳) أرسلتُ رسالةً لزميلي في شيراز!
- ۴) لا يشاهد وجهه في هذه الصورة التي رأيناها!

۶۹- عین ما ليس فيه المضارع الإلزامي:

- ۱) ﴿مَا يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ﴾
- ۲) يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصَدَقِهِ مَا لَا يَبْلُغُهُ الكَاذِبُ بِاحْتِيَالِهِ!
- ۳) أَنْتُمْ تَأْمَلُونَ غَدًا لِلشَّعْبِ المُسْلِمِ فَعَلَيْكُمْ أَنْ تُحَاوِلُوا لِذَلِكَ!
- ۴) العُقلاءُ يُحَاوِلُونَ فِي أُمُورِهِمْ لِيَبْلُغُوا إِلَى المَجْدِ وَ العِزَّةِ!

۷۰- عین ما فيه نفي المستقبل:

- ۱) ﴿لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَ لَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ﴾
- ۲) هم يجلسون على المائدة ليتناولوا العشاء معاً!
- ۳) و سيعلم الذين ظلموا أي منقلب ينقلبون!
- ۴) ﴿لَنْ تَنَالُوا البِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾

۷۱- کدام یک از توضیحات زیر بیانگر وضعیت جامعه ایران عصر ساسانی، هم‌زمان با ظهور اسلام است؟

- ۱) اوضاع جامعه به دلیل فاصله طبقاتی، اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی، آشفته بود.
- ۲) جنگ‌های طولانی و پرخرج با رومیان در غرب و مقابله با بیابان‌گردان در شرق، وضعیت کشاورزی و معیشت را فرسوده کرده بود.
- ۳) از میان برداشتن دولت دست‌نشانده آل‌منذر، سبب مهاجرت گروه‌هایی از اعراب به داخل ایران شده بود.
- ۴) جامعه ایران در اثر شیوع بیماری‌های گوناگون و مهاجرت اعراب، دستخوش تغییراتی در طبقات گشته بود.

۷۲- به ترتیب تقدم و تأخر هر یک از رویدادهای زیر، در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟

الف: زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان گردن نهادند.

ب: طاهر ذوالیمینین به حکومت خراسان منصوب گردید.

ج: ایرانیان در نبرد جلولا بار دیگر از اعراب شکست خوردند.

د: اعراب مسلمان، تیسفون، پایتخت ساسانیان را فتح کردند.

۱) «ب» بر همه مقدم است ولی «د» پیش از «ج» و «ب» از «ب» رخ داده است.

۲) «الف» پیش از «ب» رخ داد و «ج» مدت‌ها پس از «د» به وقوع پیوست.

۳) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج» اتفاق افتاد ولی نسبت به «د» متأخرتر است.

۴) «د»، پس از «الف» و پیش از «ج» رخ داد و «ب» از همه متأخرتر است.

۷۳- در کدام مورد، رویدادهای تاریخ ایران - پس از فتوحات مسلمانان و تسلط اعراب بر کشور - به‌درستی توصیف شده است؟

۱) باذان که خبر شکست ایرانیان را شنیده بود، همراه دیگر ایرانیان یمن اسلام آورد و به سپاه اسلام پیوست.

۲) مهاجرت قبایل عرب در قرن سوم هجری، آثار و نتایج سیاسی و اجتماعی مثل برهم‌خوردن نظام طبقاتی و جمعیت برجای گذاشت.

۳) ایرانیان و مسلمانان موالی در برابر رفتار تحقیرآمیز امویان، در بعد سیاسی و نظامی، جنبش‌هایی را تشکیل دادند.

۴) علاوه بر اسلام آوردن بخشی از سپاه ساسانی، ساکنان پادگان قزوین، همگی به‌صورت یکجا مسلمان شدند و ایمان آوردند.

۷۴- مؤلفان کتاب تاریخ (۲)، برای تأیید یا رد هر یک از رخدادهای زیر به کدام منابع رجوع کرده‌اند؟

الف: تدریجی بودن روند اسلام‌پذیری

ب: دستور خسرو پرویز به باذان مبنی بر دستگیری پیامبر

ج: وضعیت زبان و ادب فارسی در عصر سامانی و غزنوی

۱) «الف و ب»: شواهد و مستندات تاریخی - «ج»: منظومه‌های حماسی مثل شاهنامه

۲) «الف»: آیات قرآن و روایات و احادیث پیامبر و صحابه - «ب و ج»: تاریخ‌های عمومی

۳) «الف»: کتاب‌های تاریخی - «ب»: منابع دست اول غیرمکتوب - «ج»: تاریخ‌های محلی

۴) «الف و ب»: تاریخ‌های عمومی و سایر مستندات تاریخی - «ج»: آثار شفاهی و متل‌ها

۷۵- در کدام مورد مقایسه درستی میان نوع رابطه علویان طبرستان (۱) و صفاریان (۲) با خلافت عباسی، صورت گرفته است؟

۱) رابطه (۲) خصومت‌آمیز و (۱) تا حدودی مطیع خلیفه محسوب می‌شد.

۲) رابطه (۱) خصومت‌آمیز و رابطه (۲) پرفراز و نشیب بود.

۳) (۲) نسبت به خلافت مطیع بود ولی (۱) مدام در نزاع با خلافت به سر می‌برد.

۴) رابطه هر دو با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.

۷۶- هم‌زمان با دوره حکومت سامانی، کدام موارد درباره وضعیت فرهنگ و تمدن ایران، درست است؟

- الف: زبان عربی، زبان حکومت و دین شد و زبان فارسی در افول قرار داشت.
  - ب: ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی و ترجمه تفسیر طبری بر قرآن نوشته شد.
  - ج: در این دوران فلسفه مورد بی توجهی دربار قرار گرفت و مباحث فلسفی از رونق افتاد.
  - د: رودکی پدر شعر فارسی، در این زمان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.
- (۱) «الف» - «ج»   (۲) «الف» - «د»   (۳) «ب» - «ج»   (۴) «ب» - «د»

۷۷- کدام گزینه بیانگر اهمیت دانشنامه علایی، اثر ابن سینا، است؟

- (۱) اثری ارزشمند در علم پزشکی است و یک منبع معتبر برای شناخت بیماری‌هاست.
- (۲) این کتاب حاوی ممکن‌ترین توصیف درباره بیماری آبله و سرخک است.
- (۳) سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.
- (۴) از بزرگ‌ترین دایره‌المعارف‌های جهان اسلام و ایران به شمار می‌رود.

۷۸- در پی کدام عامل، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی دوران قرون نخستین هجری، توسعه چشمگیری یافت؟

- (۱) گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام
- (۲) توسعه روابط میان خلافت عباسی و حکومت‌های ایرانی
- (۳) ترجمه کتاب‌های ایرانیان در موضوع تجارت به زبان عربی
- (۴) اتکا به علوم دریانوردی و بازرگانان ایرانی از سوی خلافت

۷۹- کدام گزینه دلیل مناسبی برای عبارت زیر ارائه می‌دهد؟

«زبان رسمی در کشور برزیل، پرتغالی و در کشور آرژانتین، اسپانیایی است»

- (۱) رشد ارتباطات و فناوری‌های اطلاعاتی
- (۲) تجارت و مهاجرت از یک ناحیه به ناحیه دیگر
- (۳) عصر اکتشافات جغرافیایی و پیشرفت در دریانوردی
- (۴) پیشرفت‌های صنعتی و علمی در سطح بین‌المللی

۸۰- چرا زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟

- (۱) زیرا برای افرادی که به یک زبان صحبت می‌کنند، هویت مشترکی را به وجود می‌آورد.
- (۲) زیرا بعضی از زبان‌ها در قاره‌های مختلف جهان گسترده شده‌اند و میلیون‌ها نفر به آن تکلم می‌کنند.
- (۳) زیرا انسان از طریق آن اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و نسل بعدی منتقل می‌کنند.
- (۴) زیرا نظامی از ارتباطات است که در آن معنی الفاظ را فقط گروه‌های خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند.

۸۱- با توجه به اینکه پخش فرهنگی بین نواحی مختلف به صورت مستقیم و غیر مستقیم انجام می‌شود، کدام گزینه درست است؟

- (۱) شیوه مستقیم اثرات بیشتری در شیوه لباس پوشیدن و نوع غذای مردم نواحی مختلف داشته است.
- (۲) هر دو نوع شیوه به ویژه شیوه غیرمستقیم نقش عمده‌ای در تغییر علائق و سبک زندگی روزانه مردم دارند.
- (۳) هر دو نوع شیوه به ویژه شیوه مستقیم نقش عمده‌ای در سبک زندگی روزانه مردم و تغییر رفتارها دارند.
- (۴) از گذشته‌های دور تاکنون شیوه غیرمستقیم تأثیرات بیشتری در یکسان‌سازی فرهنگ‌های بومی داشته است.

۸۲- کدام عبارت در رابطه با «خانواده زبانی آفرو - آسیایی»، به درستی بیان شده است؟

- (۱) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.
- (۲) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- (۳) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- (۴) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.

۸۳- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف: امور پزشکی و درمانی

ب: دامپروری و صید ماهی

ج: تولید لوازم مصرفی روزانه

د: جنگل داری و استخراج معدن

ه: تجارت و خرید و فروش کالاها

- (۱) «ب» و «ج»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول - «ه» و «الف»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم
- (۲) «الف» و «ه»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم - «ب» و «د»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول
- (۳) «د» و «ب»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول - «ه» و «ج»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم
- (۴) «ج» و «الف»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم - «ب» و «د»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول

۸۴- در بین انواع کشت غله تجاری، به چه دلیل بیشتر برنج جهان در قاره آسیا به ویژه در آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود؟

- (۱) موقعیت جغرافیایی این کشورها از جمله موقعیت نسبی آن‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.
- (۲) موقعیت جغرافیایی این کشورها به ویژه نوع آب و هوای این کشورها، اهمیت بسیار زیادی دارد.
- (۳) کشت این محصول نیاز به سرمایه‌گذاری زیادی دارد که در هر کشوری این شرایط فراهم نیست.
- (۴) کاشت و برداشت این محصولات عمدتاً در زمین‌های بسیار بزرگ و به صورت ماشینی انجام می‌شود.

۸۵- چند مورد از عبارتهای زیر، در ارتباط با «مشخصات کشاورزی تجاری یا معیشتی» درست است؟

- الف: در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده از فناوریهای پیشرفته، صرفاً در کشورهای پیشرفته جهان رایج است.
- ب: در کشاورزی معیشتی، به دلیل تولید محصول در حد مصرف خانوار، میزان تولید و سود اقتصادی کم است.
- ج: در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده مداوم از کودهای غیرشیمیایی، فرسایش و ضعیف شدن خاکها رایج است.
- د: در کشاورزی معیشتی، تولید و پرورش دام در حد مصرف خانوار کشاورز و فروش در بازار داخلی صورت میگیرد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۸۶- کدام گزینه درباره شناخت و معرفت درست است؟

- ۱) اگر کسی در شناخت سیارات منظومه شمسی شک کند، دچار شکاکیت مطلق شده است.
- ۲) امکان معرفت همانند چیستی معرفت، روشن و بدیهی است و نیازی به استدلال ندارد.
- ۳) دانش معرفت‌شناسی، روشن و بدیهی است و نیازی به تعریف و اقامه استدلال ندارد.
- ۴) معرفت‌شناسی با تلاش‌های ویژه کانت، به‌عنوان شاخه‌ای از دانش فلسفه معرفی شد.

۸۷- پاسخ کدام گزینه در حوزه معرفت‌شناسی بررسی نمی‌شود؟

- ۱) آیا امکان معرفت به شناسایی موجودات غیرمادی نیز تعلق می‌گیرد؟
- ۲) انسان چگونه توانایی کسب شناخت موجودات را دریافت می‌کند؟
- ۳) معرفت‌شناسی از چه زمانی درون دانش فلسفه قرار گرفته است؟
- ۴) چگونه شناخت و معرفت می‌تواند موضوع خودشان قرار بگیرند؟

۸۸- درباره شناخت و معرفت در انسان می‌توان گفت:

- ۱) انسان توانایی کسب شناخت را به‌صورت نامحدود دارد.
- ۲) شناخت و معرفت انسان همواره دچار اشتباه می‌شود.
- ۳) انسان می‌تواند اشیاء را همان‌گونه که هستند؛ بشناسد.
- ۴) انسان نمی‌تواند خطاهای حسی خود را تشخیص دهد.

۸۹- کدام گزینه به پیش‌زمینه اصلی برای تشخیص و اصلاح خطاهای شناختی در انسان اشاره کرده است؟

۱) پیشرفت دانش بشری	۲) تعریف چیستی معرفت
۳) نسبی بودن شناخت	۴) پذیرش امکان معرفت

۹۰- همه گزینه‌های زیر درباره سوفسطائیان و انکار معرفت توسط آنان صحیح است؛ به جز.....

- ۱) برخی از آن‌ها، شناخت را ثابت دانسته اما مطابقت شناخت با واقع را انکار می‌کردند.
- ۲) برخی از آن‌ها به انتقال‌پذیری و تکرارپذیری شناخت و معرفت اعتقاد نداشتند.
- ۳) برخی از آن‌ها، انسان را فاقد ابزارهای معتبر برای کسب شناخت و معرفت می‌دانند.
- ۴) برخی از آن‌ها، نه تنها شناخت را نفی کردند؛ بلکه واقعیت‌های جهان را نیز منکر شدند.

۹۱- کدام گزینه درباره نقش کانت در تاریخ فلسفه و دانش معرفت‌شناسی درست است؟

- ۱) نخستین فیلسوفی بود که سبب استقلال دانش معرفت‌شناسی شد.
- ۲) سبب آغاز دانش معرفت‌شناسی و اندیشیدن درباره شناخت شد.
- ۳) سبب توجه و پرداختن افراد بیشتری به این شاخه از دانش شد.
- ۴) نخستین شخصی محسوب می‌شود که به این دانش توجه کرد.

۹۲- پذیرش کدام گزاره، مستلزم انکار امکان معرفت است؟

- ۱) شناخت هر کس از واقعیات اطراف، ساخته و پرداخته ذهن خود اوست.
- ۲) انسان در شناخت خود از جهان پیرامون، دچار خطا و اشتباه می‌شود.
- ۳) حواس انسان، توانایی کسب شناخت در حوزه امور غیرمادی را ندارند.
- ۴) انسان، توانایی انتقال معرفت و شناخت خود را به افراد دیگر ندارد.

۹۳- در کدام گزینه پیشرفت دانش بشری، با شیوه متفاوتی انجام شده است؟

- ۱) ستاره‌شناسان در هفته‌های اخیر یک قمر جدید برای سیاره مشتری شناسایی کرده‌اند و بدین ترتیب تعداد قمرهای مشتری به ۱۰ رسید.
- ۲) پزشکان در آزمایشان خود کشف کرده‌اند که ویروس‌ها و باکتری‌ها تنها عامل بیماری‌زا نیستند و عامل دیگری برای ایجاد بیماری وجود دارد.
- ۳) یک آشپز ایرانی برای پختن برنج باکیفیت روش جدیدی را ابداع کرده بود که در آن نیازی به گرم کردن آب و استفاده از قابلمه وجود ندارد.
- ۴) یک شیمی‌دان برجسته ایرانی به این نتیجه رسیده است که عنصر شماره ۱۰۷ در جدول تناوبی عناصر باید با عنصر شماره ۱۰۹ جابجا شود.

۹۴- کدام یک از گزینه‌های زیر فقط از طریق حواس قابل درک است؟

- ۱) پیدا کردن جای پای یک نفر از میان وسایل کف اتاق
- ۲) درک بودن کسی در پشت درب با صدای زنگ درب
- ۳) درک عبور کردن شخصی از برف‌ها با دیدن جای پا
- ۴) درک وجود یک ناظم در جهان با دیدن تغییرات فصول

۹۵- درباره ابن‌سینا می‌توان گفت:

- ۱) این‌گونه نیست که صرفاً در دانش فلسفه دارای تألیفات و آثار مختلف باشد.
- ۲) از دانشمندانی است که مانند سقراط به مبانی عقلی علوم تجربی پرداخته است.
- ۳) معتقد است که قانون علیت از طریق تجربه و آزمایش‌های علمی متعدد به دست می‌آید.
- ۴) اولین اندیشمندی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری و به عقلی بودن آن‌ها اشاره کرد.

۹۶- برای دریافت معرفت شهودی و قلبی ..... و ..... ضروری است.

- ۱) سیر و سلوک - تهذیب نفس
- ۲) سیر و سلوک - استدلال عقلی
- ۳) تسلط بر وحی - سیر و سلوک
- ۴) تهذیب نفس - تفسیر قرآن و حدیث

۹۷- کدام گزینه در مقایسه شناخت تجربی و درون‌نگری درست است؟

- ۱) شناخت تجربی همانند درون‌نگری، با همکاری حواس به دست می‌آید.
- ۲) شناخت تجربی همانند درون‌نگری، به واسطه ابزار عقل به دست می‌آید.
- ۳) درون‌نگری برخلاف شناخت تجربی، به مصادیق خارجی تعلق می‌گیرد.
- ۴) درون‌نگری برخلاف شناخت تجربی، مربوط به امور تکرارپذیر می‌باشد.

۹۸- کدام یک را نمی‌توان از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی به حساب آورد؟

- ۱) پوشیدن لباس گرم، هنگام احساس سرما
- ۲) تشخیص تفاوت میان رودخانه و دریاچه
- ۳) مراجعه به چشم‌پزشک هنگام تاری دید
- ۴) تشخیص یکسان عمل کردن همیشگی جاذبه زمین

۹۹- کدام مورد از یافته‌های عقل محض به شمار می‌رود؟

- ۱) درک هر انسان از اینکه چه کسی است
- ۲) احساس مهربانی به دیگران
- ۳) درک علل حالات شادی و افسردگی
- ۴) درک و اثبات صفات خداوند

۱۰۰- کدام گزینه درباره شناخت‌های شهودی درست است؟

- ۱) شناخت‌های شهودی نوعی از شناخت‌های وحیانی هستند که بدون واسطه در قلب انسان تجلی می‌کنند.
- ۲) شناخت وحیانی مانند قرآن کریم مختص پیامبران است و بهره انسان‌ها از آن به توانایی شخص بستگی دارد.
- ۳) پی بردن به دلیل و چرایی قیامت و اثبات آن، صرفاً از طریق شناخت قلبی و شهودی انجام می‌گیرد.
- ۴) شهود قلبی، صرفاً از طریق تزکیه و تهذیب و سلوک معنوی به همراه تقویت نیروی عقل به دست می‌آید.

بودجه بندی آزمون مرحله ۹ یازدهم انسانی

$\frac{2}{8}$ نیم سال دوم
□ □ □ □ □ □ □ □

۱۹ بهمن

روانشناسی

درس ۵
تفکر (۱) حل مسئله
(صفحه های ۱۱۲ تا ۱۳۳)

جامعه شناسی

درس های ۹ و ۱۰
جهان دو قطبی
جنگ ها و تقابل های جهانی
(صفحه های ۷۵ تا ۹۰)

علوم و فنون ادبی

درس ۷: تاریخ ادبیات
فارسی در قرن های دهم و
یازدهم
درس ۸: پایه های آوایی
همسان (۲)
(صفحه های ۵۸ تا ۷۰)

ریاضی و آمار

تابع
درس ۲
(صفحه های ۳۴ تا ۴۴)

فلسفه

درس ۷: ابزارهای شناخت
درس ۸: نگاهی به تاریخچه
معرفت (تا پایان دوره
شکوفایی فلسفه در جهان
اسلام و ایران)
(صفحه های ۵۰ تا ۶۳)

جغرافیا

درس ۷
نواحی اقتصادی
(کشاورزی و صنعت)
(صفحه های ۸۳ تا ۹۸)

تاریخ

درس های ۹ و ۱۰
ظهور و گسترش تمدن
اسلامی - ایرانی
ایران در دوران غزنوی،
سلجوقی و خوارزمشاهی
(صفحه های ۸۹ تا ۱۱۳)

عربی

تأثیر اللّغة الفارسیّة علی
اللّغة العربیّة
قواعد و تمرینات درس ۴
(صفحه های ۵۱ تا ۶۴)

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۱/۰۵

گروه آموزشی ماز

پاسخنامه آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۸

درس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	سعید عزیزخانی - محمد نوربخش	امیرحسین ابومحبوب - فرزانه دانایی
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - حمیدرضا نعمتی افشین کیانی - ابوالفضل غلامی - مهران قندی	مریم پیروی - فاطمه عباسی کتایون صاحب‌نسق - ابوالفضل شکوهیان
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	آزاده میرزایی - فروغ تیموریان	فاطمه صفری - حمیده محبی
روان‌شناسی	الهه همایون‌زاده	الهه همایون‌زاده	زهره رامندی - احسان کلاته حمیده محبی - امیرحسین محمدپور
زبان عربی	هاله کریمی	محمدصادق رمضانی‌زاده - روح‌الله گلشن محمدعلی تابانفر	کیارش پورمهدی - مریم آقاباری
تاریخ	علی‌رضا کاهیدوند	علی‌رضا کاهیدوند	سارا خداوردیان - محمد رسایی هانیه رمدانی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع‌مهر	زهره فروغی - فرشید مشعریور
فلسفه	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - عظیم قاهری مغانی مجید قدرتی پور	کیمیا طهماسبی - حسن صدری فرشته قنبری

مدیر آزمون: رسول خنجری

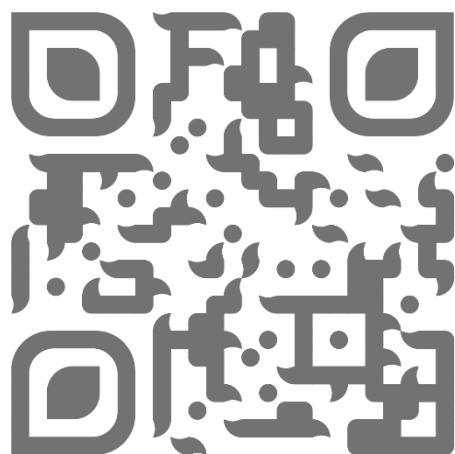
حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون‌ها کمک می‌کنی (:

<https://B2n.ir/m70330>

مازی‌ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)

آسان - متوسط - دشوار   مفهومی - مساله و ...   مثلا: ۱۱۰ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم

۱- در تابع $f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x > 0 \\ x^2+3 & x \leq 0 \end{cases}$ حاصل $f(1)+f(-1)$ کدام است؟

(۱) ۳   (۲) ۷   (۳) ۱۱   (۴) ۱۲

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

نکته: برای محاسبه مقدار تابع در تابعهای چندضابطه‌ای به شرط دامنه هر ضابطه نگاه می‌کنیم و با توجه به x داده شده در دامنه‌ای که قرار می‌گیرد از ضابطه آن دامنه مقدار تابع را به دست می‌آوریم.

پاسخ سریعی:

برای محاسبه $f(1)$ چون $x=1$ مقداری بزرگ‌تر از صفر است، پس از ضابطه بالایی داریم:

$$f(1) = 2 \times 1 + 1 = 3$$

برای محاسبه $f(-1)$ چون $x=-1$ مقداری کوچک‌تر از صفر است، پس از ضابطه پایینی داریم:

$$f(-1) = (-1)^2 + 3 = 1 + 3 = 4$$

$$\Rightarrow f(1) + f(-1) = 3 + 4 = 7$$

گروه آموزشی ماز

۲- کدام یک از توصیف‌های زیر مربوط به یک تابع چندضابطه‌ای است؟

- (۱) به مناسبت روز درختکاری، هر دانش‌آموز یک نهال می‌کارد.
- (۲) هزینه یک لیتر بنزین عادی در هر ساعت از شبانه‌روز ۳۰۰۰ تومان است.
- (۳) بلیت یک سینما در سه سانس اول ۲۰۰۰ تومان، در چهار سانس بعدی ۳۰۰۰ تومان و در دو سانس آخر ۱۰۰۰ تومان است.
- (۴) شیر آبی که خراب است و در هر یک ساعت یک لیوان آب از آن چکه می‌کند.

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۲)

بررسی گزینه‌ها:

تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

- ۱ این توصیف مربوط به یک تابع همانی است.
- ۲ این توصیف مربوط به یک تابع ثابت است.
- ۳ این توصیف مربوط به یک تابع چند ضابطه‌ای و البته از نوع پلکانی است.
- ۴ این توصیف مربوط به یک تابع همانی است.

گروه آموزشی ماز

۳- هزینه توقف ماشین ($C(x)$ برحسب هزار تومان) در یک پارکینگ برحسب مدت زمان توقف (x برحسب ساعت) به صورت تابع زیر تعریف شده است. سعید ماشین خود را یک شبانه‌روز کامل در این پارکینگ پارک کرده و مبلغ ۹۸ هزار تومان پرداخت کرده است. اگر در سه روز مختلف به ترتیب ۳۰ دقیقه و یک ساعت و ۳۰ دقیقه و ۵ ساعت ماشین خود را در این پارکینگ پارک کرده باشد، به طور متوسط به ازای هر ساعت چند هزار تومان پرداخت کرده است؟

$$C(x) = \begin{cases} a & 0 \leq x < 1 \\ 2x+1 & 1 \leq x < 3 \\ 3x & 3 \leq x < 10 \\ 4x+a & 10 \leq x \leq 24 \end{cases}$$

(۱) ۱۱   (۲) ۳   (۳) ۲۱   (۴) ۷

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ سریعی:

یک شبانه‌روز کامل ۲۴ ساعت است بنابراین مقدار تابع (هزینه توقف ماشین) به ازای $x=24$ برابر ۹۸ شده است یعنی:

$$f(24) = 98 \xrightarrow{x=24 \text{ رادر آخرین ضابطه جایگذاری می‌کنیم}} 4(24) + a = 98 \rightarrow a = 98 - 96 = 2$$

حالا هزینه پارک ماشین را در سه روز مختلف محاسبه می‌کنیم:

(۱) **روز اول:** در روز اول مدت زمان پارک ماشین ۳۰ دقیقه معادل ۰/۵ ساعت بوده است بنابراین باید $f(0/5)$ را محاسبه کنیم. چون $x = 0/5$ در دامنه $0 \leq x < 1$ قرار دارد، داریم:

$$f(0/5) = a = 2$$

(۲) **روز دوم:** در روز دوم مدت زمان پارک ماشین یک ساعت و سی دقیقه معادل ۱/۵ ساعت بوده است بنابراین باید $f(1/5)$ را محاسبه کنیم. چون $x = 1/5$ در دامنه $1 \leq x < 3$ قرار دارد، داریم:

$$f(1/5) = 2(1/5) + 1 = 3 + 1 = 4$$

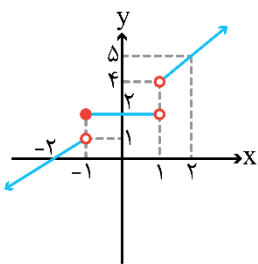
(۳) **روز سوم:** در روز سوم مدت زمان پارک ماشین ۵ ساعت بوده است بنابراین باید $f(5)$ را محاسبه کنیم. چون $x = 5$ در دامنه $3 \leq x < 10$ قرار دارد داریم:

$$f(5) = 2(5) = 15$$

در نهایت کل مبلغ پرداخت شده (۲ + ۴ + ۱۵ = ۲۱) هزار تومان و کل مدت زمان توقف (۰/۵ + ۱/۵ + ۵ = ۷) ساعت بوده است که داریم:

هزار تومان $\frac{21}{7} = 3$ = مبلغ پرداخت شده به ازای هر ساعت توقف

گروه آموزشی ماز

۴- شکل زیر مربوط به تابع f است. ضابطه آن در کدام گزینه به درستی آمده است؟

$$f(x) = \begin{cases} x+4 & x > 1 \\ 2 & -1 \leq x < 1 \\ x+2 & x < -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x+4 & x \geq 1 \\ 2 & -1 < x < 1 \\ x+2 & x \leq -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x+3 & x > 1 \\ 2 & -1 \leq x < 1 \\ x+2 & x < -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x+3 & x \geq 1 \\ 2 & -1 < x < 1 \\ x+2 & x \leq -1 \end{cases}$$

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

در مورد شکل تابع چند ضابطه‌ای چی می‌دونی؟

شکل تابع چند ضابطه‌ای تیکه‌تیکه هست، هر تیکه برای خودش به دامنه داره به ضابطه. اگر دامنه و ضابطه هر تیکه رو به دست بیاریم و همشون رو یکجا بنویسیم تابع چند ضابطه‌ای مربوط به شکل مورد نظر رو به دست آوردیم.

پاسخ تشریحی: روش اول:

شکل موجود از سه بخش تشکیل شده که برای هر بخش یک ضابطه و یک دامنه می‌نویسیم:

(۱) **بخش سمت راست:** محدوده‌ای که این بخش روی محور x پوشش داده $x > 1$ است و از دو نقطه $(1, 4)$ و $(2, 5)$ عبور کرده است. معادله خط گذرا از این دو نقطه را می‌نویسیم:

$$\text{شیب} = m = \frac{5-4}{2-1} = 1$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \xrightarrow{x_1=1, y_1=4} y - 4 = (x - 1) \rightarrow y = x + 3$$

(۲) **بخش میانی:** محدوده‌ای که این بخش روی محور x پوشش داده $-1 \leq x < 1$ است و یک تابع ثابت با ضابطه $y = 2$ (چون محور y ها را در عرض ۲ قطع کرده است.) می‌باشد.

(۳) **بخش سمت چپ:** محدوده‌ای که این بخش روی محور x پوشش داده $x < -1$ است و از دو نقطه $(-1, 1)$ و $(-2, 0)$ عبور کرده است. معادله خط گذرا از این دو نقطه را می‌نویسیم:

$$\text{شیب} = m = \frac{0-1}{-2-(-1)} = 1$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \xrightarrow{x_1=-2, y_1=0} y - 0 = x + 2 \rightarrow y = x + 2$$

در نهایت ضابطه تابع به صورت روبرو است:

$$f(x) = \begin{cases} x+3 & x > 1 \\ 2 & -1 \leq x < 1 \\ x+2 & x < -1 \end{cases}$$

روشنی دوم:

در این روش از عددگذاری استفاده می‌کنیم. با توجه به شکل $f(1)$ موجود نیست (نقطه توپر به طول یک نداریم پس در دامنه موجود نیست). بنابراین گزینه‌های ۳ و ۴ بخاطر داشتن دامنه $x \geq 1$ ($x=1$ را در دامنه آورده است) حذف می‌شوند. با توجه به شکل $f(2) = 5$ است (مقدار تابع به ازای $x=2$ برابر ۵ است). که در گزینه ۲ چون $f(2) = 6$ می‌باشد (با جایگذاری $x=2$ در ضابطه بالایی محاسبه می‌شود). گزینه ۲ نیز نادرست است.

گروه آموزشی ماز

۵- اگر تابع $f = \{(3, a+2), (4a, b-1), (a+2b, c+1)\}$ یک تابع همانی باشد، حاصل $a+b-c$ کدام است؟

۱) ۴-   ۲) ۶-   ۳) ۱۶   ۴) ۱۱

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

در نمایش زوج مرتبی تابع همانی، در هر زوج مرتب، مؤلفه اول و دوم باهم برابرند.

پاسخ تشریحی:

$$\begin{aligned} (3, a+2) &\Rightarrow a+2=3 \Rightarrow a=1 \\ \xrightarrow{a=1} (4, b-1) &\Rightarrow b-1=4 \Rightarrow b=5 \\ (a+2b, c+1) &\xrightarrow[b=5]{a=1} (11, c+1) \Rightarrow c=11-1=10 \\ \Rightarrow a+b-c &= 1+5-10 = -4 \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۶- اگر نقاط $A(a^2, 1)$ و $B(b^2-3, -2b)$ و $C(a+b, k)$ روی نیمساز ناحیه اول و سوم و نقطه C در ناحیه سوم باشد، k چند مقدار مختلف می‌تواند داشته باشد؟

۱) ۴   ۲) ۱   ۳) ۲   ۴) ۳

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - ۱۱۰۲)

می‌دونستی اگر تابع f همانی باشه، ساده‌ترین ضابطه‌ای که می‌تونه داشته باشه $f(x) = x$ هست؟ خب حالا می‌دونی!! راستی، این تابع ضابطه خط نیمساز ناحیه اول و سوم هست که هر نقطه روی این خط، طول و عرضش یکیه.

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکات ذکر شده طول و عرض نقاط A و B و C برابر است:

$$\begin{aligned} a^2 = 1 &\rightarrow a = \pm 1 \\ b^2 - 3 = -2b &\rightarrow b^2 + 2b - 3 = 0 \rightarrow (b+3)(b-1) = 0 \rightarrow \begin{cases} b+3=0 \rightarrow b=-3 \\ b-1=0 \rightarrow b=1 \end{cases} \end{aligned}$$

$$k = a + b$$

برای داشتن مقادیر مختلف k کافی است مقادیر مختلف $a+b$ را محاسبه کنیم. از طرفی چون نقطه C در ناحیه سوم قرار دارد بنابراین طول آن یعنی $a+b$ باید منفی باشد پس داریم:

$$\begin{cases} a=1 \\ b=-3 \end{cases} \rightarrow a+b=k=-2 \checkmark, \quad \begin{cases} a=1 \\ b=1 \end{cases} \rightarrow a+b=k=2 \times$$

$$\begin{cases} a=-1 \\ b=-3 \end{cases} \rightarrow a+b=k=-4 \checkmark, \quad \begin{cases} a=-1 \\ b=1 \end{cases} \rightarrow a+b=k=0 \times$$

بنابراین k دو مقدار مختلف می‌تواند داشته باشد.

تابع f ، تابع ثابت و برای $m, n \in \mathbb{N}$ داریم $f(m)+f(n)=f(m)f(n)$. اگر دوزوج مرتب $(m^2-4m+6, nf(n))$ و $(2n^2-7n+1, -f(m))$

روی نیمساز ناحیه اول و سوم باشند، مقدار $\left[\frac{mn}{5} \right]$ کدام است؟

۱) ۴   ۲) ۳   ۳) ۲   ۴) ۱

(کنکور داخل ۱۴۰۲ - تیر)

گروه آموزشی ماز

۷- تابع $f(x) = (a-1)x + 2b$ همانی است. مقدار $f(a+b)$ کدام است؟

- ۴ (۱)   ۱ (۲)   ۲ (۳)   ۳ (۴)

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

می‌دونستی به تابع خطی می‌تونه همانی باشه؟ به شرطی که شیبش یک و عرض از مبدأش صفر باشه. حالا اگه تابع $f(x) = ax + b$ خطی باشه با شرطهای $b=0$ و $a=1$ همانی می‌شه. تمام!!!

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکته بالا شیب (ضریب x) باید برابر یک باشد:

$$a - 1 = 1 \rightarrow a = 2$$

از طرفی عرض از مبدأ (عدد ثابت) باید برابر صفر باشد:

$$2b = 0 \rightarrow b = 0$$

در نهایت با توجه به اینکه تابع f همانی است داریم:

$$f(a+b) = f(2+0) = f(2) = 2$$

گروه آموزشی ماز

۸- تابع f ثابت و تابع g همانی است. اگر $\frac{f(-3) \times g(-2)}{(g(3) \times f(1)) + 1} = \frac{-1}{3}$ باشد، حاصل $3f(1) - g(1)$ کدام است؟

- ۱ (۱) صفر   -۱ (۲)   ۱ (۳)   ۹ (۴)

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

ضابطه تابع همانی به صورت $f(x) = x$ است یعنی به ازای هر مقدار ورودی x مقدار خروجی نیز همان است. به طور مثال داریم:

$$f(2) = 2, f(5) = 5$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به اینکه تابع f ثابت است $f(x) = k$ را در نظر می‌گیریم یعنی مقدار تابع ثابت f به ازای هر مقدار ورودی برابر k است. تابع g نیز همانی است و هر مقداری بدهی همان را برمی‌گرداند، بنابراین:

$$\begin{cases} f(-3) = k \\ f(1) = k \\ g(-2) = -2 \\ g(3) = 3 \end{cases} \rightarrow \frac{-2k}{3k+1} = \frac{-1}{3} \rightarrow 6k = 3k+1 \rightarrow 3k = 1 \rightarrow k = \frac{1}{3}$$

در نهایت داریم:

$$3f(1) - g(1) = 3k - 1 = 3\left(\frac{1}{3}\right) - 1 = 1 - 1 = 0$$

۹- اگر f تابع ثابت و برای $m, n, k \in \mathbb{N}$ ، $f(kx) = (k^2 - 3)f(x)$ و تابع g به صورت زیر یک تابع همانی باشد، مقدار $f(m)$ کدام است؟

$$g = \left\{ (k, n^2 - 3n + 4), (2n, m^2 - 4m + 4), (f(n), n - 4) \right\}$$

- ۴ (۱)   -۳ (۲)   -۲ (۳) ✓   صفر (۴)

(کنکور خارج ۱۴۰۲ - تیر)

گروه آموزشی ماز

نقطه‌ای روی نمودار تابع همانی فرض کنید. مقدار تفاضل «دو برابر طول آن، منهای یک» از «سه برابر عرض آن، به علاوه ۲» برابر ۶ است. مجموع طول و عرض نقطه مفروض کدام است؟

- ۹ (۱)   ۶ (۲)   ۳ (۳)   ۱۱ (۴)

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۲)

هر نقطه روی نمودار تابع همانی $f(x) = x$ دارای طول و عرض برابر است. پس اگر طول نقطه را a فرض کنیم عرض آن نیز برابر a است و به صورت (a, a) می‌توان نوشت.

پاسخ تشریحی:

هر نقطه روی تابع همانی دارای طول و عرض یکسان است بنابراین نقطه $A(a, a)$ را فرض می‌کنیم و داریم:

$$3a + 2 = \text{سه برابر عرض، به علاوه } 2 \quad \text{و} \quad 2a - 1 = \text{دو برابر طول، منهای یک}$$

$$(3a + 2) - (2a - 1) = 6 \rightarrow 3a + 2 - 2a + 1 = 6 \rightarrow a + 3 = 6 \rightarrow a = 3$$

مجموع طول و عرض نقطه مفروض به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{طول} + \text{عرض} = a + a = 6$$

گروه آموزشی ماز

۱۰- تابع پلکانی نوع خاصی از توابع زیر است؟

(۴) چند ضابطه‌ای

(۳) خطی

(۲) همانی

(۱) ثابت

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ تشریحی:

تابع پلکانی همان تابع چند ضابطه‌ای است که ضابطه‌های آن اعداد ثابت باشند. به عنوان مثال تابع $f(x) = \begin{cases} -2 & x > 2 \\ 7 & -1 \leq x < 2 \\ 4 & x < -1 \end{cases}$ پلکانی است.

گروه آموزشی ماز

۱۱- تابع زیر پلکانی است. $f(a-b)$ کدام است؟

$$f(x) = \begin{cases} (a-1)x + 2a - 1 & x > 0 \\ (3b-6)x^2 + (k+2)x - k & x < 0 \end{cases}$$

(۴) ۲

(۳) -۲

(۲) ۱

(۱) -۱

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

توی تابع پلکانی ضابطه مربوط به هر دامنه فقط یک عدد ثابت پس هر چی ضریب برای خانواده‌های x دار می‌بینی مساوی صفر بذار. مثلاً اگر بخواهیم تابع $f(x) = ax^3 + bx^2 + cx + d$ ثابت باشه باید $a = b = c = 0$ بشه.

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکته ذکر شده در ضابطه بالا ضریب x در ضابطه پایین ضرایب x و x^2 را مساوی صفر قرار می‌دهیم تا فقط اعداد ثابت باقی بماند. بعد از محاسبه مقادیر a و b و k با جایگذاری آن‌ها ضابطه تابع f را بازنویسی می‌کنیم:

$$\begin{cases} a - 1 = 0 \rightarrow a = 1 \\ 3b - 6 = 0 \rightarrow b = 2 \rightarrow f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 2 & x < 0 \end{cases} \\ k + 2 = 0 \rightarrow k = -2 \end{cases}$$

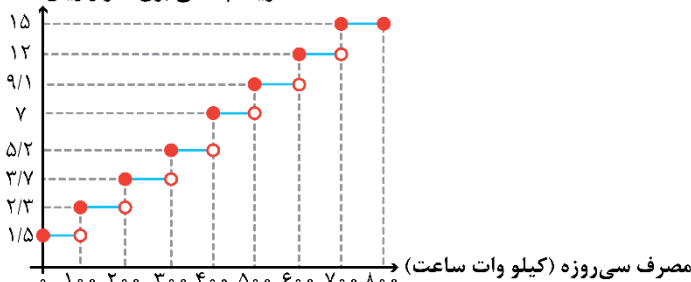
در نهایت داریم:

$$f(a-b) = f(1-2) = f(-1) = 2 \quad \text{است.} \quad x < 0 \quad \text{مربوط به دامنه}$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- نمودار زیر هزینه پلکانی برق (هزار ریال) را برحسب میزان مصرف ماهیانه (کیلووات ساعت) نشان می‌دهد. هزینه مصرف برق هر مشترک به ازای مصرف ۳۵۰ کیلووات ساعت برق چند هزار ریال است؟

هزینه پلکانی برق (هزار ریال)

(۱) ۹۸۰

(۲) ۷۳۰

(۳) ۱۸۲۰

(۴) ۱۰۱۰

(متوسط - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

در نمودار پلکانی که برای مصرف برق رسم می‌شود سطح مستطیل محصور بین محدوده هر پله و محور میزان مصرف برق (سطح زیر بخشی از نمودار که مدنظر است)، بیان‌کننده هزینه برق مصرف شده است. بنابراین برای محاسبه هزینه برق به ازای مصرف ۳۵۰ کیلووات ساعت باید ۴ سطح مختلف در نظر بگیریم و مجموع مساحت آن‌ها را محاسبه کنیم:

(۱) بخش اول: سطح مستطیل محصور برای مصرف ۱۰۰ کیلووات ساعت اول (بین ۰ تا ۱۰۰ کیلووات ساعت): مستطیلی است به طول ۱۰۰ و به عرض ۱/۵ که داریم:

$$100 \times \frac{1}{5} = 150$$

(۲) بخش دوم: سطح مستطیل محصور برای مصرف ۱۰۰ کیلووات ساعت دوم (بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ کیلووات ساعت): مستطیلی است به طول ۱۰۰ و به عرض ۲/۳ که داریم:

$$100 \times \frac{2}{3} = 230$$

(۳) بخش سوم: سطح مستطیل محصور برای مصرف ۱۰۰ کیلووات ساعت سوم (بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلووات ساعت): مستطیلی است به طول ۱۰۰ و به عرض ۳/۷ که داریم:

$$100 \times \frac{3}{7} = 370$$

(۴) بخش چهارم: سطح مستطیل محصور برای مصرف ۵۰ کیلووات ساعت نهایی (بین ۳۰۰ تا ۳۵۰ کیلووات ساعت): مستطیلی است به طول ۵۰ و به عرض ۵/۲ که داریم:

$$50 \times \frac{5}{2} = 260$$

در نهایت برای کل هزینه مصرف به ازای ۳۵۰ کیلووات ساعت داریم:

$$150 + 230 + 370 + 260 = 1010$$

هزار ریال هزینه نهایی

گروه آموزشی ماز

۱۳- مقدار $A = \frac{2\text{sign}(-2) + 3\text{sign}(1)}{11\text{sign}(0) - \text{sign}(-1)}$ کدام است؟

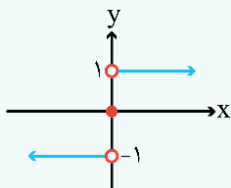
- (۱) صفر (۲) -۱ (۳) ۳ (۴) ۱

(آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

تابع علامت که می‌دونی چیه؟ نمی‌دونی؟ پس خوب بفهون تایادگیری

به تابع پلکانی که مقادیر ورودی خودشو به سه دسته تقسیم می‌کنه، مقادیر ورودی مثبت، مقدار ورودی صفر و مقادیر ورودی منفی. حالا اگه به این تابع به عدد مثبت بدی یک برمی‌گردونه، اگه صفر بدی صفر برمی‌گردونه و اگه به عدد منفی بدی -۱ برمی‌گردونه. ضابطه و نمودارش رو ببین:

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

مقادیر خواسته شده را جداگانه محاسبه می‌کنیم:

$$\begin{cases} \text{sign}(-2) \stackrel{x < 0}{=} -1 \\ \text{sign}(1) \stackrel{x > 0}{=} 1 \\ \text{sign}(0) \stackrel{x = 0}{=} 0 \\ \text{sign}(-1) \stackrel{x < 0}{=} -1 \end{cases} \rightarrow A = \frac{2(-1) + 3(1)}{11(0) - (-1)} = \frac{-2 + 3}{0 + 1} = 1$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- معادله $\text{sign}(x^2 - 4x + 4) = 0$ چند ریشه متمایز دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) نمی‌توان تعیین کرد.

(آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

اگر داشته باشیم $\text{sign}(x) = 0$ آن گاه $x = 0$ است. پس اگر در صورت سؤال $\text{sign}(x) = 0$ (عبارتی بر حسب x) داشته باشیم آن عبارت را مساوی صفر قرار می‌دهیم و معادله حاصل را حل می‌کنیم تا مقدار یا مقادیر x را به دست آوریم.

پاسخ تشریحی:

در تابع علامت داریم $\text{sign}(0) = 0$ بنابراین:

$$x^2 - 4x + 4 = 0 \rightarrow (x-2)^2 = 0 \rightarrow x = 2$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- تعداد نقاط مشترک توابع $f(x) = \text{sign}(x)$ و $g(x) = x$ و $h(x) = \begin{cases} 3x-2, & x \geq 1 \\ 2x+1, & x < 1 \end{cases}$ کدام است؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

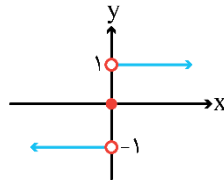
(دشوار - نموداری - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

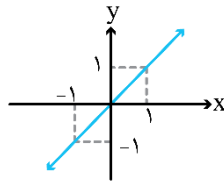
پاسخ تشریحی:

نمودار هر یک از توابع به صورت زیر است:

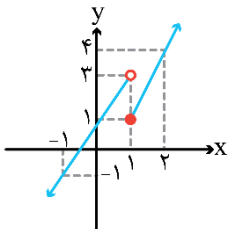
۱) $f(x) = \text{sign}(x)$

۲) $g(x) = x$

ضابطه دو خط داده شده را در دامنه مخصوص به خود با عددگذاری رسم می‌کنیم:

$$h(x) = \begin{cases} 3x-2, & x \geq 1 \\ 2x+1, & x < 1 \end{cases} \quad (۳)$$

تو خالی

x	۱	-۱
y	۳	-۱

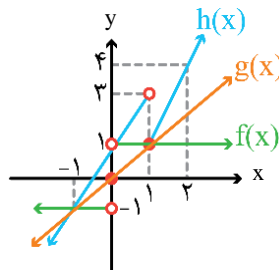
(ب) ضابطه پایین:

توپر

x	۱	۲
y	۱	۴

(الف) ضابطه بالا:

حالا هر سه شکل را در یک دستگاه می‌کشیم:

با توجه به شکل نهایی دو نقطه وجود دارد که هر سه تابع در آن مشترک هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۶- از دیدگاه «تاریخ ادبیات»، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سیطرهٔ درازمدت مغولان و تیموریان بر سرزمین ایران و ویرانی‌ها و خرابی‌هایی که در همهٔ ابعاد و زمینه‌ها به بار آوردند، دانش، فرهنگ و ادبیات را تحت‌الشعاع خود قرار داد.
- ۲) در قرن دهم، حکومت در دست جانشینان تیمور بود؛ به گونه‌ای که در هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد. اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در این دوره به‌طور کلی و وضع ادبیات نیز، به‌تبع آن آشفته شده بود.
- ۳) بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ در دورهٔ عراقی، به‌دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.
- ۴) در قرن دهم، دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به‌طور طبیعی و به‌شیوهٔ کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود. دیگری مکتب وقوع که نتیجهٔ چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بابافغانی شیرازی از نمایندگان آن است.

پاسخ: گزینهٔ ۴ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بابافغانی شیرازی از شاعرانی است که به‌شیوهٔ کسانی مثل حافظ و سعدی شعر می‌سرود و جزء نمایندگان مکتب وقوع محسوب نمی‌گردد.

یادآوری: یورش مغولان در اوایل قرن هفتم:

یورش مغولان به ایران در اوایل قرن هفتم (۶۱۶ هـ. ق):
اول، نواحی مرزی ← سپس، چیرگی بر دیگر نواحی

پیامدهای یورش مغولان:

- آسیب‌های عمده به نظام‌های اقتصادی، کشاورزی و فرهنگی
- ویران شدن کانون فرهنگی ایران ← خراسان
- ازبین رفتن بسیاری از مدارس
- کشته شدن بزرگانی چون نجم‌الدین کبری و فریدالدین عطار نیشابوری
- ویران گشتن بنیان فرهنگ و اخلاق
- سرخوردگی و یأس دوستداران فرهنگ و اخلاق ← «اغلب منزوی شدند و به تصوف پناه بردند تا به آرامش برسند.»

گروه آموزشی ماز

۱۷- توضیحات زیر معرف کیست؟

«در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است. ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است.»

- ۱) بیدل دهلوی   ۲) صائب تبریزی   ۳) کلیم کاشانی   ۴) محتشم کاشانی

پاسخ: گزینهٔ ۳ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

عبارت صورت سوال معرف «کلیم کاشانی» است وی با به‌کاربردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

کلیدواژه‌های معرفي شاعران سبک هندی	
سرابنده	توصیفات، تعبیرات و توضیحات
بابافغانی شیرازی	شهرت اشعار از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی
وحشی بافقی	شاخصهٔ اصلی اشعار: واقع‌گرایی
محتشم کاشانی	معروف در سرودن شعر مذهبی ترکیب‌بند عاشورایی مشهور
کلیم کاشانی	مشهور در ابداع معانی و خیال‌های رنگین «خلاق‌المعانی ثانی»
صائب تبریزی	معروف‌ترین شاعر سبک هندی از پرکارترین شاعران فارسی زبان مشهور در غزل‌سرایی «خداوندگار مضامین تازهٔ شعری»
بیدل دهلوی	مشهور به خاطر غزل‌های خیال‌انگیز و مضامین بدیع و دور از ذهن

گروه آموزشی ماز

۱۸- کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به‌وجودآمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود؛ از این‌رو شاعران با استفاده از موضوعات و تمثیلات کهن به جای مضامین تازه، سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی همراه کردند.»

۱   ۲   ۳   ۴

۴) چهار

۳) سه

۲) دو

۱) یک

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - خطبه خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

گروه آموزشی ماز

۱۹- چه عاملی سبب شد تا در دوره صفویه، طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند؟

- ۱) شاعرنوازی و ادب‌گرایی شاهان صفوی
- ۲) وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری
- ۳) علاقه‌مندی بیش از حد شاهان صفوی در ترویج و گسترش زبان فارسی
- ۴) آشنایی ایرانیان با اروپا و نیز تأثیرپذیری آن‌ها از غرب سبب گسترش شعر در بین عموم مردم گشت.

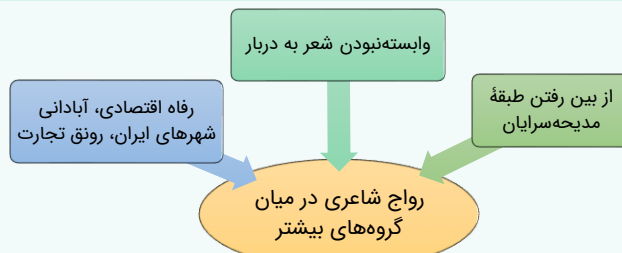
پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خطبه خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.

عوامل رواج شعر و شاعری:

گروه آموزشی ماز

۲۰- هر یک از توضیحات زیر، به ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

- الف: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
 ج: برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.
 ۱) کلیم کاشانی - وحشی بافقی - بیدل دهلوی - صائب تبریزی
 ۲) محتشم کاشانی - باباغانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی
 ۳) باباغانی شیرازی - وحشی بافقی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی
 ۴) کلیم کاشانی - باباغانی - صائب تبریزی - محتشم کاشانی

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خطبه خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

باباغانی: از شعرای تأثیرگذار قرن دهم در ایران است که شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
وحشی بافقی: از دیگر شاعران دوره صفوی است که سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

صائب تبریزی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. او در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به‌صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

بیدل دهلوی: او را به‌سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

تکنیک حل تست:

کتاب درسی در وصف متون و مولفان، صفات و توضیحاتی به کار برده که معمولاً در کنکور سراسری مطرح می‌شوند. نیازی به خاطر سپردن تمام آن توضیحات نیست؛ در عوض، میان نام متن یا مولف موردنظر و کلیدواژه‌های اصلی توضیحات کتاب، ارتباطی عمیق در ذهنتان ایجاد کنید.

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام یک از گزاره‌های زیر کاملاً درست است؟

- الف: همزمان با رشد ادبیات در هند، اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا بود، از دیدگاه ادبی توسعه یافت.
- ب: شاهان گورکانی همگی به فارسی سخن می‌گفتند و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند زبان رسمی آن دیار فارسی بود.
- ج: آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم و بیش در تغییر سبک دخیل بود.
- د: پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی از جمله عواملی است که قالب غزل را برای شاعران محبوب‌تر ساخت.
- هـ: بها ندادن به شعر اندرزی در ایران، موجب شد که شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شوند.
- و: بهزاد در دوره شاه عباس و رضا عباسی در دوره شاه اسماعیل از مفاخر هنرند.

- ۱) «الف»، «ه»، «و»   ۲) «ب»، «ج»، «الف»   ۳) «د»، «ج»، «الف»   ۴) «و»، «ه»، «د»

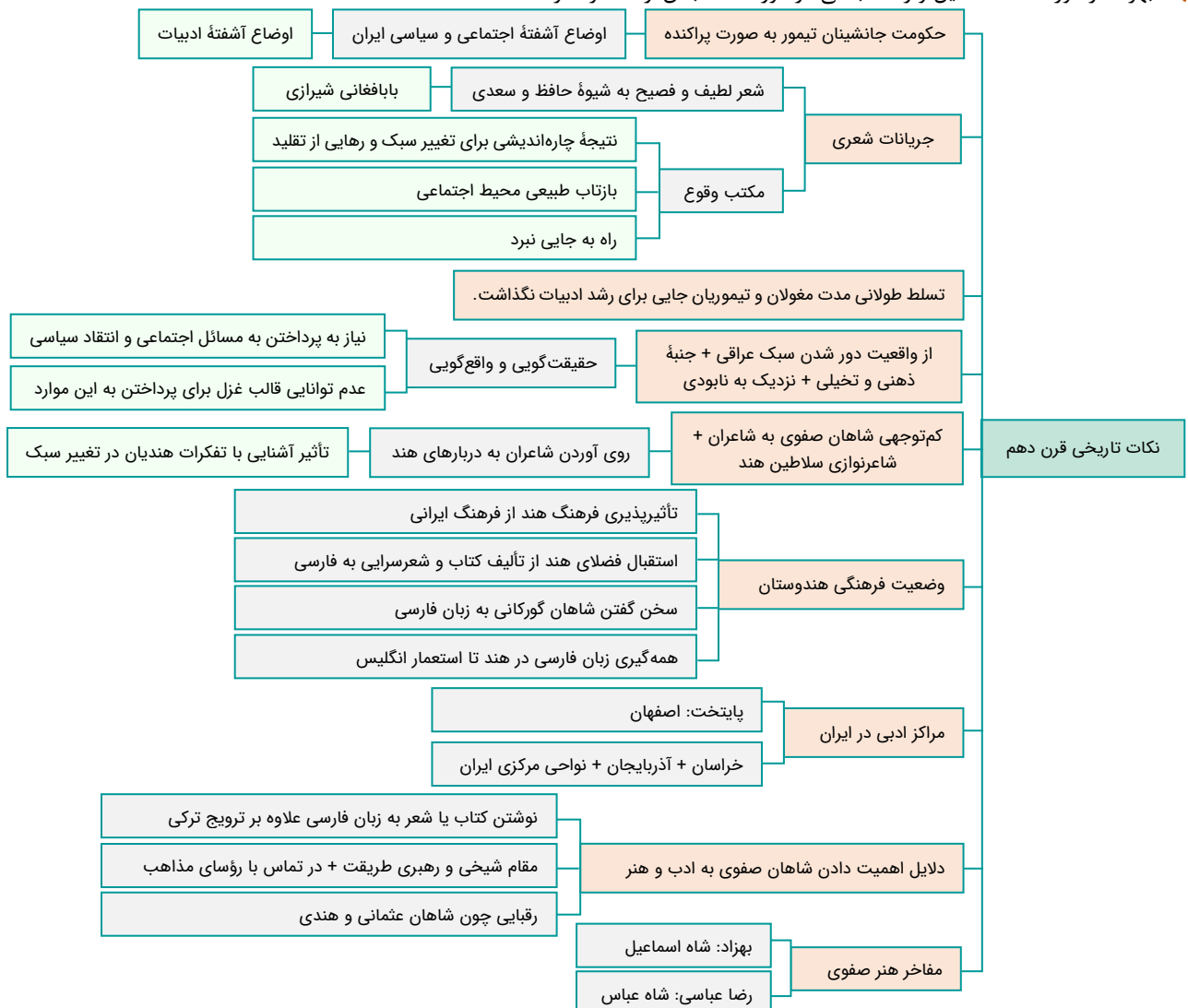
پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر موارد:

«د»: بازگشت به حقیقت‌گویی و واقع‌گویی.

«ه»: بها ندادن به شعر ستایشی در ایران، موجب شد که شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شوند.

«و»: بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.

۲۲- کدام یک از شاعران زیر با سایر شعرا در یک قرن زندگی نمی‌کرد؟

- (۱) کلیم کاشانی (۲) محتشم کاشانی (۳) بابافغانی (۴) وحشی بافقی

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

کلیم کاشانی در قرن یازدهم می‌زیست؛ در حالی که سایر شاعران در قرن دهم زندگی می‌کردند.

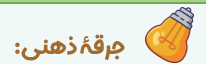
شاعران سبک هندی	
شاعران قرن دهم	شاعران قرن یازدهم
بابافغانی شیرازی	کلیم کاشانی
وحشی بافقی	بیدل دهلوی
محتشم کاشانی	صائب تبریزی

گروه آموزشی ماز

۲۳- با توجه به ویژگی‌های عمده شعر بیدل، کدام گزینه می‌تواند از این شاعر باشد؟

- (۱) من بیدل کجا پنهان کنم دل
(۲) ای که منعم کنی از عشق که فردایی هست
(۳) جفای دشمن و جور رقیب و طعنه خلق
(۴) لاله و گل زخمی خمیازه‌اند
که آن ایمن ز یغمای تو باشد
من بر آنم که شب عشق مرا فردا نیست
خوش است بر دل اگر دوست را وفا باشد
عیش این گلشن خماری بیش نیست

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

ویژگی‌های عمده شعر بیدل عبارت‌اند از مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن. اساساً برای شناسایی شعر بیدل، به تصاویر پیچیده و مبهم دقت کنید!

تنها بیت گزینه ۴ « ای که منعم کنی از عشق که فردایی هست» می‌تواند پاسخ صحیح این تست باشد و سایر ابیات دارای زبانی بسیار ساده و تصویری بسیار تکراری هستند.

زخمی خمیازه بودن، خمیازه کشیدن گل و خمار بودن عیش گلشن نشان‌دهنده به‌کاربردن مضمون‌های بدیع در این بیت است که از ویژگی‌های شعر بیدل است.

معنی بیت گزینه ۴: «گل لاله و گل سرخ (مجازاً گل‌ها) همین که شکوفا می‌گردند مرگشان فرا می‌رسد، خوشی‌های این دنیا نیز به اندازه یک خمار و سرمستی پس از نوشیدن شراب کوتاه و رودگذر است.»

گروه آموزشی ماز

۲۴- در کدام بیت واژه «جام» در معنای مجازی خود به کار نرفته‌است؟

- (۱) ساقی امشب سر آن جام لبالب دارم
(۲) بنوش جام صبوحی به ناله دف و چنگ
(۳) شراب وصل تو در کام جان من ازلیست
(۴) تنک مپوش که اندام‌های سیمینت
کاخر اندوه مرا نیز سرانجامی هست
بیوس غبغب ساقی به نغمه نی و عود
هنوز مستم از آن جام آشنایی باز
درون جامه پدید است چون گلاب از جام

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خطبه‌خط - آرایه‌های ادبی)

در همه ابیات به استثنای بیت گزینه ۴، واژه جام در معنای «شراب» و «می» به کار رفته‌است.

در گزینه ۴ این واژه در معنای خودش به کار رفته‌است.

همه واژه‌ها یک سری معنی «حقیقی» دارند؛ یعنی اگر به یک فرهنگ لغت رجوع کنیم، با یک سری «تعریف» روبرو می‌شویم. این معانی و تعاریف از قبل وضع شده‌اند و «حقیقت» یک واژه را تشکیل می‌دهند. در زیر، معانی حقیقی و اصلی یک سری واژه مهم را از فرهنگ‌های لغت معتبر آوردم تا خوب متوجه این موضوع بشوید:

- سر: معادل «راس» عربی (از اعضای بدن، شامل گردن به بالا)

- چمن: مسیری در باغ یا بوستان که زمین آن را جابجای سبزه یا گل کاشته و دو طرف درختان سبز یا میوه‌دار نشانده باشند.

- دست: از اعضای بدن که از چند قسمت مرکب است؛ بازو، ساعد، کف دست، انگشتان

- خاک: رویه زمین؛ مواد ریز حاصل از خردشدن سنگ‌ها که به‌طور فراوان سطح کره زمین را پوشانده‌است.

حال، به کاربرد برخی از این واژه‌ها در ابیات زیر دقت کنید:

دندانده که ما را سر جنگ نیست	وگرنه مجال سخن تنگ نیست
چمن نعره‌زنان دیدم و گریان	زین غنچه که از طرف چمنزار برآمد
دست در حلقه آن زلف دوتا نتوان کرد	تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد

در این ابیات، این واژه‌ها را نمی‌توان با معانی حقیقی‌شان جایگزین کرد؛ چراکه این واژه‌ها در معنی دیگری به کار رفته‌اند. این معانی جدید و ثانوی، معانی «مجازی» به شمار می‌آیند. «مجاز» معنی ثانوی یک واژه است که براساس معنی حقیقی آن، قرارداد می‌شود.

«چمن» مسیری در باغ است، اما به معنی «باغ» قرارداد شده‌است؛ چون رابطه‌ای از جنس جزء و کل بین آن‌ها وجود دارد.

گروه آموزشی ماز

۲۵- در کدام گزینه، واژه درون کمانک «مجاز» محسوب نمی‌گردد؟

۱) راست می‌خواهی به چشم خارپشت	خارپشتی خوشتر است از قاقمی (چشم)
۲) روی محمود و خاک پای ایاز	هیچ بلبل نداند این دستان (خاک)
۳) گلبرگ را ز سنبل مشکین نقاب کن	یعنی که رخ بیوش و جهانی خراب کن (جهان)
۴) گل در بر و می در کف و معشوق به کام است	سلطان جهانم به چنین روز غلام است (می)

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

در گزینه ۲ «خاک در معنای واقعی خود که گرد و غبار باشد به کار رفته‌است.

- معنی بیت:** از نگاه خارپشت، پستی پر از تیغ داشتن از پشت نرم‌داشتن بهتر است.
- ۱ چشم (نگاه)
  - ۲ جهان (مردم جهان)
  - ۳ می (جام می)

آرایه «مجاز» در بیانی وجود دارد که حداقل یک واژه در آن بیت در معنی غیرحقیقی خود به کار رفته باشد.

روشن است که هر واژه را بدون هیچ نشانه و اشاره‌ای نمی‌توان در معنی غیرحقیقی‌ای به کار برد و درواقع معنی ثانوی‌ای به آن اطلاق کرد. بنابراین، در هر جمله‌ای که یک واژه در معنی غیرحقیقی و ناهاده به کار می‌رود، نشانه‌ها یا نشانه‌هایی هست که نشان‌دهنده مجازی بودن معنی یک واژه است. به این واژه‌ها «قرینه» گفته می‌شود؛ قرینه نشانه‌ای است مبنی بر مجازی بودن معنی یک واژه. از طریق همین قرینه‌هاست که متوجه می‌شویم واژه‌ای در معنی مجازی به کار رفته‌است.

مثلاً وقتی از «نوشیدن یک لیوان آب» حرف می‌زنیم، تمام واژه‌ها در معنی حقیقی به کار رفته‌اند. آنچه «نوشیده» می‌شود، «آب» درون «لیوان» است. باین‌حال، وقتی از «نوشیدن جام» سخن می‌گوییم، از آن‌جا که «جام» نوشیدنی نیست (جسمی سخت و جامد است)، منظور قطعاً همان معنی حقیقی و نهاده نیست؛ بلکه، معنی مجازی است. قرینه ما به وجود مجازی همین است که فعل «نوشیدن» را به خود «جام» و نه محتویات آن نسبت داده‌ایم. منظور از «جام» چیست؟ «نوشیدنی». میان این دو معنی (شیئی که در آن نوشیدنی نگهداری می‌شود / نوشیدنی) ارتباطی هست. به این ارتباط «علاقه» گفته می‌شود. علاقه، پیوندی است که میان معنی مجازی و حقیقی وجود دارد.

گروه آموزشی ماز

۲۶- در همه گزینه‌ها، «مجاز» یافت می‌شود، به جز:

۱) ملک گفتش ای نازنین یار من	چنین سیر گشتی ز دیدار من
۲) میان گریه می‌خندم که چون شمع اندرین مجلس	زبان آتشینم هست لیکن در نمی‌گیرد
۳) همه را دیده به رویت نگران است ولیکن	خودپرستان ز حقیقت نشناسند هوا را
۴) تشبیه روی تو نکم من به آفتاب	کاین مدح آفتاب نه تعظیم شان توست

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

در گزینه ۴ «مجاز یافت نمی‌شود.

- ۱ سیر (بیزار)
- ۲ مجلس (افراد حاضر در مجلس)
- ۳ دیده (چشم)

فهرست واژه‌های مشکوک به مجاز:

در زبان فارسی، بسیاری از واژه‌ها چندمعنایی‌اند، اما کسری از آن‌ها، مکرراً در ادبیات به معنی مجازی به کار می‌روند. این واژه‌ها را باید شناخت و در مرحله بعد، از مجازی بودن معنی‌شان اطمینان حاصل کرد تا در تله طراحان نیفتید.

به علاقه «جزء و کل»			
واژه	معنی مجازی	واژه	معنی مجازی
دست	انگشتان دست	بیت، غزل	معنی مجازی شعر
سر	موی سر	«الحمد»	سوره فاتحه
حرف	سخن	ابر	آسمان
چمن	باغ	کف	دست
نگین	انگشتر	دو پدیده متضاد (ماه‌ی و مرغ، پیر و جوان، نیک و بد، و...)	همه چیز
سینه، چشم، سر، گوش و...	وجود	ماه و پروین، مه و خور	کل سیارات و ستاره‌ها
نگین	انگشتر	طره	زلف
به علاقه «محلّه» (جایگاه)			
سر	قصد، نیت، اندیشه	خانه، مجلس	اهل خانه، اهل مجلس
جهان، گیتی، عالم، دنیا، گردون	مردم	پیاله، ساغر، جام و...	شراب
شهر، دشت، کشور و...	مردم	شراب	پیاله، ساغر، جام و...
به علاقه «سبب» (علت و معلول)			
سیر	بیزار، بی‌رغبت	بازو، دست	قدرت، توان
دم	سخن		
نفس	سخن		
به علاقه «آلیه» (ابزار)			
زبان	سخن‌گفتن، کلام	چشم	نظر، عقیده
گوش	شنیدن		
کَلک، خامه، قلم	نوشته، نوشتن		
به علاقه «جنس»		به علاقه «لازمیه» (همراهی)	
گزه، آبنوس، سندروس	تیر	خون	قتل، کشتن
آهن، فولاد	شمشیر، زره	گل / ایام گل	بهار
خاک	زمین، گور	خط	نوشته، سند

گروه آموزشی ماز

۲۷- کدام گزینه در قالب «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

- (۱) باز دست از جان‌فشانان برفشاندی
 (۲) بر تو گفתי سوره‌ای خوانم چو میری
 (۳) شاد آن صوفی که رزقش کم شود
 (۴) دیدم آن جا پادشاهی خسروی جان‌پروری

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

شا	د	ءان	صو	فی	ک	رِز	قَش	کَم	شَ	وَد
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلن				

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) باز دست از جان‌فشانان برفشاندی

با	ز	دَس	تَز	جان	ف	شا	نان	بَر	ف	شان	دی
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن					

۲) بر تو گفתי سوره‌ای خوانم چو میری

بَر	تُ	گُف	تِی	سو	ر	ءِی	خا	نَم	چُ	مِی	ری
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن					

۴) دیدم آن جا پادشاهی خسروی جان‌پروری

دی	دَ	مان	جا	پا	د	شا	هی	خُس	رُ	وی	جَاح	پَر	و	ری
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلن					

دام تستی: هجای آخر!

دام این نوع سوالات، معمولاً در هجای آخر مصراع‌ها نهفته است. تقطیع ناقص و اعتماد به ادراک شنیداری‌تان از وزن می‌تواند شما را به خطا بیندازد. حتماً کامل تقطیع کنید.

گروه آموزشی ماز

۲۸- همهٔ واژه‌های کدام گروه «پایه‌های آوایی» یکسان دارند؟

- (۱) بادبادک - سایه‌پرور - سیل‌گستر
 (۲) ماه‌رویان - می‌نشینم - شاهنامه
 (۳) سماواتی - سحرگاهی - نشستگاه
 (۴) سیاست - اسلامی - آرایش

پاسخ: گزینهٔ ۱ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

در گزینهٔ «۱» همهٔ واژه‌ها بر وزن «فاعلاتن» است.

با	د	با	دک	سا	ی	پر	ور	سی	ل	گس	تر
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
	فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲	ما	ه	رو	یان	می	ن	شی	نم	شا	ه	نا	م
-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	U
	فاعلاتن					فاعلاتن			فاعلاتن			
۳	س	ما	وا	تی	س	حر	گا	هی	ن	شس	تن	گا
U	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
	مفاعیلن					مفاعیلن			مفاعیلن			
۴	س	یا	ست	س	س	لا	می	می	ء	را	پش	م
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	م
	فعولن					مفعولن						

گروه آموزشی ماز

۲۹- «پایه‌های آوایی» بیت زیر کدام است؟

- «جان ز من خواسته‌ای بر تو فشانم»
 (۱) - U U - - U U - - U U -
 (۲) - U U - - U U - - U U -
 (۳) - U - - - U - - - U - -
 (۴) - U - - - U - - - U - -

پاسخ: گزینهٔ ۱ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

وزن بیت صورت سوال «فاعلاتن (= فعلاتن) فعلاتن فعلاتن» است؛ بنابراین، خوشهٔ هجایی گزینهٔ «۱» صحیح است.

جان	ز	من	خا	س	ت	ع	بر	ت	ف	شا	نم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	فاعلاتن (= فعلاتن)								فاعلاتن		
چُن	ت	را	چش	م	ب	رین	مخ	ت	ص	رف	تد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	فاعلاتن (= فعلاتن)								فاعلاتن		

میانبر: به هجای اول دقت کنید.

هجای اول بیت بلند است؛ پس گزینه‌های ۲ و ۴ را حذف می‌کنیم و تنها گزینه‌های ۱ و ۳ را بررسی می‌کنیم.

اگر...

خوشهٔ هجایی خواسته نشده بود و وزن خواسته شده بود، نمی‌توانستیم از این میانبر استفاده کنیم.

فاعلاتن به جای فعلاتن:

در شعر جایز است که در رکن اول به جای «فاعلاتن»، «فعلاتن» بیاید. در مبحث «**افتخارات شاعری**» سال دوازدهم بیشتر دربارهٔ این موضوع خواهید خواند.

گروه آموزشی ماز

۳۰- در کدام گزینه، ردیف به تنهایی یک پایه آوایی محسوب نمی‌گردد؟

- (۱) وفادر نیکوان چندان نباشد
 (۲) گذرد مهی و یک شب به منت گذر نباشد
 (۳) دلم بی روی تو خرم نباشد
 (۴) تو را کز نیکوان یاری نباشد

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

در تمام گزینه‌ها به استثنای بیت گزینه «۲»، ردیف «نباشد» معادل «فعولن» است و به تنهایی یک رکن محسوب می‌گردد، اما در بیت گزینه «۲»، رکن آخر بیت «فاعلاتن» است که «نباشد» به تنهایی نمی‌تواند یک رکن محسوب گردد.

گُ	دَ	رَدَ	مَ	هَی	یَ	یَکَ	شَبَ	بَ	مَ	نَ	گُ	ذَر	نَ	بَا	شَد
U	U	U	U	-	U	-	U	U	U	-	U	-	U	-	-
بَ	رَ	وَدَ	شَ	بِی	یَ	مَا	رَا	خَ	بَ	رَزَ	سَ	حَر	نَ	بَا	شَد
U	U	U	U	-	U	-	U	U	U	-	U	-	U	-	-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

بررسی سایر گزینه‌ها:

وفا در نیکوان چندان نباشد	وفا در نیکوان چندان نباشد	وفا در نیکوان چندان نباشد	وفا در نیکوان چندان نباشد
و	فَا	دَر	نِی
U	-	-	-
تُ	رَا	خُد	هَی
U	-	-	-
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن
دلم بی روی تو خرم نباشد	دلم بی روی تو خرم نباشد	دلم بی روی تو خرم نباشد	دلم بی روی تو خرم نباشد
د	لَم	بِی	رَو
U	-	-	-
چُ	دِل	بَر	نِی
U	-	-	-
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن
تو را کز نیکوان یاری نباشد	تو را کز نیکوان یاری نباشد	تو را کز نیکوان یاری نباشد	تو را کز نیکوان یاری نباشد
تُ	رَا	کَز	نِی
U	-	-	-
مَ	رَا	نَز	دِ
U	-	-	-
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

گروه آموزشی ماز

۳۱- مفهوم کدام بیت با سایر گزینه‌ها یکسان نیست؟

- (۱) جان شاخه‌ای است، میوه آن علم و فضل و رای
 (۲) پایه نظم بلند از علم کمتر چون بود؟
 (۳) درخت تو گر بار دانش بگردد
 (۴) نگه کن به جایی که دانش بود

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

این بیت در ستایش نظم و شعر است و شاعر می‌گوید: ارزش شعر و نظم زیبا و دلکش از علم و دانش کمتر نیست. اما مفهوم سایر گزینه‌ها ستایش علم و دانش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) جان (= روح، وجود) شاخه‌ای است [که] میوه آن علم و فضل و رای [است] (= ثمر وجود نیک علم و فضل و رای است)؛ در شاخه‌ای که نگر که چه خوش‌رنگ میوه‌هاست (= به وجودی توجه کن که سرشار از علم و فضل و رای است).

- ۳) گر درخت تو (= وجود تو) بار دانش بگیرد (= سرشار از علم باشد)، چرخ نیلوفری (= آسمان) را به زیر آوری (= بر آسمان چیره می‌شوی).
 ۴) نگاه کن: هر جا که علم و دانش هست، به علت وجود شخص دانا، آن کشور در آرامش به سر می‌برد.

گروه آموزشی ماز

- ۳۲- کدام بیت به مفهوم بیت «سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی» نزدیک‌تر است؟
- ۱) خواب و خورت ز مرتبه خویشت دور کرد
 ۲) عافیت خواهی نظر در منظر خوبان مکن
 ۳) به خواب درنرود چشم بخت من همه عمر
 ۴) مجال خواب نمی‌باشدم ز دست خیال
- ورگنی بدرود کن خواب و قرار خویشت را
 گرش به خواب ببینم که در کنار من است
 در سرای نشاید بر آشنایان بست

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۴: این است که عاشق شب در خیال معشوق به سر می‌برد و خواب به چشمان او نمی‌آید.
تشریح: مرا مجال خواب از دست خیال نمی‌باشد (= خیال [تو] به من مجال خواب نمی‌دهد). در سرای (= ذهن و ضمیر) را نشاید بر آشنایان بست (= وجود عاشق خانه معشوق است و او می‌تواند هر موقع بدان پای بگذارد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ترک مادیات سبب رشد و تعالی است: امور مادی تو را از مقام اصلی و معنوی دور کرده است، زمانی می‌توانی به آن مقام اصلی و معنوی بازگردی، که امور مادی را کنار بگذاری.
 ۲) عاشقی، باعث بی‌خوابی و بی‌قراری است.

این گزینه نیز با صورت سؤال تناسب دارد، اما اشاره‌ای به خیال معشوق در این بیت نشده و بنابراین گزینه ۴ تناسب بیشتری دارد.

- ۳) خواب معشوق را دیدن، نهایت خوش‌بختی و خوش‌اقبال است. اگر در خواب ببینم که یار در کنار من است، تا پایان عمر، بخت من بیدار خواهد بود و من انسان خوش‌بختی خواهم شد.

گروه آموزشی ماز

- ۳۳- مفهوم نوشته شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) بیدل، این کم‌همتان بر عز و جاه
 ۲) ای شر از هم‌رهان غافل مباش
 ۳) می‌رود صبح و اشارت می‌کند
 ۴) تا به کی نازی به حسن عاریت
- فخرها دارند و عاری بیش نیست (افتخار به عزت و جاه)
 فرصت ما نیز باری بیش نیست (اغتنام فرصت)
 کاین گلستان خنده‌واری بیش نیست (ناپایداری دنیا)
 ما و من آینه‌داری بیش نیست (زوال‌پذیری زیبایی‌ها)

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه شاعر به ناچیز بودن عزت و جاه دنیایی اشاره می‌کند و می‌گوید: ای «بیدل» انسان‌های دون‌همت به عزت و جاه مادی و دنیایی افتخار می‌کنند؛ حال آن‌که این عزت و جاه، ننگ و عاری بیش نیست.

جهان ناپایدار است و مداوماً تغییر می‌کند:

- این جهان آینه و هستی ما نقش و نگار
نتیجه این ناپایداری: فناپذیری همه چیزهاست.
 ساز هستی یک قلم آماده برق فناست
نتیجه این ناپایداری: غیرقابل اعتماد بودن جهان است.
 دل بر جهان منه که جهان را ثبات نیست
 چه دل بندی در این دنیا ایا خاقانی خاکی
نتیجه این ناپایداری: نباید زود شاد و غمگین شد.
 چرا باید ز هر اندیشه فرسود
 شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم
- نقش در آینه آخر چه قدر خواهد ماند؟
 مشمت خاشاکی که نتوان سوختن در بیشه نیست
 تکیه مکن بر اوی و پُشش باش زینهار
 که تا برهم نهی دیده نه این بینی نه آن بینی
 که گر شادی است ور غم، بگذرد زود
 زود آینده و زود می‌گذرند

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) ای شر (= جرعه آتش) از هم‌رهان و دوستان نباید غافل بود، ما یک بار بیشتر فرصت نداریم و باید از این فرصت خود استفاده کنیم.

۳ صبح می‌رود و [با رفتنش] اشارت می‌کند (= نشانه‌ای است از این) که این گلستان (= جهان ناپایدار) خنده‌واری بیش نیست.
 ۴ تا کی می‌خواهی به زیبایی عاریتی و امانتی خود بنازی؟ این زیبایی‌ها و من و ما کردن‌ها ناپایدار هستند و انسان همانند آینه‌داری است که زیبایی موجود دیگری را جلوه می‌دهد و زیبایی برای خودش نیست.

گروه آموزشی ماز

۳۴- همهٔ ابیات با «ریشهٔ نخل کهن سال از جوان افزون تر است / بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را» تناسب مفهومی دارند، به جز:

۱) آرزو در طبع پیران از جوانان است بیش	در خزان هر برگ چندین رنگ پیدا می‌کند
۲) پیر را طول امل بیش از جوان پیچد به هم	می‌کند مطلق عنان خاک ملایم ریشه را (امل: آرزو)
۳) سرآمد چون جوانی مدّت پیری به غفلت هم	از این مستی ندانم خواجه کی هشیار خواهد شد؟
۴) حرص مردم در کهن‌سالی دوبالا می‌شود	بال و پر وقت رحیل از مور می‌آید برون

پاسخ: گزینهٔ ۳ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در گزینهٔ «۳»، محور سخن «غفلت انسان در آیام جوانی و پیری» است. اما مفهوم سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال «افزون بودن حرص و وابستگی دنیوی پیران نسبت به جوانان» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) آرزو (= میل و هوا و هوس) در طبع پیران از طبع جوانان بیش [تر] است؛ [همان‌طور که] در خزان، هر برگ چندین رنگ پیدا می‌کند.
- ۲) آرزوهای طولانی بیشتر پیران را گرفتار می‌کند، همان‌طور که خاک نرم، باعث رشد سریع و بیشتر ریشه می‌شود.
- ۴) حرص و طمع انسان به هنگام پیری دو برابر می‌شود، همان‌طور که مورچه به هنگام مردن تازه هوس بال درآوردن می‌کند. (برخی از مورچه‌ها بال در می‌آورند و همین بال درآوردنشان باعث شکار شدنشان می‌شود)

گروه آموزشی ماز

۳۵- تصویر «شمع» در کدام گزینه همانند تصویر آن در بیت زیر است؟

«شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن	تا به همسایه نگوید که تو در خانهٔ مایی»
۱) سعدی آتش‌زبانم در غمت سوزانم چو شمع	با همه آتش‌زبانی در تو گیراییم نیست
۲) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت	شمع می‌بینم که اشکش می‌رود بر روی زرد
۳) یا بگدازم چو شمع یا بکشندم به صبح	چاره همین بیش نیست سوختن و ساختن
۴) زبان ز گفتن و ناگفتنی نگه می‌دار	که شمع، هستی خود در سر زبانه کند

پاسخ: گزینهٔ ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در بیت صورت سؤال شمع موجودی تصویر شده که بند زبان نگه نمی‌دارد و به افشای اسرار می‌پردازد و بنابراین جان خود را از دست می‌دهد (خاموشش می‌کنند). در گزینهٔ «۴» نیز شاعر می‌گوید: شمع هستی خود را بر سر زبانه (= فتیله، زبان) می‌کند و بر این اساس شاعر توصیه می‌کند باید رازدار بود تا بلایی که بر سر شمع آمده بر سر ما نیاید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

تصویر شمع در سایر گزینه‌ها:

- ۱) سوزان بودن شمع: من سعدی آتش‌زبان هستم و در غم تو مانند شمع می‌سوزم، با وجود آن که آتش‌زبان هستم، اما در تو تأثیری ندارم.
- ۲) دل‌سوزی شمع به حال عاشق: هیچ‌کس از یاران هم‌دل در این مجلس بر من دل نسوخت [به‌جز] شمع که اشکش را بر روی زردش می‌بینم که جاری است.
- ۳) مانند شمع سوختن و ساختن

«کشتن» در سخن‌گفتن از «شمع» به معنی خاموش کردن است؛ استعاره نیست!

گروه آموزشی ماز

۳۶- به ترتیب علت «نامتعادل شدن مبادلات تجاری در سطح جهان»، «گرفته شدن چانه‌زنی در اقتصاد جهانی از کشورهای استعمارزده» و «مخدوش کردن استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف توسط کانون‌های قدرت و ثروت» کدام است؟

- ۱) وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده - حفظ منافع خود
- ۲) تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - برداشتن موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی
- ۳) وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر - تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - حفظ منافع خود
- ۴) تداوم انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی - تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده - برداشتن مانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

- به دلیل وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند.
- تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.
- کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را بر می‌دارند و استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند.

در اغلب موارد کشورهای تحت نفوذ و استعمارزده به طرف اقتصاد تک‌محصولی سوق داده می‌شوند؛ به این معنا که صادرات آن‌ها به یک ماده خام محدود می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۳۷- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، با کدام موارد در ارتباط هستند؟

- سوق داده شدن کشورهای تحت نفوذ به طرف اقتصاد تک‌محصولی
- بازار مصرف کالاهای تولید شده کشورهای غربی
- دلیل انتقال برخی صنایع وابسته به کشورهای استعمارزده توسط کشورهای غربی

- ۱) تأمین نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی - اقتصاد کشورهای استعمارگر - منافع بیشتر کشورهای استعمارگر
- ۲) محدود شدن صادرات به یک ماده خام - اقتصاد کشورهای استعمارگر - استقلال کشورهای استعمارزده و تعدیل جهانی ثروت
- ۳) تأمین نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی - اقتصاد کشورهای استعمارگر - اقتصاد کشورهای استعمارزده و تعدیل جهانی ثروت
- ۴) محدود شدن صادرات به یک ماده خام - اقتصاد کشورهای استعمارگر - تحت نفوذ - منافع بیشتر کشورهای استعمارگر

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

- در اغلب موارد، کشورهای تحت نفوذ و استعمارزده به طرف اقتصاد تک‌محصولی سوق داده می‌شوند؛ به این معنا که صادرات آن‌ها به یک ماده خام محدود می‌شود.
- اقتصاد کشورهای استعمار شده و تحت نفوذ، به بازار مصرف کالاهای تولید شده کشورهای غربی تبدیل می‌شوند.
- کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند ولی این انتقال، در جهت استقلال این کشورها یا تعدیل جهانی ثروت نیست بلکه در جهت منافع بیشتر کشورهای استعمارگر است.

با وجود رشد و تحول کشورهای استعمارزده، فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیر غربی، همچنان حفظ می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۳۸- در ارتباط با دولت - ملت‌ها در نظام جهانی جدید، به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

الف: نخستین بار در کجا پدید آمدند؟

ب: هویت آن‌ها اغلب چگونه بود؟

ج: هم‌زمان با رخ دادن کدام حادثه به وجود آمدند؟

د: چگونه حاکمیت‌هایی بودند؟

- ۱) اروپای غربی - ناسیونالیستی - افول قدرت کلیسا - سیاسی و اقتصادی
- ۲) آمریکای شمالی - قومی - رنسانس - اجتماعی و فرهنگی
- ۳) اروپای غربی - سکولار - فروپاشی عثمانی - سیاسی و نظامی
- ۴) آمریکای شمالی - دینی - استعمار - اقتصادی و فرهنگی

(دشوار - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۱

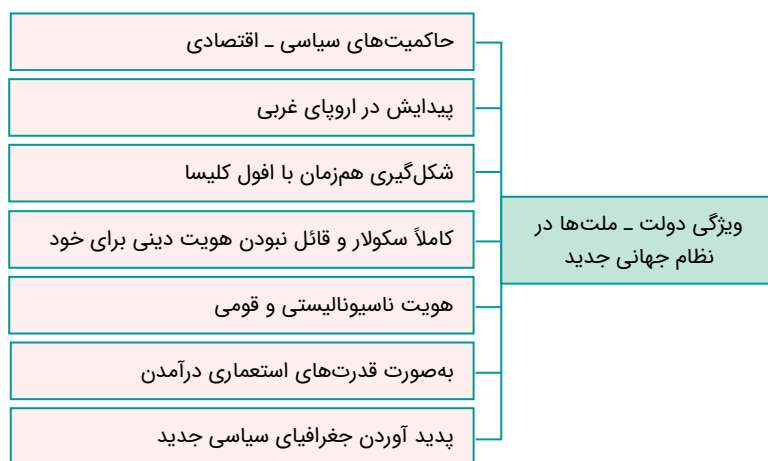
بررسی موارد:

الف: دولت - ملت‌ها نخستین بار در اروپای غربی پدید آمدند.

ب: دولت - ملت‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است.

ج: دولت - ملت‌ها با افول قدرت کلیسا به وجود آمدند.

د: دولت - ملت‌ها حاکمیت‌های سیاسی و اقتصادی جدیدی بودند.

گروه آموزشی ماز

۳۹- درست یا نادرست بودن عبارات‌های زیر به ترتیب، در کدام گزینه بیان شده است؟

- اقتصاد سرمایه محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی به تدریج، انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چند ملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، به اهمیت مرزهای سیاسی افزود.

- با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود شد. آن‌ها با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.

- عواملی که سبب پیدایش دولت - ملت‌ها در تاریخ معاصر بشری شدند در سده اخیر تغییر یافته‌اند و به دنبال آن، نقش کشورها و دولت‌های آن‌ها در جهان تغییر کرده است که برخی از این فرایندها جدید با عنوان جهانی شدن یاد می‌کنند.

- برخی معتقدند جهانی شدن، فرایندی است که هیچ‌اکنونی به مرزهای ملی ندارد و در حال ایجاد نظم نوین است که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند. این دیدگاه مخالفانی نیز دارد که معتقدند جهانی شدن نظم نوین را در سطح جهانی به دنبال می‌آورد.

۱) نادرست - درست - نادرست - نادرست

۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۳) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۴) نادرست - نادرست - درست - نادرست

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر موارد:

- انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های چند ملیتی و گسترش صنعت ارتباطات از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

- با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های چند ملیتی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود.

- این دیدگاه مخالفانی نیز دارد که معتقدند در حال حاضر ابعاد اقتصادی و سیاسی جهانی شدن به گونه‌ای نیست که نظم نوین را در سطح جهانی به دنبال آورد بلکه چالش‌ها و تضادهایی را پدید می‌آورد.

کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را بر می‌دارند.

گروه آموزشی ماز

۴۰- نتیجه هریک از موارد زیر به ترتیب کدام است؟

- قرار گرفتن جوامع غیرغربی در موضع ضعف از نظر اقتصادی و سیاسی با برخورد استعماری غرب
- از دست رفتن حالت فعال و خلاق جامعه در گزینش عناصر فرهنگی دیگر
- توسعه صنعت ارتباطات

- (۱) خودباختگی حقیقی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر به گونه‌ای تقلیدی - کوچک شدن جهان
- (۲) از خودبیگانگی فرهنگی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر با تحقیق و گزینش - کوتاه شدن فاصله‌های مکانی
- (۳) از خودبیگانگی حقیقی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر به گونه‌ای تقلیدی - کوتاه شدن فاصله‌های زمانی
- (۴) خودباختگی فرهنگی - فراگیری عناصر فرهنگ دیگر بدون تحقیق و گزینش - درآمدن جهان به صورت دهکده‌ای واحد

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

بررسی موارد

- برخورد استعماری غرب، جوامع غیرغربی را از نظر اقتصادی و سیاسی در موضع ضعف قرار داد. این پدیده اغلب نوعی خودباختگی فرهنگی در آن جوامع ایجاد کرد.
- خودباختگی فرهنگی سبب می‌شود جامعه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد و در نتیجه عناصر فرهنگ دیگر را بدون تحقیق و گزینش به گونه‌ای تقلیدی، فرا گیرد.
- توسعه صنعت ارتباطات، فاصله‌های زمانی و مکانی را کوتاه و جهان را کوچک کرده و آن را به صورت دهکده‌ای واحد درآورده است.

در شرایطی که جوامع غیرغربی، مدیریت خود را در گزینش عناصر مناسب فرهنگ غربی از دست می‌دهند، غرب مدیریت انتقال فرهنگ خود را در چارچوب اهداف اقتصادی و سیاسی مورد نظر به دست می‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

۴۱- به ترتیب «ریشه چالش‌های ذاتی»، «رویکرد لیبرالیسم اولیه» و «اساس اقتصاد قرون وسطی» کدام است؟

- (۱) عوامل خارجی - اجتماعی و سیاسی - روابط اجتماعی ارباب رعیتی
- (۲) عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی - فردی و اقتصادی - روابط اجتماعی ارباب رعیتی
- (۳) عوامل خارجی - فردی و اقتصادی - کشاورزی
- (۴) عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی - اجتماعی و سیاسی - کشاورزی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی

- ریشه چالش‌های ذاتی ← عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی
- رویکرد لیبرالیسم اولیه ← فردی و اقتصادی
- اساس اقتصاد قرون وسطی ← روابط اجتماعی ارباب - رعیتی

ذاتی ← ریشه در عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی

عارضی ← شکل‌گیری در اثر عوامل خارجی

چالش‌های جهان اجتماعی

اقتصاد قرون وسطی بر اساس روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود که در آن کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابجایی نداشتند.

گروه آموزشی ماز

۴۲- هریک از نظریات زیر به ترتیب مربوط به چه کسی است؟

- کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.
- افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی است.
- حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل است.

- (۱) مالتوس - راسل - ماکس وبر
- (۲) راسل - ریکاردو - ماکس وبر
- (۳) مالتوس - ریکاردو - مارکس
- (۴) راسل - مالتوس - مارکس

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۹)

بررسی موارد:

- مالتوس ← کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.
- ریکاردو ← افزایش دستمزد کارگران و رفاه آن‌ها موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی است.
- مارکس ← حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل است.

توماس مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی و دیوید ریکاردو اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد بود. مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد.

گروه آموزشی ماز

۴۳- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف: خودداری جوامع غربی از آموزش دانش‌های راهبردی به کشورهای در حال توسعه، مربوط به کدام یک از شیوه‌های تربیت نخبگان غیر غربی است؟
- ب: لیبرالیسم اولیه با تکیه بر کدام شعار، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت؟
- ج: بعد از انقلاب فرانسه طرفداران کدام نظریه‌ها در طرف راست مجلس فرانسه قرار گرفتند؟
- ۱) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - برابری اقتصادی - سوسیالیستی
  - ۲) تثبیت مرجعیت علمی غرب - آزادی اقتصادی - سوسیالیستی
  - ۳) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - آزادی اقتصادی - لیبرالیستی
  - ۴) تثبیت مرجعیت علمی غرب - برابری اقتصادی - لیبرالیستی

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۹)

بررسی موارد:

- «الف»: توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی
- «ب»: تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی
- «ج»: نظریه‌های لیبرالیستی

توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی: آموزش بخشی از علوم طبیعی که برای خدمت‌رسانی به غرب مورد نیاز است و خودداری از آموزش دانش‌های راهبردی

شیوه‌های تربیت نخبگان کشورهای غیر غربی توسط جهان غرب

تثبیت مرجعیت علمی غرب: تعریف زندگی آدمی بدون توجه به ابعاد معنوی و به گونه‌ای سکولار

نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.

گروه آموزشی ماز

۴۴- درباره شکل‌گیری بلوک شرق و غرب کدام مورد درست است؟

- ۱) تشکیل بلوک شرق و غرب توسط مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیست و یکم - بلوک شرق شامل شوروی سابق، کشورهای اروپای شرقی و چین
- ۲) انتقاد از لیبرالیسم اولیه توسط جوامع سوسیالیستی - بلوک غرب شامل آمریکا و اروپای غربی
- ۳) شعار جوامع لیبرالیستی، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت - تداوم چالش بلوک شرق و غرب تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱م
- ۴) به‌دست گرفتن قدرت در روسیه توسط حزب کمونیست شوروی با انقلاب ۱۹۱۷م - تشکیل احزاب لیبرالیستی و کمونیستی توسط جریان چپ یا مخالفان سرمایه‌داری

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۹)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست (طی قرن بیستم) - درست
- ۲ درست - درست
- ۳ نادرست (جوامع سوسیالیستی) - درست
- ۴ درست - نادرست (احزاب سوسیالیستی و کمونیستی)

بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. به همین سبب آن‌ها را با عنوان دو جریان چپ و راست می‌شناختند.

گروه آموزشی ماز

۴۵ - کدام عبارت‌ها درست هستند؟

الف: چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که بین فرهنگ‌های مختلف پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که درون یک فرهنگ و تمدن شکل می‌گیرد.

ب: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند.

ج: رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت.

د: تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غربی را متزلزل می‌گرداند، بلکه آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هست.

(۴) «ج» و «ب»

(۳) «د» و «الف»

(۲) «ب» و «د»

(۱) «الف» و «ج»

(متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر موارد:

«الف»: چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.

«د»: نه تنها هویت جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گرداند ....

چالش بلوک غرب و شرق چالشی منطقه‌ای نبود بلکه چالشی جهانی بود. بلوک شرق و غرب با دو اقتصاد و سیاست متفاوت، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بود و آمریکا و شوروی به عنوان دو ابر قدرت در مرکز این دو قطب قرار داشتند.

گروه آموزشی ماز

۴۶- هریک از افراد زیر تحت تأثیر کدام یک از عوامل مؤثر بر فراموشی هستند؟

الف: علی از دوستش پرسید: «لباست چند دکمه دارد؟» او پاسخ داد: «نمی‌دانم؛ دقت نکرده بودم.»

ب: معلم کیانا او را به دلیل ننوشتن تمرین‌های ریاضی تنبیه کرد؛ کیانا احساس می‌کند از آن روز به بعد در ریاضی افت تحصیلی داشته است.

ج: آیسان احساس می‌کند درس را در کلاس متوجه شده است اما زمانی که به خانه می‌آید، بخش‌هایی را به خاطر نمی‌آورد.

۱) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - تداخل اطلاعات - عدم رمزگردانی

۲) عدم رمزگردانی - تداخل اطلاعات - گذشت زمان

۳) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عوامل عاطفی - عدم رمزگردانی

۴) عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی - گذشت زمان

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی موارد:

«الف»: اینکه دوست علی تا به حال به تعداد دکمه‌های لباسش توجه نکرده است، به معنی عدم رمزگردانی این اطلاعات در حافظه اوست.

«ب»: کیانا بعد از تنبیه، احساس خوبی به درس ریاضی نداشته و همین عامل باعث شده که مطالب را بیشتر فراموش کند و افت تحصیلی داشته باشد.

«ج»: گذشت زمان باعث فراموشی برخی از مطالب شده است؛ بیشترین میزان فراموشی در ساعات اولیه بعد از یادگیری اتفاق می‌افتد.

عوامل ایجاد فراموشی:

۱) گذشت زمان: با گذشت زمان برخی مطالب فراموش می‌شود اما بیشترین میزان فراموشی در ساعات اولیه بعد از یادگیری است. بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.

۲) تداخل اطلاعات: در صورتی که بین ساعات مطالعه استراحت نداشته باشیم، عملکرد حافظه ما کاهش خواهد یافت.

۳) عوامل عاطفی: هرچه مطالب را دوست داشته باشیم، احتمال فراموشی آن‌ها کمتر است. البته دخالت عوامل عاطفی همواره به صورت مثبت نیست؛ به این معنی که اگر مطلبی را دوست نداشته باشیم احتمال فراموشی در آن بیشتر است.

۴) عدم رمزگردانی: اگر به محرکی توجه نکنیم و آن را رمزگردانی نکنیم، نمی‌توانیم آن را به خاطر بیاوریم. بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است.

۵) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی: بسیاری از افراد نشانه‌های کافی و درست برای بازیابی اطلاعات از حافظه ندارند. نشانه‌ها به دو صورت درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند. نشانه‌های درونی همان نشانه‌های معنایی و نشانه‌های بیرونی نشانه‌های حسی و غیرمعنایی هستند.

گروه آموزشی ماز

۴۷- پاسخگویی به کدام یک از سوالات زیر ساده‌تر است؟

۱) نامی پسرانه که با حرف «پ» شروع می‌شود؟

۲) نام درختی که فقط در اطراف خط استوا می‌روید؟

۳) نام میوه‌ای زمستانی که هم‌نام یک کشور نیز هست؟

۴) نام وسیله‌ای که با آن محاسبات نقشه‌کشی انجام می‌شود؟

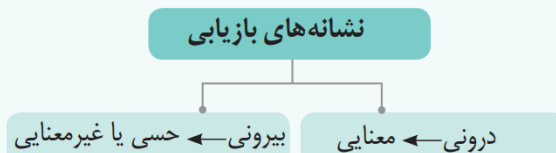
پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۴)

پاسخ تشریحی:

در سایر گزینه‌ها اطلاعاتی داده شده است که به ویژگی‌های حسی و بیرونی اشاره دارد و تعداد پاسخ‌ها نیز زیاد است اما در گزینه «۳»، ذکر این عبارت که «هم‌نام یک کشور است» یک نشانه معنایی و درونی است که پاسخگویی به سؤال را ساده‌تر می‌کند.

نشانه‌های بیرونی و درونی:

ما برای بازیابی اطلاعات نیازمند نشانه‌های کافی و درست هستیم؛ این نشانه‌ها به دو دسته درونی (معنایی) و بیرونی (حسی یا غیرمعنایی) تقسیم می‌شوند. برای بازیابی اطلاعات نشانه‌های درونی کارآمدتر از نشانه‌های بیرونی هستند.

گروه آموزشی ماز

۴۸- هریک از افراد از چه راهی برای بهبود حافظه خود استفاده کرده‌اند؟

- معلم روان‌شناسی قبل از شروع تدریس، یک نمودار از سرفصل‌های درس را روی تخته رسم می‌کند.
- سیما بعد از مطالعه درس برای خود خلاصه‌نویسی انجام می‌دهد.
- کیانوش سال تولدش را به عنوان رمز تلفن همراه خود انتخاب کرده است.
- (۱) ساماندهی مطالب - استفاده از چند روش حرکتی - استفاده از رمزگردانی معنادار
- (۲) تمایزبخشی - مطالعه چندحسی - استفاده از رمزگردانی معنادار
- (۳) بیان اهمیت مطلب - استفاده از چند روش حرکتی - بسط معنایی
- (۴) ساماندهی مطالب - مطالعه چندحسی - بسط معنایی

پاسخ: گزینه ۱ (مفهومی - متوسط - ۱۱۰۴)

بررسی موارد:

- رسم کردن نمودار برای ساماندهی و نظم‌بخشی به مطالب در ذهن دانش‌آموزان است: ساماندهی مطالب
- خلاصه‌نویسی و یادداشت‌برداری استفاده از روش حرکتی در کنار یادگیری است: استفاده از چند روش حرکتی
- ایجاد یک معنا (سال تولد) یادآوری رمز تلفن همراه را ساده‌تر می‌کند: رمزگردانی معنادار

فنون بهسازی حافظه:

روش‌های کارآمد بسیاری برای بهبود عملکرد حافظه در کتاب درسی ذکر شده است که یادگیری هریک و مثال‌های مربوط به آن‌ها برای پاسخگویی به سؤال‌های مربوط به این بخش ضروری است. فنون بهسازی مطالب در حافظه:

- ❖ بیان اهمیت مطلب
- ❖ پرهیز از همزمانی چند فعالیت (توجه ناقص)
- ❖ مرور کارآمد
- ❖ کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن
- ❖ کاهش اثر تداخل مطالب
- ❖ یادگیری با استراحت
- ❖ ساماندهی مطالب
- ❖ استفاده از رمزگردانی معنادار
- ❖ مطالعه چندحسی
- ❖ روش پس‌خبا
- ❖ استفاده از چند روش حرکتی
- ❖ بسط معنایی
- ❖ تمایزبخشی
- ❖ برگردان به زبان خودتان
- ❖ آزمون مکرر

گروه آموزشی ماز

۴۹- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب به‌درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر اشاره دارد؟

- الف: تفکر در نقش فراهم‌سازی داده‌های خام برای مهارت‌های مهم‌تری مانند حافظه است.
- ب: برای کنترل اثر گذشت زمان نباید فاصله مرور مطالب بیش از شش یا هفت روز باشد.
- ج: حاصل توجه ناقص، شکل‌گیری حافظه‌های ضعیف از موضوع‌های مختلف است.
- د: مرور کارآمد به معنای یافتن مفاهیم جدید است، نه تکرار صرف مطالب.

- (۱) درست - نادرست - نادرست - درست
- (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
- (۳) نادرست - درست - درست - نادرست
- (۴) درست - درست - نادرست - نادرست

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

بررسی سایر موارد:

- «الف»: حافظه در نقش فراهم‌سازی داده‌های خام برای مهارت‌های مهم‌تری مانند تفکر است.
- «ب»: برای کنترل اثر گذشت زمان نباید فاصله مرور مطالب بیش از شش یا هفت ساعت باشد.

گروه آموزشی ماز

۵۰- کدام یک از افراد زیر عملکرد حافظه ضعیف تری خواهد داشت؟

- ۱) سودابه ابتدا مطالب را پیش‌خوانی کرده و از خود سؤال می‌پرسد، سپس مطالب را مطالعه می‌کند.
- ۲) سعید می‌گوید: «مطالعه کتاب درسی روان‌شناسی، باعث می‌شود خود و عملکرد حافظه‌ام را بهتر بشناسم.»
- ۳) مهسا سعی می‌کند تک‌تک کلمه‌های کتاب درسی را به همان ترتیب نوشته شده در کتاب حفظ کند.
- ۴) متین برای یادگیری املا صحیح کلمات نمازگزار و قانون‌گذار سعی می‌کند، تفاوت معنایی آن‌ها را پیدا کند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) سودابه از روش پس‌خیا استفاده کرده است؛ مراحل این روش عبارتند از: پیش‌خوانی، سؤال کردن، خواندن، به خود پس دادن، آزمون.
- ۲) سعید در تلاش است اهمیت درس روان‌شناسی را برای خود روشن کرده و از این طریق عملکرد حافظه خود را بهبود ببخشد.
- ۳) حفظ کردن عین متن کتاب درسی عملکرد حافظه را تضعیف می‌کند؛ مهسا باید سعی کند مطالب را به زبان خود برگرداند.
- ۴) متین از روش تمایزبخشی استفاده کرده است؛ در این روش تفاوت‌های دو مفهوم برای یادگیری و یادآوری بهتر آن‌ها بیان می‌شود.

برگردان به زبان خود:

همان‌طور که در درسنامه سوال ۴۸ بیان شد، برگرداندن مطالب به زبان خود یکی از راهکارهای بهبود عملکرد حافظه است. اصرار بر حفظ کردن واژگان کتاب، باعث فراموشی بیشتر مطالب می‌شود. راهکار این مشکل این است که مطالبی را که یاد گرفته‌ایم، به زبان خودمانی بازگو کنیم.

گروه آموزشی ماز

۵۱- هر یک از افراد زیر در شناخت کدام یک از ویژگی‌های مسئله با مشکل روبه‌رو هستند؟

الف: آقای مسعودی به دنبال مهاجرت به یک کشور خارجی است اما هنوز مقصدش را معین نکرده؛ به همین دلیل در کلاس‌های انگلیسی، فرانسه و آلمانی ثبت نام کرده است.

ب: دانش‌آموزی اعتقاد دارد که بسیار باهوش است و این‌گونه برنامه‌ریزی کرده است که در ماه پایانی مانده به کنکور تمام درس‌هایش را مطالعه کند.

ج: مادر مریم می‌گوید که او با استعداد است و مدرسه تیزهوشان باید او را بدون آزمون ورودی ثبت نام کند.

۱) هدفمندی - محدودیت در توانمندی‌ها - معین بودن مبدأ	۲) تحت کنترل بودن - محدودیت در توانمندی‌ها - هدفمندی
۳) هدفمندی - تحت کنترل بودن - محدودیت در توانمندی‌ها	۴) تحت کنترل بودن - هدفمندی - معین بودن مبدأ

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

بررسی موارد:

«الف»: مقصد آقای مسعودی معین نبوده و این به این معناست که در فرایند مهاجرت خود هدفمند نیست.

«ب»: این دانش‌آموز اعتقاد دارد که توانمندی‌های او نامحدود است در حالی که در حل مسئله، ما امکانات محدودی داریم.

«ج»: موقعیت مبدأ یا فعلی در حل مسئله باید روشن باشد، آزمون ورودی یا تعیین سطح یکی از راه‌های تعیین موقعیت فعلی است.

ویژگی‌های مسئله:

ویژگی‌های مسئله عبارتند از:

- ۱) هدفمند است: وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود. یکی از دلایل اینکه برخی از افراد راه‌حل مسئله را نمی‌دانند این است که «هدف» را به صراحت تعریف نکرده‌اند.
- ۲) مسئله یک «فرایند و جریان» تحت کنترل است: فرد باید کاملاً درگیر موضوع باشد و به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل داشته باشد. در جریان حل مسئله هر چه فرد جدی‌تر باشد، احتمال انتخاب راه‌حل‌های بهتر، بیشتر می‌شود.
- ۳) در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است: بسیاری از افراد توانایی‌های خود را نمی‌شناسند و عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود.
- ۴) در مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد: در رسیدن به هدف، شناخت موقعیت فعلی به شما کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی شناسایی کرده و راه‌حل‌های بهتری ارائه دهید.

گروه آموزشی ماز

۵۲- نوع کدام یک از مسائل زیر با یکدیگر مشابه است؟

الف: ثبت نام الکترونیکی کنکور سراسری

ب: توصیف رفتارهای شخص دروغگو

ج: تعمیر لوازم خانگی

د: تعریف آزادی و عدالت

۱) «ب» - «د»	۲) «ج» - «ب»	۳) «الف» - «ب»	۴) «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۵)

مسائل را می‌توان به دو نوع خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده تقسیم کرد؛ بر این اساس، مورد «ب» و «د» خوب تعریف نشده و مورد «الف» و «ج» خوب تعریف شده هستند.

انواع مسئله:

مسائل را با توجه به معیارهای زیر می‌توان به دو نوع خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده تقسیم کرد:

- شناسایی موقعیت اولیه
- فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس
- تعریف دقیق هدف
- امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

به عبارت بهتر در مسائل خوب تعریف شده اصول و قوانین دقیقی برای حل مسئله وجود دارد درحالی‌که در مسائل خوب تعریف نشده ابهامات و پیچیدگی‌هایی وجود دارد که به راحتی قابل تعریف نیستند.

گروه آموزشی ماز

۵۳- کدام گزینه در ارتباط با مراحل حل مسئله نادرست است؟

- ۱) دانش آموز باید نمره‌های درسی خود را قبل و بعد از اجرای روش مطالعه جدید مقایسه کند: مرحله سوم
- ۲) کسی که با به کارگیری روش خاص نتوانست در درس پیشرفت کند، باید به راه‌حل‌های جایگزین فکر کند: مرحله پنجم
- ۳) دانش آموزی که در یادگیری درس مشکل دارد باید راه‌حل مناسبی را در پیش بگیرد: مرحله دوم
- ۴) دانش آموز ممکن است به این نتیجه برسد که دلیل عدم پیشرفت او، ندانستن پیش نیازهای درس است: مرحله چهارم

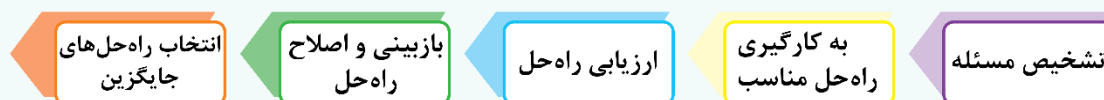
پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۵)

- ۱) مقایسه وضعیت قبل و بعد از اجرای روش جدید، مرحله سوم از حل مسئله یا همان ارزیابی راه‌حل است.
- ۲) انتخاب راه‌حل‌های جایگزین، مرحله پنجم حل مسئله است.
- ۳) برای حل مسئله لازم است که راه‌حل مناسبی به کار گرفته شود که مرحله دوم حل مسئله است.
- ۴) مرحله چهارم حل مسئله بازبینی و اصلاح راه‌حل است درحالی‌که عبارت گزینه «۴»، مربوط به مرحله پنجم است.

مراحل حل مسئله:

مسئله دارای پنج مرحله است:

گروه آموزشی ماز

۵۴- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از عوامل مؤثر در حل مسئله است؟

- حسین که مدیر منابع انسانی یک شرکت بزرگ است بعد از استعفا از شرکت، به عنوان مدیر عامل، شرکت خود را افتتاح و به سرعت پیشرفت کرد.
  - میثم در آزمون‌های آزمایشی سؤالاتی که پاسخ آن‌ها را نمی‌داند رها کرده تا در آخر جلسه مجدداً به آن‌ها رجوع کند.
  - یک روان‌شناس برای ارائه مشاوره بهتر به مددجوی خود، در تلاش است تا خود را در شرایط زندگی او تصور کند.
- ۱) تجربه گذشته - نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص - اثر نهفتگی
  - ۲) نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال - نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص
  - ۳) اثر انتقال - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله
  - ۴) اثر نهفتگی - تجربه گذشته - اثر انتقال

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

- تجربه حسین در مدیریت منابع انسانی باعث پیشرفت سریع او در شرکت خودش شده است: تجربه گذشته یا اثر انتقال
- رها کردن سؤالات برای مدتی باعث می‌شود راه‌حل یا پاسخ‌ها بازیابی شوند: نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص یا اثر نهفتگی
- قرار دادن خود در شرایط زندگی مددجو برای ارائه مشاوره بهتر: نوع نگاه به مسئله

عوامل مؤثر در حل مسئله:

❖ تجربیات گذشته ما بر توانایی حل مسئله ما تأثیر می‌گذارد. اگر فرد روش‌های حل مسئله را بداند، در موقعیت‌های جدید می‌تواند از آن‌ها استفاده نموده و مسئله را حل نماید.

نکته: تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «اثر انتقال» گویند.

البته اثر تجربه گذشته همواره مثبت نیست و ممکن است گاهی حل کردن مسئله را برای ما سخت‌تر کند. مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی از افراد پیروی صرف از تجربیات گذشته است و در صورتی که این تجربیات مورد بازبینی قرار گیرند، می‌توانند راهگشای مفیدی باشند.

❖ نوع نگاه به مسئله باعث می‌شود فرد تنها اطلاعات مربوط به آن نگاه را به خاطر آورد و همین امر ممکن است باعث شود فرد نتواند موضوع را حل کند؛ به همین منظور تغییر نگاه فعلی راه خروج از بن‌بست و یافتن راه‌حل‌های جدید است.

❖ زمانی که سماجت بر حل مسئله را برای مدتی نادیده بگیریم، موانع حل مسئله فراموش می‌شوند و با مراجعه مجدد، حل مسئله محقق می‌شود. نکته: به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۵۵- کدام گزینه در پاسخ به سؤالات زیر آمده است؟

- برتری یادگیری حاصل از حل مسئله نسبت به سایر یادگیری‌ها چیست؟

- تعریف حل مسئله کدام است؟

- علت تلقی منفی برخی افراد از واژه مسئله چیست؟

۱) قابل تعمیم بودن - یافتن بهترین راه‌حل با توجه به شرایط موجود - ندانستن راه‌حل

۲) ماندگار بودن - عدم دستیابی فوری به هدف به دلیل موانع موجود - ندانستن راه‌حل

۳) قابل تعمیم بودن - فرایند یافتن راه‌حل مشکل - شکست‌های مکرر

۴) ماندگار بودن - معین نمودن موقعیت فعلی و رسیدن به موقعیت مطلوب - شکست‌های مکرر

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- هدف در حل مسئله آن است که به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر نیز قابل استفاده باشد؛ به همین دلیل است که یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم است.

- حل مسئله عبارت است از: یافتن بهترین راه‌حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود یا حل مسئله فرایندی است که به وسیله آن فرد می‌کوشد راه‌حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.

- بسیاری از مردم از واژه مسئله تصور مثبتی ندارند؛ زیرا راه‌حل آن مسئله را نمی‌دانند.

گروه آموزشی ماز

عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٥٦ - ٦٠)

٥٦- ﴿وَأرسلنا إلى فرعون رسولا فَعَصَى فرعونُ الرَّسولَ﴾:

- ١) و به سوی فرعون پیامبرمان را فرستادیم، پس فرعون بر پیامبر عصیان کرد!
- ٢) و به سمت فرعون فرستاده‌ای را ارسال کردیم، پس فرعون از آن فرستاده نافرمانی کرده بود!
- ٣) و آن پیامبر را به سمت فرعون ارسال کردیم، پس پیامبر از فرعون فرمان‌برداری ننمود!
- ٤) و به سوی فرعون رسولی فرستادیم، پس فرعون از آن رسول نافرمانی کرد!

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ترجمه)

- «رسولاً» رسولی «ضمیر ندارد» ← رد گزینه ۱، ضمناً نکره است نه معرفه ← رد گزینه ۳
 «عَصَى» نافرمانی کرد «ماضی ساده است، نه ماضی بعید» ← رد گزینه ۲
 «فرعون» مرفوع و فاعل است و «الرَّسولَ» منصوب و مفعول ← رد گزینه ۳

توجه: به «حرکت گذاری» و «نقش» کلمات در تست‌های ترجمه خیلی دقت کن. این نکته در تست‌های ترجمه خیلی پر کاربرد هستش و در رد گزینه کمک می‌کنه.

سؤال: «آن» در ترجمه «الرَّسول» در گزینه درست «ف» اضافی نیست؟! گزینه «ف» که اینطوری غلط میشه.

جواب: «آن» اضافی هست، اما به یک نکته مهم دقت کن:

اگر یک اسم «نکره» در یک جمله وجود داشته باشد و همان اسم نکره دوباره در ادامه جمله با «ال» (به شکل «معرفه») تکرار شود، در ترجمه اسم دوم (اسم «ال» دار)، می‌توان از اسامی اشاره «این» یا «آن» استفاده کرد.

مثال: شاهدت رجلاً في المدرسة. كان الرجل يتكلم مع المدير: مردی را در مدرسه دیدم. آن مرد با مدیر صحبت می‌کرد.
 بی «ال» (نکره)   «ال» دار (معرفه)

اما به چند مورد مهم در قالب نتیجه‌گیری از این نکته دقت کنید:

- ۱- در اصل، ترجمه «ال» به شکل «این» یا «آن» می‌باشد؛ به همین خاطر در صورت سؤالات تست‌های قواعد مربوط به این نکته گفته می‌شود: عین «ال» معناه اسم الإشارة / عین «ال» تفید معنی الإشارة و ...
- ۲- «این» و «آن» در ترجمه اسم دوم (اسم «ال» دار) می‌آید نه اسم اول (اسم بی «ال» و «نکره») مثلاً در گزینه (۳) «آن» رو در ترجمه اسم اول (رسولاً) آورده که غلطه!
- ۳- آوردن «این» یا «آن» در ترجمه اسم دوم (اسم «ال» دار) «اختیاری» است. مثلاً در گزینه‌های (۱) و (۳) برای ترجمه «الرَّسول» فقط «پیامبر» نوشته شده و کاملاً درسته.

پیشنهاد:

دیگه باید حواست باشه که اولین تست، مثل کنکور غالباً از «آیه» میاد؛ پس آیات کتاب درسی رو به طور دقیق بررسی کن. ضمناً همین آیه بارها توی کنکور و آزمون‌های آزمایشی تکرار شده.

گروه آموزشی ماز

٥٧- «اشترك اليوم خمسة و سبعون طالباً في جلسة واحدة حول تأثير اللغة العربية على لغات أخرى و بين أحد أساتذتنا لنا مفاهيم جديدة لم يكن يعرفها بعض الطلاب!»:

- ١) امروز هفتاد و پنج دانش‌آموز در جلسه‌ای پیرامون تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کردند و یکی از استادانمان مفاهیمی جدید را برایمان بیان کرد که بعضی از دانش‌آموزان آن را نشناختند!
- ٢) امروز هفتاد و پنج دانشجو در یک جلسه درباره تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کردند و یکی از استادها ما مفاهیم جدیدی را برای ما روشن کرد که برخی از دانشجویمان آن را نمی‌دانستند!
- ٣) امروز پنجاه و هفت دانشجو در یک جلسه درباره تأثیر زبان عربی بر زبان‌های دیگر شرکت کرده بودند و یکی از استادها ما مفاهیم تازه را برای ما آشکار کرد که بعضی از دانشجویمان نمی‌دانستند!
- ٤) امروز پنجاه و هفت دانش‌آموز در جلسه‌ای پیرامون تأثیر زبان عربی بر دیگر زبان‌ها شرکت کردند و یکی از استادانمان نیز مفاهیم تازه‌ای را برایمان آشکار کرد که برخی از دانش‌آموزان آن را نفهمیدند!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

- «اشترك» شرکت کردند «ماضی ساده است، نه بعید» ← رد گزینه ۳
 خمسة و سبعون: هفتاد و پنج ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

توجه: سبعة و خمسون: پنجاه و هفت (حواست به این مدل اعداد و ترجمه صحیحشون در تست‌های ترجمه باشه.)

جلسه واحد: یک جلسه ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

اگر «واحد» (برای اسم «مذکر») و «واحدة» (برای اسم «مؤنث») بعد از یک اسم بیاید، حتماً باید به شکل «یک» ترجمه شود و ترجمه شدنش با «ی» نکره غلط است.
مثال: قلب واحد: یک قلب ✓ قلبی ✗ شجرة واحدة: یک درخت ✓ درختی ✗

لغات آخری: زبان‌های دیگر ← رد گزینه ۴

«نیز» در گزینه (۴) اضافی است.

«مفاهیم جدید» ترکیب وصفی «نکره» است نه «معرفه» ← رد گزینه ۳

«لم یکن یعرف»: نمی‌دانستند «ماضی استمراری منفی» است، نه ساده ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

به دو نکته مهم دقت کنید:

۱- عَرَفَ (يَعْرِفُ): شناخت (می‌شناسد)، فهمید (می‌فهمد)، دانست (می‌داند)

۲- ساختار [لَمْ يَكُنْ، لَمْ تَكُنْ، لَمْ أَكُنْ، لَمْ تَكُنْ] به شکل «ماضی استمراری منفی» ترجمه می‌شود؛ به عبارتی دیگر، یادتان باشد در این ساختار، هر یک از [لَمْ يَكُنْ، لَمْ تَكُنْ، لَمْ أَكُنْ، لَمْ تَكُنْ] را برابر با «ما کان» در نظر بگیرید.

مثال: لَمْ يَكُنْ يَكْتُبُ = ما کان يَكْتُبُ: نمی‌نوشت
 لَمْ أَكُنْ أَذْهَبُ = ما کان أَذْهَبُ: نمی‌رفتم

به دلیل این‌که مرجع ضمیر «ها» (مفاهیم) قبل از فعل آمده است، در گزینه (۳) ضمیر «ها» ترجمه نشده، ولی صحیح می‌باشد.

گروه آموزشی ماز

۵۸- «المؤلفون المسلمون قد ألفوا كتباً عديدة في كثير من المجالات العلمية باللغة العربية حتى يعرفوا الناس على أبعادها الجميلة!»:

- ۱) نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی متعدد در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کرده‌اند تا مردم را با ابعاد زیبای آن آشنا کنند!
- ۲) نویسندگان مسلمانان کتاب‌های فراوانی در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کردند تا مردم با بعدها زیبایش آشنا شوند!
- ۳) نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی فراوان در زمینه‌های علمی بسیاری به زبان عربی تألیف کرده‌اند تا مردم به زیبایی با ابعاد آن آشنا شوند!
- ۴) نویسندگان مسلمانان کتاب‌های متعددی در بسیاری از زمینه‌های علمی به زبان عربی تألیف کردند تا مردم را با بعدها زیبایش آشنا کنند!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

المؤلفون المسلمون: نویسندگان مسلمان ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

یادآوری:

اگر یک اسم «جمع» نقش «صفت» داشته باشد، به شکل «مفرد» ترجمه می‌شود، ولی اگر نقش «مضاف‌الیه» داشته باشد به همان شکل «جمع» ترجمه می‌شود:
مثال: الجنود المسلمون: سربازان مسلمان (صفت)
 جنود المسلمین: سربازان مسلمانان (مضاف‌الیه)

بنابراین «المؤلفون المسلمون» چون ترکیب «وصفی» است و «المسلمون» به عنوان صفت، «جمع» است باید به شکل «مفرد» ترجمه شود.

کثیر من ... : بسیاری از ... ← رد گزینه ۳

«کثیر» در ساختار [کثیر من + اسم جمع] به شکل یک «قید» (بسیاری از ...) ترجمه می‌شود، نه «صفت».

مثال: کثیر من الناس: بسیاری از مردم ✓ مردم بسیاری ✗

«حتى يعرفوا»: تا آشنا کنند «متعدی و معلوم» است ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

«الناس» منصوب و مفعول است ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

«أبعادها الجميلة»: ابعاد زیبای آن «ترکیب وصفی - اضافی» است و «الجميلة» صفت است. ← رد گزینه ۳

«صفت» نباید به شکل «قید» ترجمه شود.

گروه آموزشی ماز

۵۹- عین الصحيح:

- ۱) قد يحدث في عصرنا الحاضر تبادل المفردات بين البلدان المختلفة وهذا أمر طبيعي: تبادل واژگان در عصر کنونی ما، گاهی بین دو کشور مختلف اتفاق می‌افتد و این امر، طبیعی است!
- ۲) لن تنالوا ما تريدون في الحياة بدون المحاولة فهذا الموضوع لا يتغير أبداً: هرگز بدون تلاش به آنچه در زندگی می‌خواهید، دست نخواهید یافت؛ پس این موضوع هرگز تغییر نمی‌کند!
- ۳) كان للعلماء الإيرانيين دور مهم في ازدياد المفردات الفارسية في اللغة العربية: دانشمندان ایران نقشی مهم در افزایش واژگان فارسی در زبان عربی دارند!
- ۴) عليكم ألا تسمحوا للمستكبرين أن يتدخلوا في أموركم ويحكموا بينكم: به مستکبرین اجازه ندهید که در کارهایتان دخالت کنند و میان شما داوری کنند!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

ابتدایه یک نکته مهم از این گزینه دقت کنید:

در ساختار [لَن + مضارع]: مستقبل (آینده) منفی می‌توان از قید «هرگز» استفاده کرد و صحیح می‌باشد.
مثال: لَن يرجع: باز نخواهد گشت، هرگز باز نخواهد گشت
 بنابراین، مبدا بگی «هرگز» اولی توی گزینه (۲) اضافیه؛ اتفاقاً با توجه به نکته بالا، کاملاً درسته!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ کلمه «البلدان: کشورها»، «جمع مکسر» می‌باشد؛ چون صفتش (المختلفة) به شکل «مفرد مؤنث» آمده و نشان می‌دهد موصوفش یک اسم جمع مکسر و غیرعاقل است نه اسم مثنی.

هذا أمر طبيعي: این امری طبیعی است. [هذا الأمر طبيعي: این امر، طبیعی است.]

ساختار [اسم اشاره + اسم بی ال]: به صورت یک «جمله» ترجمه می‌شود، نه «ترکیب».

مثال: هذا كتاب: این کتاب است. ✓ این کتاب ✗

۳ العلماء الإيرانيين: دانشمندان ایرانی

اسامی‌ای که در انتهای خود «ی - یة» دارند، «صفت نسبی» محسوب شده و در ترجمه‌شان حتماً باید «ی» بیاید.

مثال: الأعب البرازيلي: بازیکن برزیلی ✓ بازیکن برزیل ✗ العلوم الإجتماعية: علوم اجتماعی ✓ علوم اجتماع ✗

«كان للعلماء الإيرانيين دور مهم: دانشمندان ایرانی نقشی مهم داشتند» ماضی است نه مضارع.

ساختار [کان + «ل - عند» + «اسم / ضمیر»]: در ابتدای جمله، بیانگر مفهوم «مالکیت = داشتن» در زمان «گذشته» است، نه «حال».

مثال: كان لنا سيارة: ماشینی داشتیم

۴ عليكم ألا تسمحو: نباید اجازه دهید.

ساختار [علی / یجب علی / یلزم علی + «اسم / ضمیر» + «أن + «لا» + فعل مضارع]: به شکل «دستوری منفی = نباید» ترجمه می‌شود.

(ضمناً دقت کنید «ألا» مخفف «أن + لا» می‌باشد).

مثال‌ها:

۱- عليك ألا تذهب إلى المكتبة: تو نباید به کتابخانه بروی.

۲- يجب على المؤمن ألا يئأس في الحياة: مؤمن نباید در زندگی ناامید شود.

۳- يلزم عليه أن لا يكذب: او نباید دروغ بگوید.

گروه آموزشی ماز

۶- «معلم مهربانمان موافقت کرد که به تمام دانش‌آموزان کلاس کمک کند و امتحان را به مدت سه روز به تأخیر بیندازد تا همه بتوانند نمراتی بالا به دست آورند!»:

۱) وافق معلمنا الحنون أن ينصر جميع طلاب الصف و يؤخر امتحان لمدة ثلاثة أيام حتى يستطيع الجميع أن يكتسبوا درجات عالية!

۲) وافقت معلمتنا الحنون أن تساعد جميع تلاميذ الصف و تؤخر الامتحان لمدة ثلاثة أيام حتى يقدر الجميع أن يكتسبوا درجات عالية!

۳) قد وافق معلمنا الحنون أن يساعد كل التلاميذ الصف و يؤجل الامتحان لمدة ثلاثة أيام حتى يقدر الجميع أن يحصلوا على درجات عالية!

۴) قد وافقت معلمتنا الحنون أن تنصر كل الطلاب الصف و تؤجل الامتحان لمدة ثلاثة أيام حتى يستطيع الجميع أن يحصلوا على درجة عالية!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - تعریب)

بررسی گزینه‌ها:

«دانش‌آموزان: تلامیذ، طلاب» مضاف است و «ال» نمی‌گیرد ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«امتحان: الامتحان» معرفه است نه نکره ← رد گزینه ۱

سه روز: ثلاثة أيام ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

معدود اعداد ۳ تا ۱۰ به شکل «جمع» می‌آید.

«نمرات: درجات» جمع است، نه مفرد ← رد گزینه ۴

سؤال: چرا در گزینه درست (۲) «الحنون» با این‌که صفت «معلمه» هست، ولی مانند اون «مؤنث» نیست و «مذکر» هستش؟ مگه موصوف و صفت نباید توی «جنسیت = مذکر و مؤنث بودن» مثل هم باشن؟

جواب: سؤال خوبیه! بد نیست این نکته رو بدونی:

وزن «فعل» برای مذکر و مؤنث به شکل «یکسان» می‌آید.

مثال: أرضعت الأم الحنون صغارها.

طبق این نکته، «الأم» با این که خودش به همراه فعل خود (أرضعت) و ضمیرش (ها) «مؤنث» است، اما صفتش (الحنون) به شکل «مذکر» آمده و صحیح است.

گروه آموزشی ماز

■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (٦١ - ٦٤) بما يناسب النص:

تبادل المفردات بين جميع اللغات في العالم أمر طبيعي. نجد كثيراً من المفردات العربية في اللغة الفارسية ونجد المفردات الفارسية الكثرية في اللغة العربية أيضاً. علينا أن نعلم أن هذا التبادل بدأ من العصر الجاهلي وازداد في العصر العباسي. مما جدير بالذكر هو اشتقاق الكلمات الأخرى من الكلمة المعربة. مثلاً العرب بدلوا كلمة «كنز» الفارسية إلى «كنز» و اشتقوا من «كنز»، «كنوز» و «كنز يكثر». هذا يعني توجد في العربية أفعال و جموع لها أصل فارسي. وهذا ما يجعل اللغة غنية في الأسلوب و البيان.

ترجمه متن:

داد و ستد واژگان بین همه زبان‌ها در جهان، امری طبیعی است. بسیاری از واژگان عربی را در زبان فارسی و واژگان فارسی زیادی را نیز در زبان عربی می‌یابیم. باید بدانیم که این داد و ستد از دوره جاهلی شروع شد و در دوره عباسی افزایش یافت. برگرفتن و ساختن کلمات دیگر از کلمات عربی شده شایسته ذکر است. برای مثال، عرب‌ها کلمه «کنز» فارسی را به «کنز» تبدیل کردند و از «کنز»، کلمه «کنوز: گنج‌ها» و «کنز: مال‌اندوزی کرد / یکنز: مال‌اندوزی می‌کند» را گرفتند. این بدین معناست که در عربی فعل‌ها و جمع‌هایی وجود دارد که دارای ریشه فارسی است. و این چیزی است که زبان را در ساختار و گفتار پربار می‌سازد.

گروه آموزشی ماز

٦١- عین الصحیح:

- ١) يقع تبادل المفردات بين بعض اللغات في العالم.
- ٢) لا يمكن اشتقاق كلمات أخرى من الكلمات المعربة.
- ٣) تبادل المفردات يجعل اللغة غنية في الأسلوب و البيان.
- ٤) العرب بدلوا كلمة «كنز» الفارسية إلى «كنز».

پاسخ: گزینه ٣ (متوسط - ترکیبی - درک مطلب)

بررسی گزینه‌ها:

- ١ داد و ستد واژگان بین برخی زبان‌ها در جهان رخ می‌دهد. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا گفته شده بین همه زبان‌ها رخ می‌دهد)
- ٢ ساختن کلماتی دیگر از کلمات عربی شده امکان ندارد. (مطابق متن صحیح نیست و مثالی هم از این موضوع در متن ذکر شده است)
- ٣ داد و ستد واژگان، زبان را در ساختار و گفتار پربار می‌سازد. (مطابق متن صحیح است)
- ٤ عرب‌ها کلمه «کنز» فارسی را به «کنز» تبدیل کردند. (صحیح نیست؛ زیرا کلمه «کنز» فارسی است نه «کنز» و عرب‌ها «کنز» را به «کنز» تبدیل کرده‌اند)

گروه آموزشی ماز

٦٢- عین الخطأ:

- ١) تبادل المفردات بين لغتي العربية و الفارسية بدأ من العصر العباسي.
- ٢) العرب اشتقوا من كلمة «كنز» فعلاً و جمعاً مكسراً.
- ٣) في العصر الجاهلي نرى بداية النقل من الفارسية إلى العربية و بالعكس.
- ٤) مفردات لغتي الفارسية و العربية موجودة في كلا اللغتين.

پاسخ: گزینه ١ (آسان - خط به خط - درک مطلب)

بررسی گزینه‌ها:

- ١ داد و ستد واژگان بین دو زبان عربی و فارسی از دوره عباسی شروع شد. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا این داد و ستد از دوره جاهلی آغاز شده است)
- ٢ عرب‌ها از کلمه «کنز» یک فعل و یک جمع مکسر گرفته‌اند. (مطابق متن صحیح است)
- ٣ شروع انتقال از فارسی به عربی و برعکسش را در دوره جاهلی می‌بینیم. (مطابق متن صحیح است)
- ٤ واژگان دو زبان فارسی و عربی در هر دو زبان موجود است. (مطابق متن صحیح است)

گروه آموزشی ماز

■ عین الصحیح في الإعراب و التحليل الصرفي (٦٣ و ٦٤)

٦٣- عین الصحیح عن «أن نعلم» في النص:

- ١) للمتکلم مع الغير - فعل مضارع - لازم - يترجم مضارعاً التزامياً
- ٢) فعل مضارع - ليس له حرف زائد - متعد - يترجم مضارعاً التزامياً في الفارسية
- ٣) من الأفعال التي لها حرف زائد - مضارع - لازم - منصوب بـ«أن» من الحروف الناصبة
- ٤) للجمع المتکلم - فعل مضارع - مصدره «تعليم» - متعد

پاسخ: گزینه ٢ (متوسط - ترکیبی - تحلیل صرفی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ١ «لازم» صحیح نیست؛ این فعل متعدی می‌باشد.

۳- «من الأفعال التي لها حرف زائد» و «لازم» صحیح نمی‌باشد؛ این فعل ثلاثی مجرد و متعدی است.

۴- «مصدره «تعلیم» صحیح نیست؛ زیرا این فعل ثلاثی مجرد است و مصدرش بر وزن «تفعیل» نمی‌آید.

گروه آموزشی ماز

۶۴- عین الخطأ عن «المفردات» في النَّص:

- ۱) اسم - جمع سالم - مؤنث - معرفة / مجرور بحرف الجرّ
- ۲) اسم مفعول من مزيد ثلاثي - جمع مؤنث - معرف بأل / موصوف و صفة «العربية»
- ۳) اسم - حروفه الأصلية «ف رد» - جمع - من باب «إفعال» - معرفة / مجرور بحرف الجرّ و موصوف
- ۴) اسم فاعل - جمع سالم للمؤنث - معرف بأل / مجرور بحرف الجرّ و «من المفردات»: جارّ و مجرور

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - تحلیل صرفی)

پاسخ تشریحی:

این کلمه، جمعِ «مُفْرَدَة» و اسم مفعول ثلاثی مزيد از باب «إفعال» می‌باشد.

گروه آموزشی ماز

عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۶۵ - ۷۰)

۶۵- عین الصحیح في ضبط حركات الحروف:

- ۱) إِنَّ تَبَادَلَ الْمُفْرَدَاتِ تَيْنَ اللَّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!
- ۲) مُخْتَبِرِ الْمَدْرَسَةِ مَمْلُوءٌ بِالْأَدْوَاتِ الْكِيمَاوِيَّةِ!
- ۳) أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا وَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ مِنْ بَابِهِ!
- ۴) أَيُّ شَيْءٍ يُجْعَلُ اللَّغَةَ غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ التَّبَيَانِ؟

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ضبط الحركات)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تَبَادَلَ ← تَبَادَل
- ۲) مُخْتَبِرِ ← مُخْتَبِر
- ۴) يُجْعَلُ ← يَجْعَلُ

در میان اسامی معرفه اسامی علم می‌توانند تنوین بگیرند؛ لذا اسامی مثل «علی» می‌توانند تنوین بگیرند به شرط اینکه «ال» نداشته باشند.

گروه آموزشی ماز

۶۶- في أيّ عبارة نجد المفردات المتضادة؟

- ۱) لهذا العالم معجم يضمّ المفردات المعزّبة و أيضاً يشتمل مفردات لا نعلم معناها!
- ۲) من صفات الجاهل القبيحة المعارضة قبل أن يفهم و الإجابة قبل أن يسمع!
- ۳) «أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا تَبِيعُ فِيهِ وَ لَا خُلَّةٌ»
- ۴) «وَ عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَ عَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئاً وَ هُوَ شَرٌّ لَكُمْ»

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - واژگان)

پاسخ تشریحی:

«خَيْر: خوب» و «شَر: بد» متضاد می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «يضمّ» و «يشتمل» هردو به معنی «دربر می‌گیرد» و مترادف می‌باشند.
- ۲) «المعارضة: مخالفت» و «الإجابة: جواب دادن» نه مترادف هستند نه متضاد!
- ۳) «تبيع: فروش» و «خُلَّة: دوستی» نه مترادف هستند نه متضاد!

توجه: به مواقعی مثل این تست، در تشخیص کلمات «مترادف» یا «متضاد» اسم‌های هم‌وزن و شبیه به هم توی گزینه‌ها می‌دارن که گول ظاهرشونو بخوری و فکر کنی اینا حتماً به رابطه‌ای باهم دارن! (یا مترادفن یا متضاد!) در صورتی که اگه یکم دقت کنی می‌بینی از این خبرا نیس!)

گول ظاهر گزینه ۳ رو که نفوردی؟!

گروه آموزشی ماز

۶۷- عین حرف «ال» معناه اسم الإشارة:

- ۱) في يوم من الأيام ألف الدكتور ألتونجي كتاباً يضمّ المفردات!
- ۲) كلّ فرقة يحبّ إماماً في دنياهم و الإمام أمامهم في القيامة!
- ۳) رأيت الأفراس في الحديقة و هي أجمل الأفراس التي شاهدتها!
- ۴) اشتريتُ المِصباحَ لُغرفتي و مصباحاً لصفّ المدرسة!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - قواعد)

در این گزینه، إمام به صورت نکره در ابتدای جمله آمده و سپس همان کلمه به صورت معرفه تکرار شده است. در این حالت «ال» معنی اسم اشاره می‌دهد.

تکنیک تستی «ال» به عنوان اسم اشاره:

معمولاً اگر در عبارتی، اسمی به صورت «نکره» آمده باشد و همان اسم دوباره در ادامه، همراه «ال» آمده باشد، می‌توان آن اسم (ال دار) را با «آن» یا «این» ترجمه کرد.

مثال:

رَأَيْتُ أَفْرَاسًا. كَانَتْ الْأَفْرَاسُ جَنْبَ صَاحِبِهَا: اسب‌هایی را دیدم. آن اسب‌ها کنار صاحبشان بودند.

توضیح: کلمه «أفراساً» اسمی نکره می‌باشد، یعنی نزد شنونده یا مخاطب ناشناخته است. از آنجایی که در ادامه عبارت با «ال» آمده است، با «آن» ترجمه شده است.

گروه آموزشی ماز

6۸- عَيْنَ اسْمًا نَكْرَةً يَتْرَجِمُ الْمَعْرِفَةَ:

- ۱) الموعظة الحسنه من المعلم قِيَمَةٌ لتلاميذه!
- ۲) ذلك الفلاح يغرس غرساً ليأكل منه مساكين!
- ۳) أرسلتُ رسالةً لزميلي في شيراز!
- ۴) لا يشاهد وجهه في هذه الصورة التي رأيناها!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - قواعد)

در گزینه ۱ «قِيَمَةٌ» خبر جمله و نکره است، اما به صورت معرفه ترجمه می‌شود.

پند نیکو از معلم برای دانش‌آموزانش ارزشمند است. («ارزشمندی است» ترجمه نمی‌شود)

کجا نکره به صورت معرفه ترجمه می‌شود؟

گاهی اوقات خبر از نوع «مفرد» (یک اسم) در جمله اسمیه با تنوین می‌آید، که در این صورت نیازی به نکره ترجمه کردن آن اسم نیست.

مثال:

العلمُ كُنْزٌ: دانش گنج است. هذا كتابٌ: این کتاب است.

در دو جمله بالا کلمات «كُنْزٌ» و «كتابٌ» خبر و نکره هستند، اما نیازی نیست در ترجمه هم همراه «یک» یا «ی» بیایند. مگر اینکه متعلقاتی مثل صفت داشته باشد.

مثال:

هذا كتابٌ مفيدٌ: این کتابی مفید است. العلمُ كُنْزٌ ثمينٌ: دانش گنجی گرانبها است.

گروه آموزشی ماز

6۹- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَضَارِعُ الْإِتْرَامِي:

- ۱) «ما يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ»
- ۲) يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصَدْقِهِ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُ بِاحْتِيَالِهِ!
- ۳) أَنْتُمْ تَأْمَلُونَ غَدًا لِلشَّعْبِ الْمُسْلِمِ فَعَلَيْكُمْ أَنْ تُحَاوِلُوا لَذَلِكَ!
- ۴) الْعُقَلَاءُ يُحَاوِلُونَ فِي أُمُورِهِمْ لِيَبْلِغُوا إِلَى الْمَجْدِ وَالْعِزَّةِ!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - قواعد)

۱ «ليجعل»

۳ «أن تحاولوا»

۴ «ليبلغوا»

همه فعل‌های التزامی هستند، ولی در گزینه ۲ فعل مضارع التزامی وجود ندارد.

مضارع التزامی:

حروف «أن، كي، لي، حتى» فعل مضارع را در ترجمه فارسی به «مضارع التزامی» تبدیل می‌کنند.

مثال:

أَنْ يُعَلِّمُوا: اینکه یاد بدهند رجعتُ أن أجلسَ: برگشتم که بنشینم. ندرُسُ لِنَنْجِحَ: درس می‌خوانیم برای اینکه موفق شویم.

گروه آموزشی ماز

۷۰- عَيْنَ مَا فِيهِ نَفِي الْمَسْتَقْبَل:

- ۱) «لِكَيْلا تَحَزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ»
- ۲) هم يجلسون على المائدة ليتناولوا العشاء معاً
- ۳) و سيعلم الذين ظلموا أي منقلب ينقلبون!
- ۴) «لن تنالوا البرَّ حتى تنفقوا ممّا تحبون»

(آسان - خط به خط - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

۱ ادات: لکی

۲ ادات: «ل»

۳ ادات: «س»

۴ ادات: «لن» می‌باشد که معنی نفی آینده می‌دهد.

«لن»:

حرف «لن» معنای فعل مضارع را به «مستقبل منفی» تبدیل می‌کند. (آوردن کلمه «هرگز» در ترجمه الزامی نیست.)

مثال:

لن نکتب: (هرگز) نخواهیم نوشت. أنت لن تنسى: (هرگز) تو فراموش نخواهی کرد. لن تجلسوا هنا: (هرگز) اینجا نخواهید نشست.

گروه آموزشی ماز

- ۷۱- کدام یک از توضیحات زیر بیانگر وضعیت جامعه ایران عصر ساسانی، هم‌زمان با ظهور اسلام است؟
- ۱) اوضاع جامعه به دلیل فاصله طبقاتی، اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی، آشفته بود.
  - ۲) جنگ‌های طولانی و پرخرج با رومیان در غرب و مقابله با بیابان‌گردان در شرق، وضعیت کشاورزی و معیشت را فرسوده کرده بود.
  - ۳) از میان برداشتن دولت دست‌نشانده آل‌منذر، سبب مهاجرت گروه‌هایی از اعراب به داخل ایران شده بود.
  - ۴) جامعه ایران در اثر شیوع بیماری‌های گوناگون و مهاجرت اعراب، دستخوش تغییراتی در طبقات گشته بود.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ تشریحی:

اوضاع اجتماعی ایران در عصر ساسانی به دلیل جدایی و فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر، اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی، تنگ‌نظری موبدان و دخالت آن‌ها در امور مختلف کشور، آشفته بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) جنگ با روم در غرب و قبایل بیابانگرد در شرق و اختلاف و نزاع میان بزرگان و اشراف، حکومت را به لحاظ سیاسی و نه اجتماعی دچار فرسودگی کرده بود.
- ۳) نتیجه از میان برداشتن آل‌منذر، مهاجرت عرب‌ها نیست، بلکه بی‌دفاع ماندن مرزهای سیاسی ایران در برابر اعراب است.
- ۴) شیوع بیماری و طغیان رودها، به وضعیت اقتصادی لطمه وارد کرد.

مشاوره:

تو سؤالایی که ازت ویژگی به چیز مشخص رو می‌خوان، باید شش دانگ حواست رو بدی به گزینه‌ها!

سقوط ساسانیان: اگر یادتان باشد در پایه دهم خواندید که برخی از عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان عبارت بودند از:

بنابراین، هم‌زمان با ظهور اسلام، وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران با توجه به مواردی که ذکر کردیم، چندان مناسب نبود!

گروه آموزشی ماز

- ۷۲- به ترتیب تقدم و تأخر هریک از رویدادهای زیر، در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟
- الف: زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان گردن نهادند.
  - ب: طاهر ذوالیمینین به حکومت خراسان منصوب گردید.
  - ج: ایرانیان در نبرد جلولو بار دیگر از اعراب شکست خوردند.
  - د: اعراب مسلمان، تیسفون، پایتخت ساسانیان را فتح کردند.
- ۱) «ب» بر همه مقدم است ولی «د» پیش از «ج» و «ب» از «ب» رخ داده است.
  - ۲) «الف» پیش از «ب» رخ داد و «ج» مدت‌ها پس از «د» به وقوع پیوست.
  - ۳) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج» اتفاق افتاد ولی نسبت به «د» متأخرتر است.
  - ۴) «د»، پس از «الف» و پیش از «ج» رخ داد و «ب» از همه متأخرتر است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۹)

بررسی موارد:

- «الف»: زرتشتیان ساکن بحرین در زمان پیامبر اسلام آوردند. ← این مورد مقدم بر همه موارد است.
- «ب»: طاهر سال‌ها پس از ماجرای فتوحات به حکومت خراسان منصوب شد. ← این مورد مؤخرتر از همه است.
- «ج»: نبرد جلولو اگرچه با سال سقوط تیسفون هم‌زمان است، اما پس از آن رخ داده ← پس مؤخر بر «د» است.
- «د»: سقوط تیسفون پس از نبرد قادسیه رخ داده است. ← مقدم بر «ج» است.
- نتیجه ← «د»، پس از «الف» و پیش از «ج» رخ داد و «ب» از همه متأخرتر است.

فتوحات مسلمانان در ایران:

در شرایطی که دربار ساسانی دچار اختلاف و آشفتگی بود، اعراب مسلمان، در اواخر دوران حکومت ابوبکر به منطقه سواد حمله کردند و تعدادی از آبادی‌ها و شهرهای آن منطقه را به جنگ یا صلح گشودند اما حملات جدی آن‌ها به ایران در زمان خلافت عمر بن خطاب صورت گرفت.

۱- جنگ جسر یا پل (۱۳ق): در این جنگ ایرانیان بیش‌تر متصرفات اعراب را از آنان پس گرفتند.	نیروهای ایران و مسلمان
۲- جنگ قادسیه (۴ق): سپاه ایران به سختی شکست خورد و در ۱۶ق تیسفون سقوط کرد.	
۳- جنگ جلولاء (۶ق): پس از سقوط تیسفون، باقی‌مانده ارتش ساسانی گرد هم آمدند ولی باز هم شکست خوردند.	
۴- جنگ نهاوند (۲۱ق): اعراب بر ساسانیان پیروز شدند و سرنوشته آخرین حکومت عهد باستان قطعی شد.	

رفقا! هواستان باشد که انتصاب طاهر ذوالیمینین به حکومت فراسان در سال ۲۰۵ق رخ داد!

مشاوره:

می‌دونی تنها ابزاری برای پاسخ به این سؤال چیه؟ این که خط به خط کتاب تاریخ رو خوب خونده باشی و ترتیب، علل، پیامدها و نتایج تمام رویدادهای تاریخی رو درک کنی.

گروه آموزشی ماز

۲۳- در کدام مورد، رویدادهای تاریخ ایران - پس از فتوحات مسلمانان و تسلط اعراب بر کشور - به‌درستی توصیف شده است؟

- ۱) باذان که خبر شکست ایرانیان را شنیده بود، همراه دیگر ایرانیان یمن اسلام آورد و به سپاه اسلام پیوست.
- ۲) مهاجرت قبایل عرب در قرن سوم هجری، آثار و نتایج سیاسی و اجتماعی مثل برهم‌خوردن نظام طبقاتی و جمعیت برجای گذاشت.
- ۳) ایرانیان و مسلمانان موالی در برابر رفتار تحقیرآمیز امویان، در بعد سیاسی و نظامی، جنبش‌هایی را تشکیل دادند.
- ۴) علاوه بر اسلام آوردن بخشی از سپاه ساسانی، ساکنان پادگان قزوین، همگی به‌صورت یکجا مسلمان شدند و ایمان آوردند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

پاسخ شریعی:

حواستان باشد که صورت سؤال از شما رویدادهای پس از فتوحات را خواسته است؛ بنابراین رویدادهای پیش از آن و هم‌زمان، همگی رد می‌شوند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ در نظر داشته باشید که اولاً باذان معاصر با پیامبر (پیش از فتوحات) بود و او با خبر مرگ خسرو پرویز، اسلام آورد، نه شکست ایران.
- ۲ قبایل عرب در قرن اول مهاجرت خود را آغاز کردند که در دوران امویان این روند شدت گرفت.
- ۳ خلافت اموی درحقیقت یک دولت عرب‌گرا بود و نسبت به غیرعرب‌ها، خشونت و نفرت خاصی نشان می‌داد و به تحقیر آنان می‌پرداخت. ایرانیان به خصوص مسلمانان ایرانی که موالی خوانده می‌شدند، در برابر رفتار تحقیرآمیز و قوم‌گرایانه بنی‌امیه، در دو بعد سیاسی - نظامی و اجتماعی و فرهنگی عکس‌العمل نشان دادند و به مبارزه پرداختند.
- ۴ این رویداد هم‌زمان با نبرد قادسیه (پیش از فتوحات) رخ داد. بنابراین با توجه به بازه‌های زمانی گزینه‌ها، فقط می‌توان عبارت ۳ را درست در نظر گرفت.

مشاوره:

بازم با به سؤال دیگه از مبحث علت - معلولی مواجهی، این سؤال خیلی مهم و اتفاقاً اصل تاریخ همین‌ه: این‌که بدونی علل وقوع هر حادثه و پیامدهاش چیه؟!

دو قرن حکومت اعراب بر ایران:

پس از فتح هر شهر و منطقه توسط اعراب مسلمان، به فرمان خلیفه وقت (عمر بن خطاب) فردی از میان فرماندهان سپاه، سران قبایل یا صحابه به حکومت آنجا محسوب می‌شد. در زمان حکومت بنی‌امیه، مناطق مختلف ایران تحت فرمان و نظارت والی عراق اداره می‌شد. با روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد، شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی به نفع ایرانیان تغییر محسوسی یافت.

گروه آموزشی ماز

۷۴- مؤلفان کتاب تاریخ (۲)، برای تأیید یا رد هر یک از رخدادهای زیر به کدام منابع رجوع کرده‌اند؟

الف: تدریجی بودن روند اسلام‌پذیری

ب: دستور خسرو پرویز به باذان مبنی بر دستگیری پیامبر

ج: وضعیت زبان و ادب فارسی در عصر سامانی و غزنوی

(۱) «الف و ب»: شواهد و مستندات تاریخی - «ج»: منظومه‌های حماسی مثل شاهنامه

(۲) «الف»: آیات قرآن و روایات و احادیث پیامبر و صحابه - «ب و ج»: تاریخ‌های عمومی

(۳) «الف»: کتاب‌های تاریخی - «ب»: منابع دست اول غیرمکتوب - «ج»: تاریخ‌های محلی

(۴) «الف و ب»: تاریخ‌های عمومی و سایر مستندات تاریخی - «ج»: آثار شفاهی و متل‌ها

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۹)

بررسی موارد:

«الف»: شواهد و مستندات تاریخی دلالت بر آن دارد که روند اسلام‌پذیری ایرانیان تدریجی بوده است.

«ب»: مطابق برخی روایت‌ها، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط پیامبر به اسلام دعوت شد اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی

یمن امر کرد که پیامبر را دستگیر و روانه تیسفون کند که البته برخی مورخان در درستی این روایت تردید دارند.

«ج»: شاهنامه جزء تاریخ‌های منظوم است که در اواخر عصر سامانی نوشته و در دوره غزنویان کامل شد؛ بنابراین از طریق آن می‌توانیم به وضعیت زبان و ادب

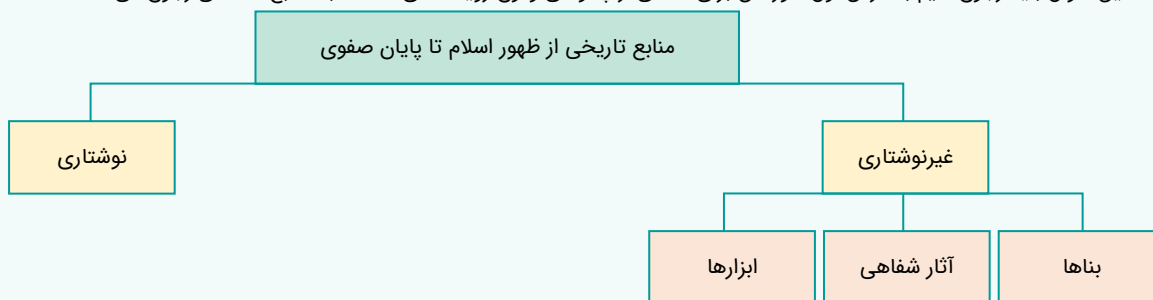
فارسی این دو دوره پی ببریم.

مشاوره:

به هر حال داری تست‌های تاریخ رو می‌زنی و باید حواست به منابع تاریخی باشه. درس اول تاریخ یازدهم مربوط به منبع‌شناسی و خیلی خوب یادش بگیر!

تاریخ‌شناسی:

برای درسنامه این سؤال باید رجوع کنیم به درس اول؛ مورخان برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته به منابع مختلفی رجوع می‌کنند.

حال خود منابع نوشتاری انواعی دارد که عبارت است از:

- (۱) کتاب‌ها شامل تاریخ‌های عمومی، محلی، تک‌نگاری‌ها، سلسله‌ای و تاریخ‌های منظوم
- (۲) سفرنامه‌ها
- (۳) متون ادبی
- (۴) نوشته‌های جغرافیایی
- (۵) اندرزنامه‌ها

گروه آموزشی ماز

۷۵- در کدام مورد مقایسه درستی میان نوع رابطه علویان طبرستان (۱) و صفاریان (۲) با خلافت عباسی، صورت گرفته است؟

(۱) رابطه (۲) خصومت‌آمیز و (۱) تا حدودی مطیع خلیفه محسوب می‌شد.

(۲) رابطه (۱) خصومت‌آمیز و رابطه (۲) پرفراز و نشیب بود.

(۳) (۲) نسبت به خلافت مطیع بود ولی (۱) مدام در نزاع با خلافت به سر می‌برد.

(۴) رابطه هردو با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

رابطه (۱) همواره خصومت‌آمیز بود؛ زیرا امیران شیعه مذهب این سلسله که از سادات علوی به شمار می‌رفتند، خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند. درباره (۲) باید بگوییم که با آن که یعقوب بدون فرمان و بی‌اجازه خلیفه عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای او بفرستد. این وضعیت عدم اعتماد و تأیید برقراری وضعیت (پرفراز و نشیبی) تا پایان کار صفاریان برقرار کرد.

مشاوره:

طراحی سؤال و کنکور می‌خوان همیشه تو نوبت چالش باشی و سطح دشواری سؤال رو واسه همین بالا می‌برن. اصل سؤال چی می‌گه؟ آقا جان! رابطه علویان و صفاریان با خلافت عباسی چطوری بود؟ دیگه این ۱ و ۲ قر و فری هست که تو باید نادیدهش بگیری.

روابط با خلافت عباسی:

سلسله‌های حکومتی که در سده‌های سوم تا پنجم بر مناطق مختلف ایران فرمان می‌راندند، روابط متفاوتی با خلافت عباسی داشتند.

گروه آموزشی ماز

۷۶- هم‌زمان با دوره حکومت سامانی، کدام موارد درباره وضعیت فرهنگ و تمدن ایران، درست است؟

الف: زبان عربی، زبان حکومت و دین شد و زبان فارسی در افول قرار داشت.

ب: ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی و ترجمه تفسیر طبری بر قرآن نوشته شد.

ج: در این دوران فلسفه مورد بی توجهی دربار قرار گرفت و مباحث فلسفی از رونق افتاد.

د: رودکی پدر شعر فارسی، در این زمان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ج»

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

حواستان باشد که اصلاً تمام جنبه‌های فرهنگ و تمدن در این سده‌ها رونق داشته و بخش اصلی‌اش تحت تأثیر حکومت سامانی است.

بررسی سایر موارد:

«الف»: نادرست، اگرچه با ورود اسلام به ایران، زبان عربی، زبان حکومت و دین شد، اما زبان فارسی دری که در واقع صورت تحول یافته فارسی میانه (پهلوی) بود، همچنان در میان عامه مردم رواج داشت و در عصر سامانیان به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت.

«ج»: در طول تاریخ کهن ایران، فلسفه همواره با فرهنگ این سرزمین عجین بوده است. در ایران دوران اسلامی، فلسفه از شکوفایی فوق‌العاده‌ای برخوردار شد و فیلسوفان ایرانی، نقش برجسته‌ای در ایجاد و گسترش مکتب‌های مهم فلسفی در جهان اسلام ایفا کردند.

مشاوره:

قبل از این‌که اصلاً بری سراغ گزینه‌ها، خودت بین کدوم مورد درسته، کدوم مورد، غلط!

فرهنگ و تمدن:

با ورود اسلام به ایران و شکل‌گیری نخستین حکومت‌های ایرانی - اسلامی در سده‌های سوم تا پنجم وضعیت فرهنگ و تمدن هم دگرگون شد و ابعاد گوناگون علم و ادبیات رونق گرفت. البته در این مسیر، نقش حکومت‌ها هم باید در نظر گرفت.

الف: زبان فارسی: تأسیس حکومت‌های ایرانی در سده سوم هجری، سرآغازی بر توجه و حمایت رسمی از زبان و ادب فارسی بود.

ب: علم و آموزش: در پی روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری، فعالیت‌های علمی و فکری ایرانیان دو چندان شد. در آن دوره دانشمندان بزرگی پا به عرصه نهادند، آثار علمی برجسته‌ای را پدید آوردند و روش‌های علمی تازه‌ای ابداع کردند. بدون شک سلسله‌هایی به ویژه سامانیان و آل بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند.

فرهنگ و تمدن

گروه آموزشی ماز

۷۷- کدام گزینه بیانگر اهمیت دانشنامهٔ علایی، اثر ابن سینا، است؟

- ۱) اثری ارزشمند در علم پزشکی است و یک منبع معتبر برای شناخت بیماری‌هاست.
- ۲) این کتاب حاوی ممکن‌ترین توصیف دربارهٔ بیماری آبله و سرخک است.
- ۳) سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.
- ۴) از بزرگ‌ترین دایره‌المعارف‌های جهان اسلام و ایران به شمار می‌رود.

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

ابن سینا برای نخستین بار در دانشنامهٔ علایی، یک دورهٔ فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد و این اثر، سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دربارهٔ کتاب قانون اثر زکریای رازی است.
- ۲) دربارهٔ کتاب و رساله الجدری و الحصه اثر رازی است.
- ۴) کتاب شفا یکی از بزرگ‌ترین دایره‌المعارف‌های علمی است.

مشاوره:

به هر حال بعد از کلی سؤال سخت و مفهومی، به سؤال دانشی برای این‌که خستگی در بره و ناامید نشی لازم. فقط حواست به اساس، کتاب‌ها و ویژگی‌های هرکدام باشه!

ابوعلی سینا:

بدون شک برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام کسی نیست جز ابوعلی سینا که فلسفه مشایی را به اوج رسانید. ابن سینا پس از مهاجرت از زادگاهش (بخارا)، در شهرهای مختلف ایران به خصوص ری، اصفهان و همدان به فعالیت علمی و درمان بیماران مشغول بود. این اندیشمند بزرگ ایرانی، در طول زندگی خود بیش از ۱۰۰ اثر علمی بر جا گذاشت که نیمی از آن‌ها در موضوع فلسفه و نیمی در علوم دیگر است.

گروه آموزشی ماز

۷۸- در پی کدام عامل، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی دوران قرون نخستین هجری، توسعه چشمگیری یافت؟

- ۱) گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام
- ۲) توسعه روابط میان خلافت عباسی و حکومت‌های ایرانی
- ۳) ترجمهٔ کتاب‌های ایرانیان در موضوع تجارت به زبان عربی
- ۴) اتکا به علوم دریانوردی و بازرگانان ایرانی از سوی خلافت

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

هنگام سقوط ساسانیان، بنادر ایرانی در سواحل خلیج فارس، دریای عمان و دریای سرخ، آباد و پررونق بودند. در قرون نخستین هجری در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعهٔ چشمگیری یافت.

علوم و فنون در سده‌های سوم تا پنجم هجری:

ایرانیان مسلمان به اتکای تجربیات کهن خویش، در ساخت ابزارها و ادوات جنگی، حفر قنات و ایجاد بناهای مختلف مانند مساجد، پل‌ها و سدها مهارت خوبی از خود نشان دادند. دانش و مهارت‌های ایرانیان باستان در حوزهٔ هنر و صنایع به شکل‌های مختلف به دوران اسلامی منتقل شد.

گروه آموزشی ماز

۷۹- کدام گزینه دلیل مناسبی برای عبارت زیر ارائه می‌دهد؟

«زبان رسمی در کشور برزیل، پرتغالی و در کشور آرژانتین، اسپانیایی است»

- (۱) رشد ارتباطات و فناوری‌های اطلاعاتی
 (۲) تجارت و مهاجرت از یک ناحیه به ناحیه دیگر
 (۳) عصر اکتشافات جغرافیایی و پیشرفت در دریانوردی
 (۴) پیشرفت‌های صنعتی و علمی در سطح بین‌المللی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به «عصر اکتشافات جغرافیایی» آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و قسمت‌هایی از آسیا هم آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

تغییر در الگوی پراکندگی زبان‌ها:

زمانی که اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت. در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و قسمت‌هایی از آسیا هم زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی پرتغالی و فرانسوی گسترش یافت.	عصر اکتشافات جغرافیایی (قرن ۱۵ و ۱۶ م.)	رخدادهای مهمی که موجب تغییر الگوهای زبانی جهان شده‌اند:
برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در همه جهان به کار گرفته شد. امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و همچنین در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود.	دوره پیشرفت صنعت و گسترش ارتباطات (قرن ۲۰ و ۲۱ م.)	

گروه آموزشی ماز

۸۰- چرا زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟

- (۱) زیرا برای افرادی که به یک زبان صحبت می‌کنند، هویت مشترکی را به وجود می‌آورد.
 (۲) زیرا بعضی از زبان‌ها در قاره‌های مختلف جهان گسترده شده‌اند و میلیون‌ها نفر به آن تکلم می‌کنند.
 (۳) زیرا انسان از طریق آن اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و نسل بعدی منتقل می‌کند.
 (۴) زیرا نظامی از ارتباطات است که در آن معنی الفاظ را فقط گروه‌های خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند.

<ul style="list-style-type: none"> از مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی ← برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند هویت مشترکی به وجود می‌آورد. عنصر اصلی گسترش فرهنگ نظامی از ارتباطات که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند می‌فهمند. 	خانواده زبانی	خانواده‌های زبانی مهم و پرتکلم جهان	<ul style="list-style-type: none"> عبارت است از گروه بزرگی از زبان‌ها که یک ریشه اصلی دارند.
<ul style="list-style-type: none"> گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا محل پراکندگی ← در چندین قاره و در میان بیش از نیمی از مردم جهان یکی از زیرشاخه‌ها ← زبان ایرانی 			هند و اروپایی
<ul style="list-style-type: none"> دومین خانواده بزرگ زبانی دنیا محل پراکندگی ← زردیوستان آسیای شرقی معروف‌ترین شاخه ← ماندارین چینی 			چینی - تبتی
<ul style="list-style-type: none"> زبان رسمی بیش از ۲۰ کشور زبان قرآن یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل محل پراکندگی ← قوم سامی، قوم حامی، مردم عرب و یهود و بعضی مردم در شمال آفریقا مهم‌ترین شاخه ← زبان عربی (در جنوب غرب آسیا و شمال آفریقا) 	آفرو - آسیایی (سامیایی - حامیایی)		

گروه آموزشی ماز

- ۸۱- با توجه به اینکه پخش فرهنگی بین نواحی مختلف به صورت مستقیم و غیر مستقیم انجام می شود، کدام گزینه درست است؟
- ۱) شیوه مستقیم اثرات بیشتری در شیوه لباس پوشیدن و نوع غذای مردم نواحی مختلف داشته است.
  - ۲) هر دو نوع شیوه به ویژه شیوه غیرمستقیم نقش عمده‌ای در تغییر علائق و سبک زندگی روزانه مردم دارند.
  - ۳) هر دو نوع شیوه به ویژه شیوه مستقیم نقش عمده‌ای در سبک زندگی روزانه مردم و تغییر رفتارها دارند.
  - ۴) از گذشته‌های دور تاکنون شیوه غیرمستقیم تأثیرات بیشتری در یکسان‌سازی فرهنگ‌های بومی داشته است.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ سریعی!

به‌طور کلی پخش فرهنگی به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم صورت می‌گیرد؛ گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود و گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آن‌که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد. امروزه برخلاف گذشته، با توجه به گسترش رسانه‌ها، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه (شیوه لباس پوشیدن، نوع غذا، تفریحات و ...) حتی در نواحی دورافتاده دارند.

پخش فرهنگی:

گروه آموزشی ماز

- ۸۲- کدام عبارت در رابطه با «خانواده زبانی آفرو - آسیایی»، به‌درستی بیان شده است؟

- ۱) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.
- ۲) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- ۳) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- ۴) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ سریعی!

در این سؤال توجه به سه موضوع اصلی خانواده زبانی (مجموعه زبان‌هایی با ریشه مشترک)، قومیت و زبان باید توجه داشت. بنابراین در خانواده زبانی آفرو - آسیایی، دو زیرمجموعه گروه زبانی مطرح شده است:

- «الف»: زبان قوم سامی که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، قومیت‌های عرب و یهود به عنوان اقوام سامی به این زبان‌ها تکلم می‌کنند.
- «ب»: زبان قوم حامی که همچنین که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، برخی قومیت‌های مردم شمال آفریقا هستند که به این گروه‌های زبانی تکلم می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۸۳- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

الف: امور پزشکی و درمانی

ب: دامپروری و صید ماهی

ج: تولید لوازم مصرفی روزانه

د: جنگل‌داری و استخراج معدن

هـ: تجارت و خرید و فروش کالاها

۱) «ب» و «ج»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول - «ه» و «الف»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم

۲) «الف» و «ه»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم - «ب» و «د»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول

۳) «د» و «ب»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول - «ه» و «ج»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم

۴) «ج» و «الف»: مربوط به فعالیت‌های نوع سوم - «ب» و «د»: مربوط به فعالیت‌های نوع اول

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

«الف» و «ه» ← فعالیت اقتصادی نوع سوم: ارائه خدمات به دیگران (خدمات)

«ب» و «د» ← فعالیت اقتصادی نوع اول: استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین و دریا (کشاورزی)

«ج» ← فعالیت اقتصادی نوع دوم: تغییر شکل منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها و تبدیل آن‌ها به کالا (صنعت)

انواع فعالیت‌های اقتصادی:

در گذشته، فعالیت‌های اقتصادی به سه گروه یا سه بخش عمده تقسیم می‌شدند. از دهه ۱۹۸۰ میلادی، یک بخش دیگر به بخش‌های قبلی افزوده شد و فعالیت‌های نوع چهارم نام گرفت. به عبارت دیگر امروزه فعالیت‌ها را به چهار گروه یا بخش تقسیم می‌کنند:

به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.	فعالیت‌های نوع اول
شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. (صنعت)	فعالیت‌های نوع دوم
به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن. (خدمات)	فعالیت‌های نوع سوم
بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش، تحقیق و توسعه است.	فعالیت‌های نوع چهارم

گروه آموزشی ماز

۸۴- در بین انواع کشت غله تجاری، به چه دلیل بیشتر برنج جهان در قاره آسیا به ویژه در آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود؟

۱) موقعیت جغرافیایی این کشورها از جمله موقعیت نسبی آن‌ها نقش تعیین کننده‌ای دارد.

۲) موقعیت جغرافیایی این کشورها به ویژه نوع آب و هوای این کشورها، اهمیت بسیار زیادی دارد.

۳) کشت این محصول نیاز به سرمایه‌گذاری زیادی دارد که در هر کشوری این شرایط فراهم نیست.

۴) کاشت و برداشت این محصولات عمدتاً در زمین‌های بسیار بزرگ و به صورت ماشینی انجام می‌شود.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ سبزی:

برنج از غلات مهم است و نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد اما به دلیل این‌که به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه‌گرمسیری (موقعیت جغرافیایی از نوع موقعیت مطلق) و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است، بنابراین برخلاف گندم و ذرت در نواحی خاصی کشت می‌شود. در حال حاضر بیش‌تر برنج دنیا در قاره آسیا، به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی، کشت می‌شود.

کشت غله تجاری:

غلات مانند: گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن بخش عمده غذای مردم کشورهای آسیایی و آفریقایی غلات است.

میانگین تولید سالانه غلات در جهان: ۱/۵ میلیارد تن

تولید کنندگان بخش عمده گندم جهان: چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا
ذرت در اغلب نواحی دنیا کشت می‌شود و ایالات متحده آمریکا تولید کننده حدود ۴۰ درصد ذرت جهان است.

بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود (تولید برنج به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه‌گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است).

کشت و صنعت: مزارع غله تجاری معمولاً بسیار بزرگ بوده و کاشت و برداشت محصول به صورت ماشینی صورت می‌گیرد. گاه این مزارع به صورت یک شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می‌شوند. در این نوع کشاورزی، در کنار مزارع معمولاً کارخانه‌هایی برای تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات در بازارهای مصرف ایجاد می‌شود که اصطلاحاً به آن «کشت و صنعت» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۸۵- چند مورد از عبارتهای زیر، در ارتباط با «مشخصات کشاورزی تجاری یا معیشتی» درست است؟

الف: در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده از فناوری‌های پیشرفته، صرفاً در کشورهای پیشرفته جهان رایج است.

ب: در کشاورزی معیشتی، به دلیل تولید محصول در حد مصرف خانوار، میزان تولید و سود اقتصادی کم است.

ج: در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده مداوم از کودهای غیرشیمیایی، فرسایش و ضعیف شدن خاک‌ها رایج است.

د: در کشاورزی معیشتی، تولید و پرورش دام در حد مصرف خانوار کشاورز و فروش در بازار داخلی صورت می‌گیرد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

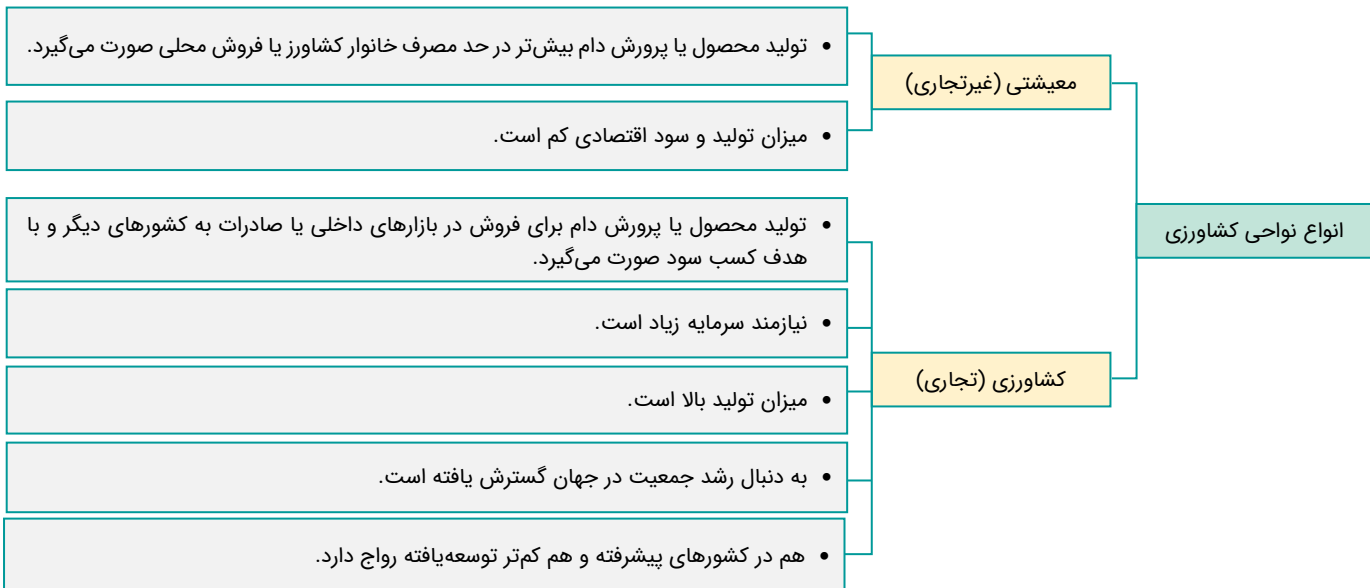
(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۱

فقط عبارت «ب» درست است.

به‌طور کلی، نواحی کشاورزی در جهان دو نوع‌اند: نواحی کشت معیشتی یا غیرتجاری و نواحی کشت تجاری. در کشاورزی معیشتی تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است. اما در کشاورزی تجاری تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشاورزی، معمولاً از فناوری‌های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود. این نوع کشت به سرمایه بسیار نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است. کشاورزی تجاری به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته جهان رواج دارد.

گروه آموزشی ماز

۸۶- کدام گزینه درباره شناخت و معرفت درست است؟

- ۱) اگر کسی در شناخت سیارات منظومه شمسی شک کند، دچار شکاکیت مطلق شده است.
- ۲) امکان معرفت همانند چيستی معرفت، روشن و بدیهی است و نیازی به استدلال ندارد.
- ۳) دانش معرفت‌شناسی، روشن و بدیهی است و نیازی به تعریف و اقامه استدلال ندارد.
- ۴) معرفت‌شناسی با تلاش‌های ویژه کانت، به‌عنوان شاخه‌ای از دانش فلسفه معرفی شد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

چيستی معرفت ← معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیازی به تعریف ندارد.

پس منشأ ابهاماتی که نسبت به آن وجود دارد کجاست؟ ← ممکن است یک نفر که با زبان فارسی آشنا نیست لفظ معرفت برایش مبهم باشد اما مفهوم آن برایش روشن و بدیهی است. یعنی اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد، حداکثر با بیان معادلی ابهام رفع می‌شود.

امکان معرفت ← امکان معرفت نیز روشن و بدیهی است و نیازی به تعریف ندارد. چراکه اگر این‌گونه نبود انسان نمی‌توانست هیچ کاری را انجام دهد.

معرفت‌شناسی ← بخشی از فلسفه است که به پدیده شناخت می‌پردازد و می‌کوشد به این‌گونه پرسش‌ها پاسخ دهد. معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است.

دلایل استقلال معرفت‌شناسی به‌عنوان شاخه‌ای از فلسفه ← طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون.

شکاکیت مطلق ← یعنی شک در اصل دانستن و همه دانسته‌ها.

دلیل متناقض بودن شکاکیت مطلق ← کسی که این نظر را می‌دهد دست‌کم همین شناخت را دارد که دانستن ممکن نیست و همین شناخت او با نظرش در تناقض است.

نکات مهم:

- ❖ اینکه چيستی معرفت نیاز به تعریف ندارد، به این دلیل است که هر تعریف مفهومی برای آن، دوری و مصادره به مطلوب است. چراکه این‌گونه مفاهیم بدیهی‌اند و مفاهیم بدیهی قابل‌تعریف (مفهومی) نیستند. مانند وجود، معرفت و...
- ❖ توجه ویژه کانت سبب شد تا شاخه معرفت‌شناسی در فلسفه رشد بیشتری کند. به عبارت دیگر، کانت مؤسس معرفت‌شناسی نبود؛ بلکه به رشد آن کمک کرد.

پاسخ تشریحی:

چيستی معرفت و امکان معرفت، هر دو کاملاً بدیهی و روشن بوده و نیازی به تعریف و استدلال ندارند و اگر ابهامی هم در چيستی معرفت باشد، با ذکر معادل لغوی برای آن، برطرف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شکاکیت در محدوده شناخت یا شک در علوم مختلف، فاقد اشکال است و حاکی از شکاکیت مطلق نیست.

۲) **دام تستی:** شک در اصل شناخت و شک در محدوده شناخت، متفاوت است.

۳) معرفت‌شناسی به‌عنوان یک دانش نیازمند تعریف است و این‌گونه تعریف می‌شود: «دانشی که توانایی انسان در شناخت هستی را بررسی می‌کند»؛ اما در مقابل، آنچه نیازمند تعریف نیست، خود «معرفت» است.

۴) **دام تستی:** دانش «معرفت‌شناسی» و «معرفت» متفاوت هستند؛ همان‌طور که «چشم» و «چشم‌پزشکی» متفاوت‌اند.

توجه ویژه کانت به شناخت، سبب رشد بیشتر این شاخه از دانش و توجه فیلسوفان بیشتری به آن شد.

مشاوره: برخی از سؤالات کنکور مانند این سؤال نگاه ریزبینانه به کتاب دارند. پس برای پاسخ‌دهی به این‌گونه سؤالات باید به جزئیات کتاب درسی توجه داشته باشید.

گروه آموزشی ماز

۸۷- پاسخ کدام گزینه در حوزه معرفت‌شناسی بررسی نمی‌شود؟

- ۱) آیا امکان معرفت به شناسایی موجودات غیرمادی نیز تعلق می‌گیرد؟
- ۲) انسان چگونه توانایی کسب شناخت موجودات را دریافت می‌کند؟
- ۳) معرفت‌شناسی از چه زمانی درون دانش فلسفه قرار گرفته است؟
- ۴) چگونه شناخت و معرفت می‌توانند موضوع خودشان قرار بگیرند؟

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی:

پرسش موجود در گزینه سوم، مربوط به تاریخ فلسفه است؛ نه دانش معرفت‌شناسی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این پرسش، به قلمرو و محدوده شناخت اشاره دارد که درون دانش معرفت‌شناسی بررسی می‌شود.

۲ این پرسش، به توانایی انسان و چگونگی کسب این توانایی در شناخت موجودات اشاره دارد که مربوط به دانش معرفت‌شناسی است.
 ۴ خود شناخت و معرفت نیز، می‌تواند موضوع دانش معرفت‌شناسی قرار بگیرد؛ پس این پرسش مربوط به دانش معرفت‌شناسی است.

معرفت‌شناسی، به شناخت «پدیده شناخت» می‌پردازد.

تکنیک حل: موضوع اصلی هر پرسش را مشخص کنید.

موضوع گزینه ۱: قلمروی معرفت ← مربوط به معرفت‌شناسی است.

موضوع گزینه ۲: توانایی کسب معرفت ← مربوط به معرفت‌شناسی است.

موضوع گزینه ۳: زمان قرار گرفتن معرفت‌شناسی درون دانش فلسفه ← مربوط به تاریخ فلسفه است.

موضوع گزینه ۴: مباحث معرفت‌شناسی ← مربوط به معرفت‌شناسی است.

گروه آموزشی ماز

۸۸- درباره شناخت و معرفت در انسان می‌توان گفت:

(۱) انسان توانایی کسب شناخت را به صورت نامحدود دارد.

(۲) شناخت و معرفت انسان همواره دچار اشتباه می‌شود.

(۳) انسان می‌تواند اشیاء را همان‌گونه که هستند؛ بشناسد.

(۴) انسان نمی‌تواند خطاهای حسی خود را تشخیص دهد.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی

انسان توانایی شناخت اشیاء جهان را همان‌گونه که هستند، دارد.

نکته: اینکه انسان توانایی دارد اشیاء را همان‌گونه که هستند، بشناسد؛ به این معنا نیست که لزوماً همه شناخت‌های انسان، مطابق با واقع هستند؛ بلکه برخی باورهای انسان، مطابق با واقع و برخی دیگر، مغایر با واقع هستند. به عبارت ساده‌تر، انسان، صرفاً توانایی شناخت واقعی جهان را دارد که ممکن است در برخی امور، این توانایی به فعلیت برسد و در برخی امور، به فعلیت نرسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ شناخت انسان به صورت کلی، علی‌رغم گستردگی‌ای که دارد؛ محدود است.

۲ شناخت انسان، گاهی دچار خطا و لغزش می‌شود.

دام تستی: شناخت انسان، همواره در معرض خطا قرار دارد؛ اما گاهی دچار خطا می‌شود.

۴ انسان توانایی تشخیص خطاهای حسی خود را دارد.

مثال: در بیابان، دچار خطای حسی شده و سراب می‌بینیم؛ اما خودمان با استفاده از حواس، این خطا را تشخیص می‌دهیم.

گروه آموزشی ماز

۸۹- کدام گزینه به پیش‌زمینه اصلی برای تشخیص و اصلاح خطاهای شناختی در انسان اشاره کرده است؟

(۱) پیشرفت دانش بشری

(۲) تعریف چستی معرفت

(۳) نسیب بودن شناخت

(۴) پذیرش امکان معرفت

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۴

گاهی متوجه می‌شویم که بعضی از دانسته‌های ما درست نبوده و دچار خطا شده‌ایم (خطاپذیری شناخت). همچنان که گاهی متوجه می‌شویم که افراد مختلف دربارهٔ موضوع واحد نظرها و باورهای متفاوت دارند و ما می‌کوشیم که بدانیم از میان آن نظرهای متفاوت کدام درست و کدام غلط است (پی بردن به خطا در شناخت).

مثال: بسیار پیش آمده که ما مسئله‌ای را حل کرده‌ایم اما بعد متوجه شده‌ایم که در حل آن مسئله اشتباه کرده‌ایم. سپس راه دیگری را انتخاب کرده و به پاسخ صحیح رسیده‌ایم.

یا زمانی که با شخصی درباره موضوعی واحد اختلاف نظر داریم و سعی می‌کنیم با ارائه استدلال آن شخص را متقاعد کنیم.

یا زمانی که از طریق یکی از راه‌های پیشرفت انسان که پی بردن به اشتباه گذشتگان و تصحیح آن‌ها است به دانش‌هایی می‌رسیم.

همه این‌ها نشانه امکان دستیابی به معرفت صحیح است.

پاسخ تشریحی:

پی بردن و آگاه شدن از خطای خود در شناخت، خودش نوعی معرفت و آگاهی است و نشانه آن است که انسان درست را از نادرست تشخیص می‌دهد و این نشانهٔ پذیرش امکان معرفت توسط انسان است.

به بیان دیگر، ابتدا باید بپذیریم که امکان شناخت را داریم، سپس می‌توانیم خطاهای شناختی خود را تشخیص دهیم و آن‌ها را اصلاح کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ پیشرفت دانش بشری، نشانهٔ آن است که انسان خطاهای خود را می‌شناسد و آن را برطرف می‌کند؛ نه برعکس.

اگر...

در صورتی که به دلیل مذکور، گزینه ۱ را رد نکنیم؛ باز هم این گزینه نمی‌تواند «پیش‌زمینهٔ اصلی» برای تشخیص و اصلاح خطاهای شناختی در انسان باشد؛ به عبارت ساده‌تر، چگونه ممکن است اینکه دانش‌های بشری پیشرفت می‌کنند را مبنای تشخیص خطاهای ذهنی دانست؟

۲ چپستی معرفت بدیهی است و نیازی به تعریف ندارد.

۳ شناخت و معرفت، نسبی نیست و نسبی بودن آن، دیدگاه سوفسطائینی چون پروتاگوراس است.

۴ **راز طراح:** گاهی چند گزینه در یک تست، درست به نظر می‌رسند؛ اما فقط یکی از آن‌ها به صورت سؤال مربوط است یا دقیق‌ترین پاسخ محسوب می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۹۰- همهٔ گزینه‌های زیر دربارهٔ سوفسطائیان و انکار معرفت توسط آنان صحیح است؛ به جز....

- ۱) برخی از آن‌ها، شناخت را ثابت دانسته اما مطابقت شناخت با واقع را انکار می‌کردند.
- ۲) برخی از آن‌ها به انتقال‌پذیری و تکرارپذیری شناخت و معرفت اعتقاد نداشتند.
- ۳) برخی از آن‌ها، انسان را فاقد ابزارهای معتبر برای کسب شناخت و معرفت می‌دانند.
- ۴) برخی از آن‌ها، نه تنها شناخت را نفی کردند؛ بلکه واقعیت‌های جهان را نیز منکر شدند.

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۱

اولاً: چیزی وجود ندارد.

ثانیاً: اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد.

ثالثاً: اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید.

مانند گرگیاس

برخی به کلی معرفت را انکار می‌کردند.

سوفیست‌ها

حقیقت واحدی در جهان وجود ندارد.

حقیقت همان چیزی است که حواس هر شخص، به آن گواهی می‌دهد.

امکان معرفت وجود دارد، اما نسبی است و رسیدن به دانشی پایدار ممکن نیست.

مانند پروتاگوراس

برخی ثابت بودن شناخت را انکار می‌کردند.

طبق نظر گرگیاس، اصل واقعیت، امکان شناخت، ابزارهای شناخت و آموزش پذیری انسان انکار می‌شود.
طبق نظر پروتاگوراس، اصل مطلق بودن حقیقت انکار شده و نسبی بودن معرفت مطرح می‌شود.

پاسخ تشریحی:

هیچ‌یک از سوفیست‌ها، به ثابت بودن شناخت اعتقاد نداشتند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) از نظر گرگیاس، شناخت و معرفت قابل انتقال و آموزش نیست.
- ۳) از نظر گرگیاس، انسان ابزار لازم برای کسب معرفت را ندارد.
- ۴) از نظر گرگیاس، هیچ‌چیز در جهان وجود ندارد.

گروه آموزشی ماز

۹۱- کدام گزینه درباره نقش کانت در تاریخ فلسفه و دانش معرفت‌شناسی درست است؟

- ۱) نخستین فیلسوفی بود که سبب استقلال دانش معرفت‌شناسی شد.
- ۲) سبب آغاز دانش معرفت‌شناسی و اندیشیدن درباره شناخت شد.
- ۳) سبب توجه و پرداختن افراد بیشتری به این شاخه از دانش شد.
- ۴) نخستین شخصی محسوب می‌شود که به این دانش توجه کرد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

مطالب شبیه به هم در این درس را در کادر زیر، بررسی می‌کنیم:

پاسخ تشریحی:

توجه ویژه کانت به شناخت، سبب شد که شاخه «معرفت‌شناسی» از دانش فلسفه، رشد بیشتری کند و فیلسوفان بیشتری در دوره جدید به آن بپردازند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) استقلال معرفت‌شناسی، معلول طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون است.
- ۲) شکل‌گیری پرسش‌هایی درباره شناخت، سبب آغاز دانش معرفت‌شناسی شد.
- ۴) کانت، به صورت ویژه به معرفت و شناخت توجه کرد، اما نخستین شخصی نبود که به آن توجه کرده بود.

گروه آموزشی ماز

۹۲- پذیرش کدام گزاره، مستلزم انکار امکان معرفت است؟

- ۱) شناخت هر کس از واقعیات اطراف، ساخته و پرداخته ذهن خود اوست.
- ۲) انسان در شناخت خود از جهان پیرامون، دچار خطا و اشتباه می‌شود.
- ۳) حواس انسان، توانایی کسب شناخت در حوزه امور غیرمادی را ندارند.
- ۴) انسان، توانایی انتقال معرفت و شناخت خود را به افراد دیگر ندارد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

امکان معرفت یعنی انسان امکان شناخت یا توانایی شناخت خود و جهان را دارد یا ندارد؟

البته این پرسش ممکن است تعجب‌آور باشد، زیرا اینکه انسان می‌تواند بشناسد، یک امر بدیهی و روشن است و نیازی به تحقیق و پیدا کردن دلیل ندارد. هر کاری که ما در زندگی روزمره انجام می‌دهیم نشانه امکان شناخت است؛ اگر کسی شناخت انسان را به طور کل انکار کند، گرفتار شک مطلق شده و نتیجه آن تناقض است.

پاسخ تشریحی:

اینکه تصور ما از جهان صرفاً ساخته ذهن ما باشد و از واقعیت به دست نیامده باشد، نشان دهنده آن است که انسان قابلیت شناخت جهان را ندارد و این همان شکاکیت مطلق است که محال است و با اصل امکان شناخت در تناقض است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ این عبارت، به «خطاپذیری شناخت» اشاره دارد و اصل شناخت را رد نمی‌کند.
- ۳ این عبارت، به «محدودیت شناخت حسی» اشاره دارد و اصل شناخت را رد نمی‌کند.
- ۴ این عبارت، به «آموزش ناپذیری» شناخت اشاره دارد و اصل شناخت را رد نمی‌کند.

گروه آموزشی ماز

۹۳- در کدام گزینه پیشرفت دانش بشری، با شیوه متفاوتی انجام شده است؟

- ۱ ستاره‌شناسان در هفته‌های اخیر یک قمر جدید برای سیاره مشتری شناسایی کرده‌اند و بدین ترتیب تعداد قمرهای مشتری به ۱۰ رسید.
- ۲ پزشکان در آزمایشان خود کشف کرده‌اند که ویروس‌ها و باکتری‌ها تنها عامل بیماری‌زا نیستند و عامل دیگری برای ایجاد بیماری وجود دارد.
- ۳ یک آشپز ایرانی برای پختن برنج باکیفیت روش جدیدی را ابداع کرده بود که در آن نیازی به گرم کردن آب و استفاده از قابلمه وجود ندارد.
- ۴ یک شیمی‌دان برجسته ایرانی به این نتیجه رسیده است که عنصر شماره ۱۰۷ در جدول تناوبی عناصر باید با عنصر شماره ۱۰۹ جابجا شود.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

پیشرفت دانش بشری به دو صورت در حال انجام است:

- ۱ از طریق حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید در مورد عناصر و پدیده‌های جهان و گشودن شاخه‌های جدید (تکمیل)
- ۲ از طریق پی بردن به اشتباه گذشتگان و تصحیح آن‌ها. (تصحیح)

تکنیک حل: کلیدواژه هر گزینه را مشخص کنید و بررسی کنید که مربوط به کدام روش است.

- گزینه ۱: شناسایی یک قمر جدید ← تکمیل
- گزینه ۲: کشف عامل دیگری برای ایجاد بیماری ← تکمیل
- گزینه ۳: ابداع روش جدید ← تصحیح
- گزینه ۴: جابجایی عناصر ← تصحیح

پاسخ تشریحی:

اینکه شیمی‌دان برجسته به این نتیجه رسیده است که باید عنصر ۱۰۷ با عنصر ۱۰۹ جدول تناوبی عناصر جابجا شود، به این معناست که در گذشته آن‌ها به اشتباه جاگذاری شده بودند و او این خطا را تصحیح کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ روش پیشرفت دانش از طریق کشف و دسترسی به اطلاعات جدید یعنی همان روش تکمیل اطلاعات است.

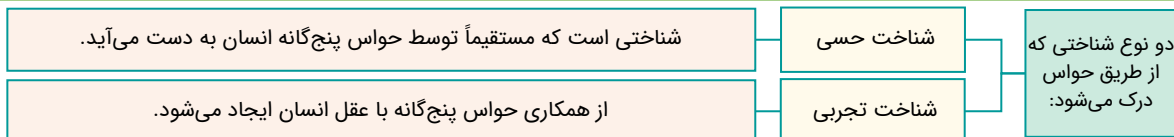
دقت کنید که محتوای گزینه‌ها فرضی است و از روی واقعیت نوشته نشده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۹۴- کدام یک از گزینه‌های زیر فقط از طریق حواس قابل درک است؟

- ۱ پیدا کردن جای پای یک نفر از میان وسایل کف اتاق
- ۲ درک بودن کسی در پشت درب با صدای زنگ درب
- ۳ درک عبور کردن شخصی از برف‌ها با دیدن جای پا
- ۴ درک وجود یک ناظم در جهان با دیدن تغییرات فصول

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

شناختی که فقط توسط حواس به دست می‌آید و هیچ ابزار دیگری در آن دخالت ندارد شناخت حسی است.

میانبر: گزینه‌هایی که ادراکاتی توسط ابزارهایی غیر از شناخت مستقیم حسی انسان را دارد حذف می‌شوند.

- گزینه ۱: ادراکی توسط ابزاری غیر از حس انسان ندارد پس پاسخ تست است.
- گزینه ۲: ادراک بودن کسی پشت درب فقط توسط حس نبوده چراکه او فقط صدای زنگ درب را با حس درک کرده، سپس با کمک عقل به این نتیجه رسیده.
- گزینه ۳: او فقط جای پا را با حس درک کرده؛ نه عبور کردن کسی را.

گزینه ۴: فقط دیدن نظم شب و روز توسط حس است و درک وجود ناظم، از طریق عقل.

در گزینه «۱» برخلاف سایر گزینه‌ها تنها ابزار به کار رفته برای شناخت، حس است؛ ولی در سایر گزینه‌ها از شناخت تجربی استفاده شده است.

ردگزینه: در واقع در گزینه ۲ و ۳ و ۴ از مشاهده معلول، به وجود علت پی برده‌ایم و این یک استنتاج عقلی است، زیرا علت مستقیماً مشاهده نشده است و از وجود معلول استنتاج شده است.

دقت کنید که در شناخت حسی فقط یک امر محسوس با حواس درک می‌شود ولی در شناخت تجربی از یک امر محسوس نتیجه‌گیری می‌شود. مثلاً اگر فقط جای پای در برف مشاهده شود، این یک شناخت حسی است ولی اگر از دیدن جای پای در برف نتیجه بگیریم که کسی از این‌جا عبور کرده وارد حوزه شناخت تجربی شده‌ایم.

گروه آموزشی ماز

۹۵- درباره ابن‌سینا می‌توان گفت:

- ۱) این‌گونه نیست که صرفاً در دانش فلسفه دارای تألیفات و آثار مختلف باشد.
- ۲) از دانشمندانی است که مانند سقراط به مبانی عقلی علوم تجربی پرداخته است.
- ۳) معتقد است که قانون علیت از طریق تجربه و آزمایش‌های علمی متعدد به دست می‌آید.
- ۴) اولین اندیشمندی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری و به عقلی بودن آن‌ها اشاره کرد.

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۷)

ارسطو از اولین دانشمندانی بود که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد.

ابن‌سینا هم در فلسفه و هم در علوم طبیعی، کتاب‌های متعددی نوشت. وی در گسترش اندیشه‌های ارسطو درباره قانون علیت و ابعاد مختلف آن تأملات عمیقی نمود. نظر ابن‌سینا درباره قانون علیت: وی توضیح داد که قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه برعکس، خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است. این قانون، یکی از قواعد اولیه تعقل است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند.

ابن‌سینا، کتاب‌های متعددی هم در فلسفه و هم در علوم تجربی دارد و تأثیر زیادی بر گسترش نظرات ارسطو داشته است.

- ۲) و ۴) ارسطو از اولین دانشمندانی بود که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد. ابن‌سینا معتقد است که قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید.
- ۳) از نظر ابن‌سینا، قانون علیت از تجربه به دست نمی‌آید؛ بلکه خودش پایه و اساس هر تجربه و آزمایشی است.

گروه آموزشی ماز

۹۶- برای دریافت معرفت شهودی و قلبی ..... و ..... ضروری است.

- ۱) سیر و سلوک - تهذیب نفس
- ۲) سیر و سلوک - استدلال عقلی
- ۳) تسلط بر وحی - سیر و سلوک
- ۴) تهذیب نفس - تفسیر قرآن و حدیث

پاسخ: گزینه ۱ (ساده - خط به خط - ۱۱۰۷)

معرفت شهودی:

دل یا قلب یکی از ابزارهای معرفت انسان است که می‌تواند بی‌واسطه به حقایق برسد و معرفت کسب کند. معرفتی که از این طریق به دست می‌آید، معرفت شهودی نامیده می‌شود.

راه دستیابی به این معرفت: این معرفت از طریق تقویت ایمان و تعالی بخشیدن به نفس و تهذیب آن و کمال‌طلبی همراه با عبادات خالصانه، به تدریج و گام‌به‌گام حاصل می‌شود.

ویژگی معرفت شهودی: معرفت شهودی یک معرفت بی‌واسطه است؛ یعنی بدون استفاده از تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند.

شرط رسیدن به چنین معرفتی: برای دریافت چنین معرفتی سیر و سلوک و تهذیب نفس ضروری است.

دلیل نام‌گذاری آن به معرفت شهودی: شهود در لغت به معنای دیدن است. اما در اینجا منظور دیدنی با چشم این جهانی نیست، بلکه دیدنی که بدون واسطه و با چشم دل صورت می‌گیرد معرفت شهودی را شکل می‌دهد. به عبارت دیگر، عارف و سالک الی الله ممکن است در همین جهان با چشم دل و بدون واسطه آخرت را ببیند یا علاوه بر عالم طبیعت، سایر عوالم را نیز مشاهده نماید، وجود فرشتگان را دربابد و چنان آن‌ها را مشاهده کند که گویا با چشم خود دیده است.

معرفت شهودی یک معرفت بی‌واسطه است؛ یعنی بدون استفاده از تجربه و آزمایش و حتی بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند. برای دریافت چنین معرفتی سیر و سلوک و تهذیب نفس ضروری است.

گروه آموزشی ماز

- ۹۷- کدام گزینه در مقایسه شناخت تجربی و درون‌نگری درست است؟
- ۱) شناخت تجربی همانند درون‌نگری، با همکاری حواس به دست می‌آید.
  - ۲) شناخت تجربی همانند درون‌نگری، به واسطه ابزار عقل به دست می‌آید.
  - ۳) درون‌نگری برخلاف شناخت تجربی، به مصادیق خارجی تعلق می‌گیرد.
  - ۴) درون‌نگری برخلاف شناخت تجربی، مربوط به امور تکرارپذیر می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی:

شناخت تجربی و درون‌نگری، هر دو از طریق ابزار عقل کسب می‌شوند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) درون‌نگری بدون استفاده از حواس و شناخت تجربی با همکاری حواس کسب می‌شود.
- ۳) درون‌نگری، صرفاً به عالم درون رجوع می‌کند؛ اما شناخت تجربی به مصادیق خارجی تعلق می‌گیرد.
- ۴) درون‌نگری، مربوط به احوالات شخصی هر انسان است و در خصوص سایر افراد تکرارپذیر نیست؛ اما شناخت تجربی غالباً تکرارپذیر است.

گروه آموزشی ماز

۹۸- کدام یک را نمی‌توان از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی به حساب آورد؟

- ۱) پوشیدن لباس گرم، هنگام احساس سرما
- ۲) تشخیص تفاوت میان رودخانه و دریاچه
- ۳) مراجعه به چشم‌پزشک هنگام تاری دید
- ۴) تشخیص یکسان عمل کردن همیشگی جاذبه زمین

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

فواید حواس پنجگانه:

- شناخت تفاوت‌ها و تمایزها
- برطرف کردن نیازها
- آشنایی با عالم طبیعت
- زندگی در طبیعت بر پایه شناخت حسی
- بهره‌برداری از اشیاء طبیعی
- شناخت بسیاری از ویژگی‌های موجودات

قلمرو و محدوده شناخت حسی:

امور محسوس و مادی

ویژگی‌های شناخت حسی:

- همواره در معرض خطا قرار دارد و گاهی در آن خطا رخ می‌دهد.
- علی‌رغم خطاهایی که در آن رخ می‌دهد، برای انسان معتبر است.
- به تنهایی نمی‌تواند از اشیاء طبیعی استفاده کند؛ بلکه تمایزها را تشخیص داده و به کمک عقل از این تمایزها استفاده می‌کند.

نشانه ارزش و اعتبار شناخت حسی:

تشخیص تمایزها و تفاوت‌ها به کمک حواس

پاسخ تشریحی:

این‌که طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند، از قواعد عقلی علوم تجربی است؛ که به وسیله عقل درک یا اثبات می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) بر پایه شناخت حسی در طبیعت زندگی می‌کنیم و مثلاً در هنگام سرما لباس گرم می‌پوشیم.
- ۲) یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در تشخیص تمایزها و تفاوت‌هاست.
- ۳) بر پایه شناخت حسی با جهان طبیعت ارتباط برقرار کرده و می‌فهمیم که در هنگام تاری چشم، باید به چشم‌پزشک مراجعه کنیم.

گروه آموزشی ماز

۹۹- کدام مورد از یافته‌های عقل محض به شمار می‌رود؟

- ۱) درک هر انسان از اینکه چه کسی است
- ۲) احساس مهربانی به دیگران
- ۳) درک علل حالات شادی و افسردگی
- ۴) درک و اثبات صفات خداوند

(متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

انسان چگونه از طریق شناخت عقلی به معرفت می‌رسد؟

انسان از طریق استدلال عقلانی محض و کنار هم گذاشتن قضایا و بدون استفاده از سایر ابزارهای شناخت، به معرفت‌های جدیدی می‌رسد.

فواید شناخت عقلی محض چیست؟

دریافت امور سودمندی از کل جهان هستی که با حس ممکن نیست.
استوار ساختن پایه‌های زندگی
درک امور غیرتجربی مربوط به جهان محسوسات
درک امور غیرتجربی مربوط به جهان نامحسوس
خطاپذیری کمتر نسبت به سایر ابزارهای شناخت

چه اموری از طریق این شناخت کسب می‌شوند؟

ذات خداوند؛ صفات خداوند؛ فرشتگان، روح، موجودات غیرمادی و...

پاسخ تشریحی:

عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و چینش استدلالی به حقایقی برسد که به این قبیل دانش‌ها شناخت عقلی محض می‌گویند. بسیاری از دانستنی‌های ریاضی، مسائل فلسفی همچون شناخت ذات و صفات خدا و مسائل بنیادین هستی، برخی از نمونه‌های این نوع شناخت هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) درک هر انسان از خودش، مربوط به درون‌نگری است؛ نه عقل محض. به عبارت ساده‌تر، برای اینکه هر انسان، درکی از خودش داشته باشد، نیازی به استدلال عقلی ندارد.

۲ و ۳) درک حالات مختلف نفس مانند غم و شادی و مهربانی و... مربوط به درون‌نگری است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام گزینه درباره شناخت‌های شهودی درست است؟

- ۱) شناخت‌های شهودی نوعی از شناخت‌های وحیانی هستند که بدون واسطه در قلب انسان تجلی می‌کنند.
- ۲) شناخت وحیانی مانند قرآن کریم مختص پیامبران است و بهره انسان‌ها از آن به توانایی شخص بستگی دارد.
- ۳) پی بردن به دلیل و چرایی قیامت و اثبات آن، صرفاً از طریق شناخت قلبی و شهودی انجام می‌گیرد.
- ۴) شهود قلبی، صرفاً از طریق تزکیه و تهذیب و سلوک معنوی به همراه تقویت نیروی عقل به دست می‌آید.

(دشوار - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۲

شناخت شهودی چیست؟

شناختی که به صورت بی‌واسطه در باطن و قلب اشخاص تحقق می‌یابد.

چگونه به شناخت شهودی می‌رسیم؟

تقویت ایمان
تعالی بخشیدن به نفس
تهذیب نفس
کمال طلبی همراه با عبادت خالصانه

ویژگی‌های شناخت شهودی چیست؟

بی‌واسطه و حضوری است.
به صورت تدریجی کسب می‌شود.
مخصوص سالکان است.

پاسخ تشریحی:

قرآن کریم نمونه‌ای از کلام الهی است که خداوند از طریق وحی بر قلب آخرین پیامبر خود نازل کرده است و ما با تأمل و تدبیر در قرآن کریم و به میزان توانایی و همت خود می‌توانیم از بسیاری حقایق آگاه شویم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این عبارت برعکس ذکر شده است؛ درواقع شناخت وحیانی نوعی از شناخت شهودی است.

۳) اثبات قیامت یا دلیل چرایی برپایی قیامت، یک مبحث عقلی است نه شهودی. البته مشاهده قیامت توسط سالک یک شناخت شهودی محسوب می‌شود.

۴) شهود قلبی بدون استفاده از حس و تجربه و بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

